

ПОЛИТИКИН

БРОЈ
1177

ЗАБАВНИК

4
динара

19.VII 1974. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXV

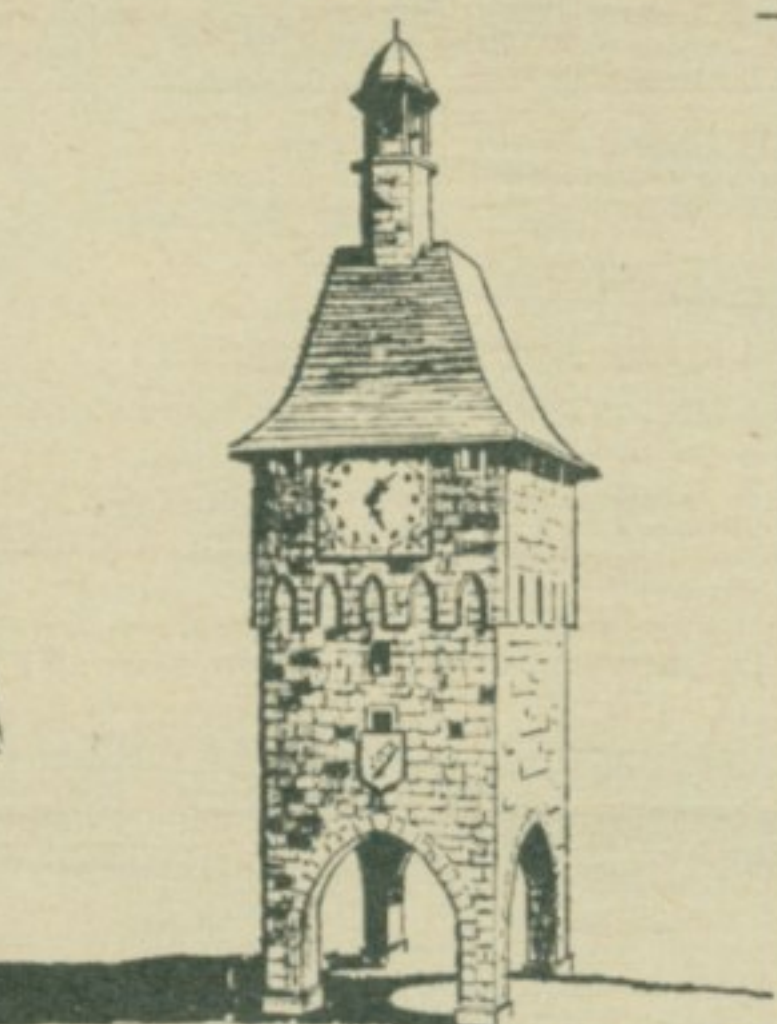
КОМПЛЕТАН
СТРИП
АПАЧИ И
КОМАНЧИ

Ripley

Веровати или не!

ШЕЋЊА ПО УГРЕВАЊУ

У сваком од 101 насеља у којима живе припадници индијског народа били сваког пролећа слави се празник за време кога по педесетак босоногих мушкарца пређе преко јаме пуне усиданог угревања. Иако сваке године у овој свечаности преко 5000 људи, верујући да ће тиме допринети оздрављењу својих болесних сродника, голим ногама газе по жару, још се није догодило да неко задовоље опекотине.

КАПИЈА-ЛАЖОВ

Ова сахат кула у Епиналу, у Француској, добила је то име због тога што часовник на њој током 200 година ниједном није показао тачно време. Назад је грађанима епинала дозлогрдило па су кулу срушили.

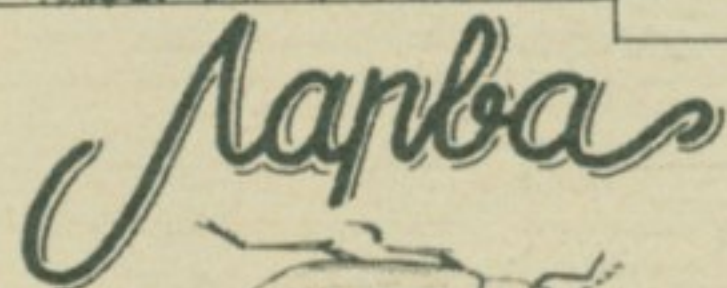
ДОКТОР САХЕД КАХ

ЛЕКАР ИЗ ТЕХЕРАНА (ИРАН) ПРОЧИТАО ЈЕ СВА ДЕЛА САДИЈА, ХАФИЗА И ЦАМИЈА, ТРОЈИЦЕ НАЈВЕЊИХ КИЈИЖЕВНИКА СТАРЕ ПЕРСИЈЕ, КАД ЈЕ ИМАО СВЕГА 8 ГОДИНА.

ВРАТА НА ОКРЕТАЊЕ

НА КРЧМИ "ЏОРџ И ЗМАЈ" У БАТИСТОНУ (ЕНГЛЕСКА) НАЧИЊЕНА СУ ОД БУРЕТА ЗА ВИНО ЗАПРЕМИНЕ 4500 ЛИТАРА.

ИНСЕКТА ДРВОТОЧЦА **BUPRESTIS AURULENTA**, КОЈА БУШИ ХОДНИКЕ У КАНАДСКОЈ СМРЕКИ, ПРЕТВАРА СЕ У ЛУТКУ КОЈА МОЖЕ ДА ПРОВЕДЕ У ДРВЕТУ И ПО 24 ГОДИНЕ И ДА СЕ ЗАТИМ ИШЧАУРИ ЧАК ИАКО ЈЕ ДРВО У МЕЂУВРЕМЕНУ УЗИДАНО У КАКВУ ГРАЂЕВИНУ.

ОВДЕ ЛЕЖИ КАО УБРАН НЕЗРЕЛИ ПЛОД ЖЕНА БАКОНА ЕМОСА ШЈУТА. УМРЛА ЈЕ ОД ПРЕВИШЕ ИСПИЈЕНИХ КАФА.

ЕПИТАФ НА ЈЕДНОМ ГРОБУ У КЕЈНЕНУ (САД).

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● четири од пет особа, учесника аутомобилских несрећа, преживело би несрећу да су у тренутку удеса носиле сигурносни појас. Чак и судар изазван у бр-

зини од 20 километара на час може бити смртоносан ако се не стави појас. Стручњаци кажу да сигурносни појас обавезно треба да има путник који седи поред возача, јер у несрећи он увек пре страда од возача.

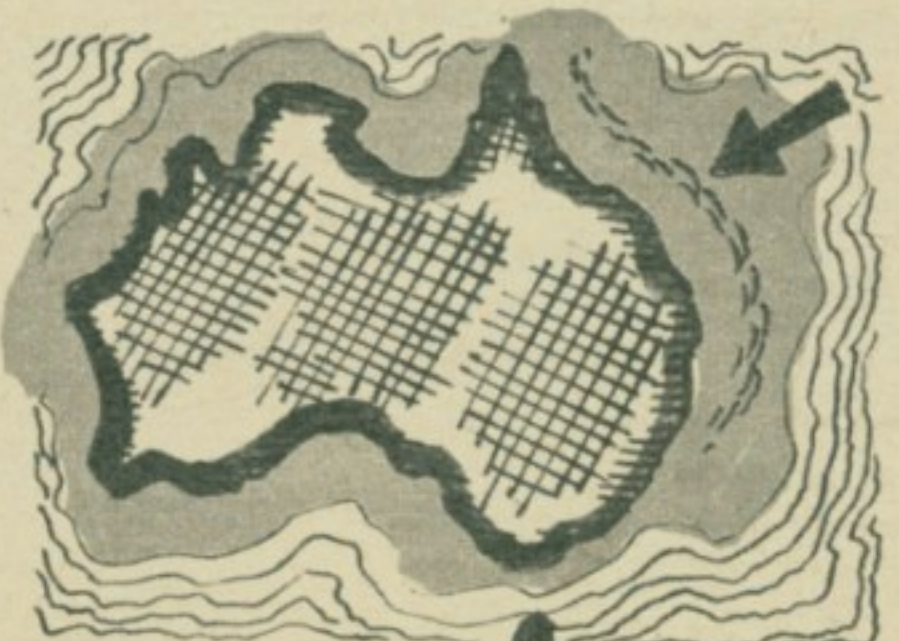
● због сталног пораста цена у грађевинарству стручњаци непрекидно покушавају да прона-

ђу нове, јевтиније методе. Тако једно предузеће из Салминстера у Западној Немачкој онедавно нуди префабриковане хелије у

контејнерима од којих може да се склопи двоспратна канцеларијска зграда од 200 квадратних метара за свега осам часова. Ова зграда може исто тако да се брзо "расклопи" и подигне на неком другом месту.

● корални спруд који се пружа поред североисточне обале Аустралије, од рта Јорк до рта Санди, у западном делу Коралног

мора, дугачак је преко 2000 километара и зато га и називају Велики корални спруд. Спруд се састоји од безбројних коралних острва која представљају препреку за поморски саобраћај између пристаништа у североисточном делу Аустралије и лукама Тихог океана.

● морски паук или *Maia squinado* припада врсти паукова с десет ногу, дугачак је 17 до 20 сантиметара и има кратак трбух по

давијен испод широког главено грудног дела због чега га и зову краткотрби рак. Тело му је широко, црвенкасто, с тврдим и бодљикавим оклопом и често обрасто алгата и другим морским биљкама. Живи крај обала Средоземног мора и много га лови због његовог веома укусног меса

● филм Волта Дизнија "Снежана и седам патуљака", који је

сниман пуне три године, састоји се из 250.000 слика које су радили 600 сликара и цртача.

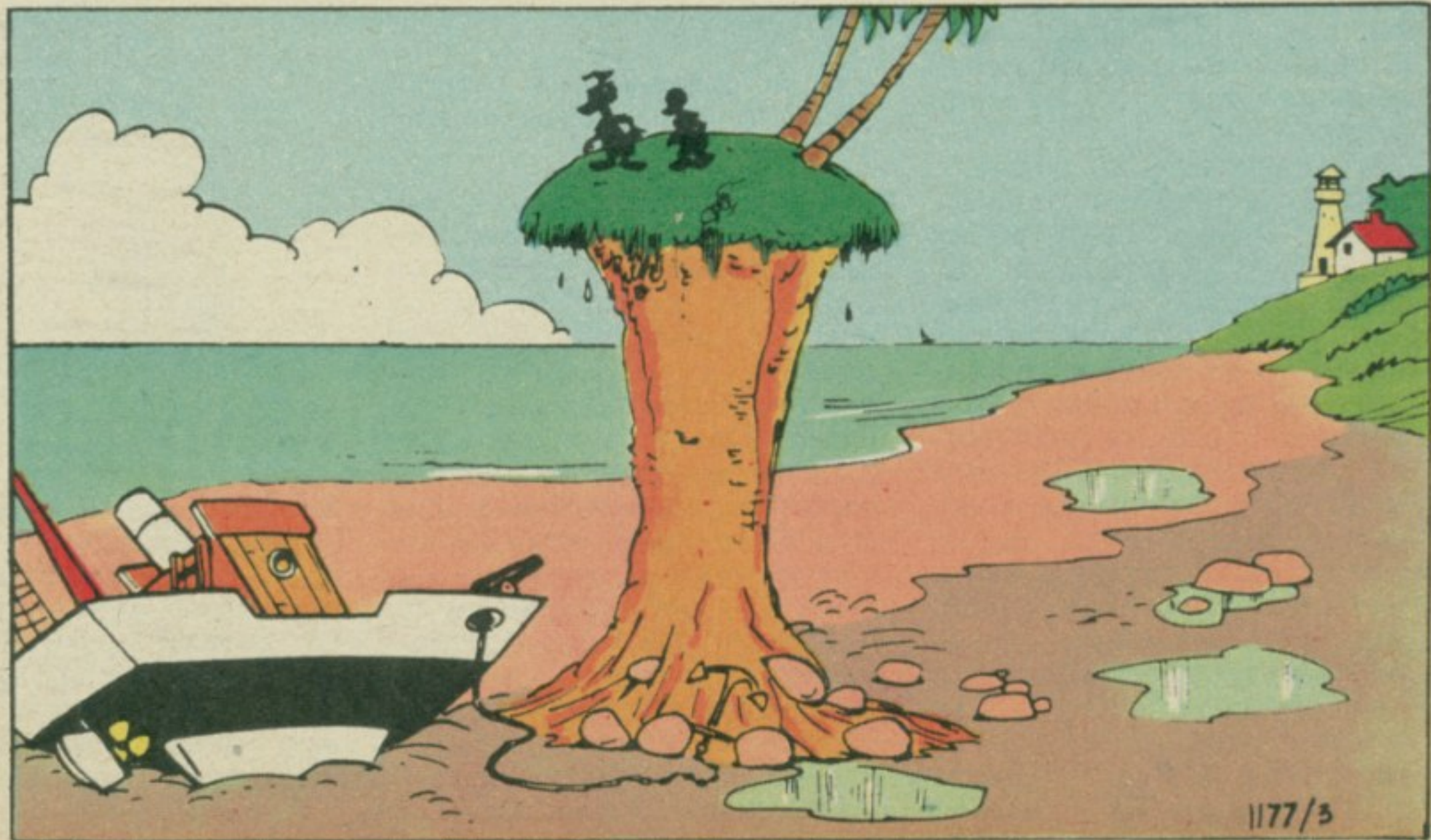
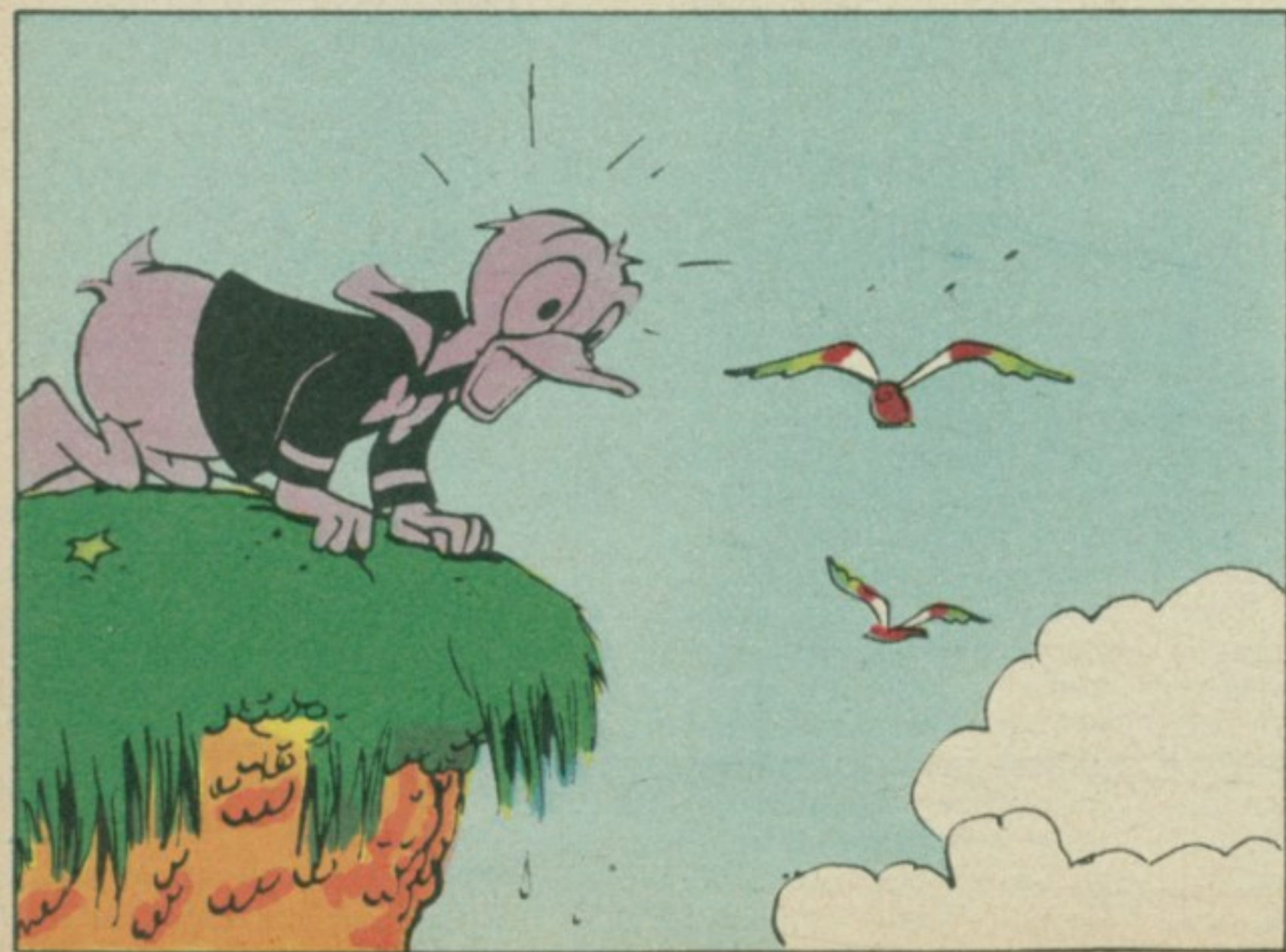
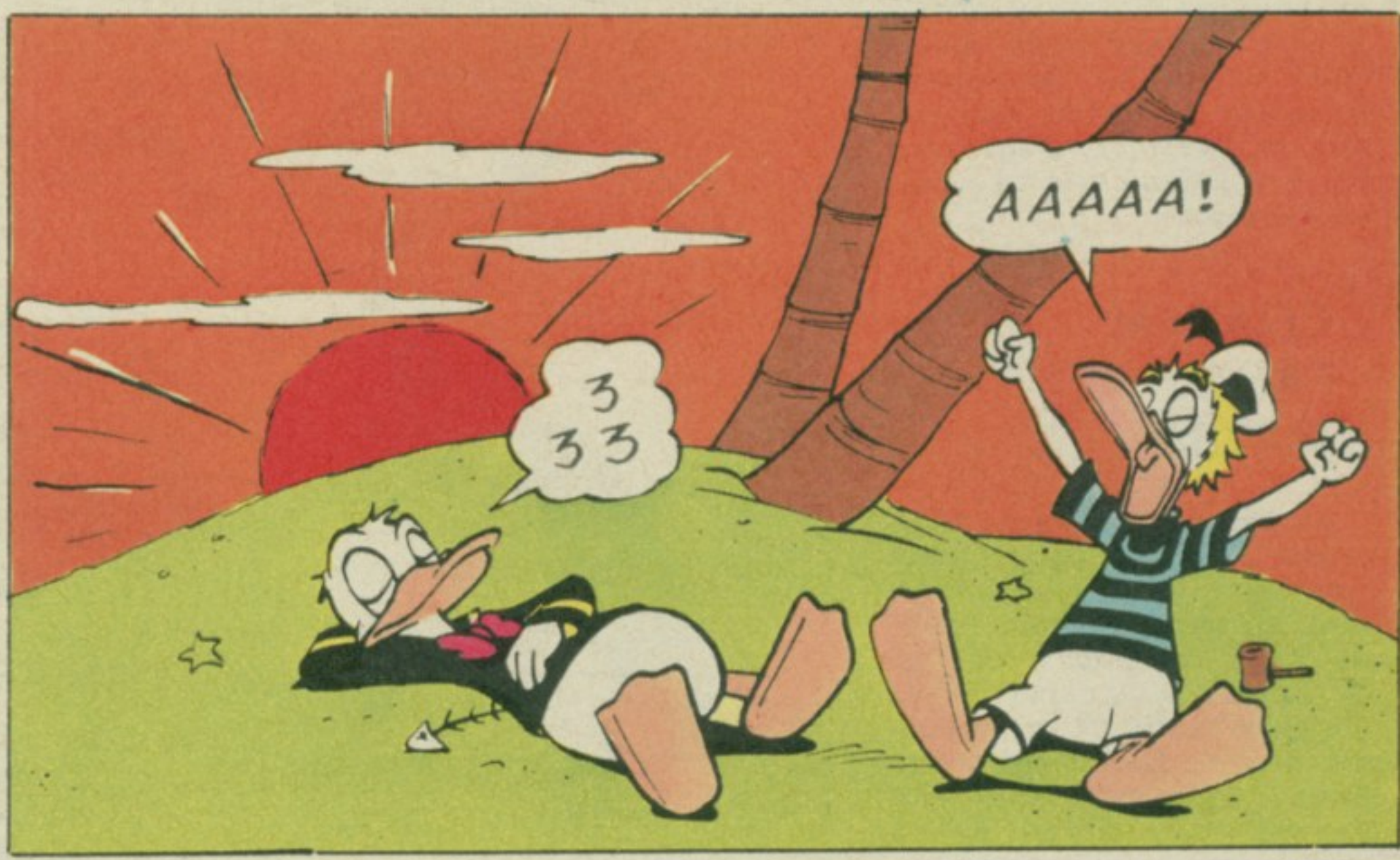
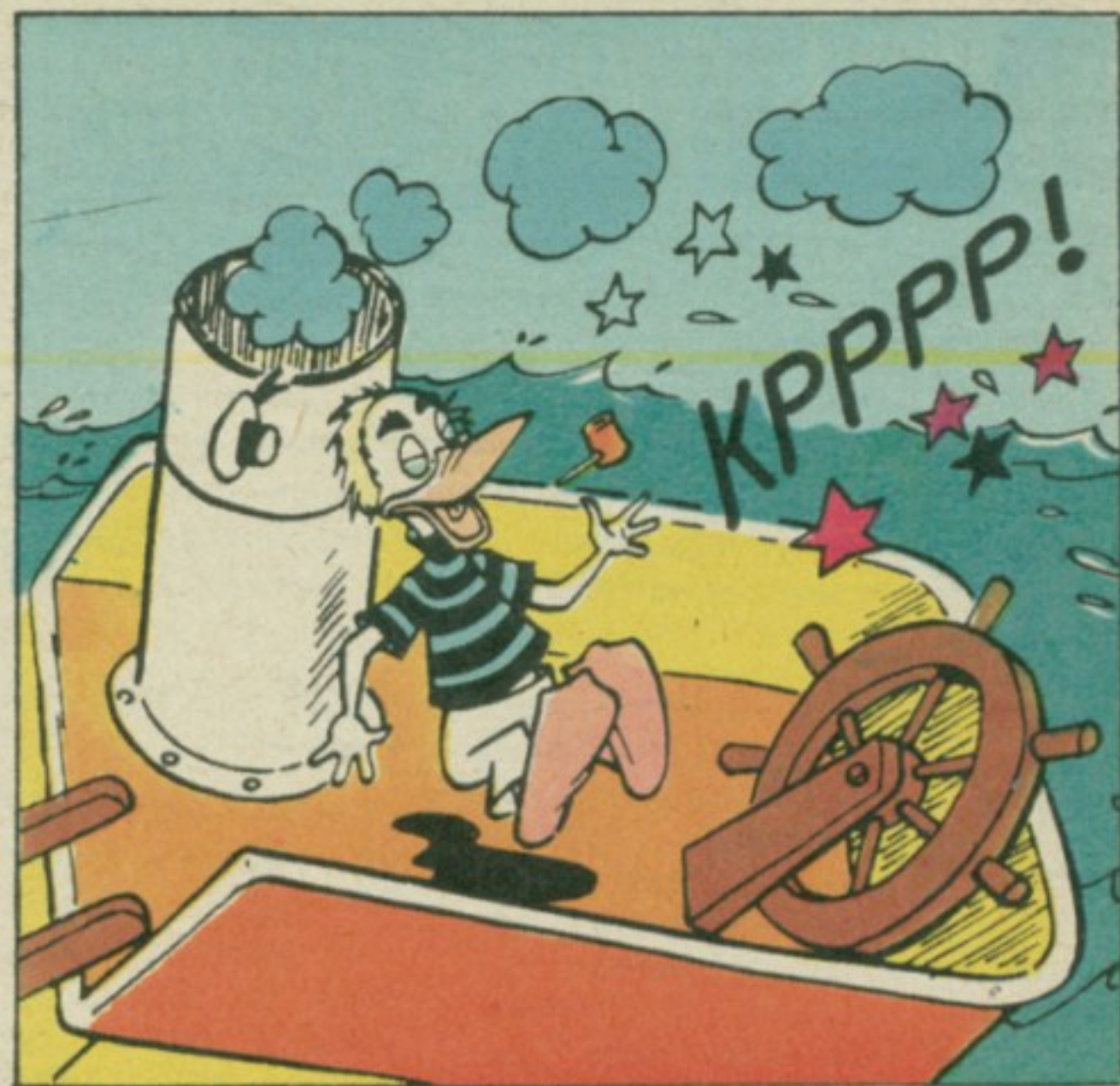
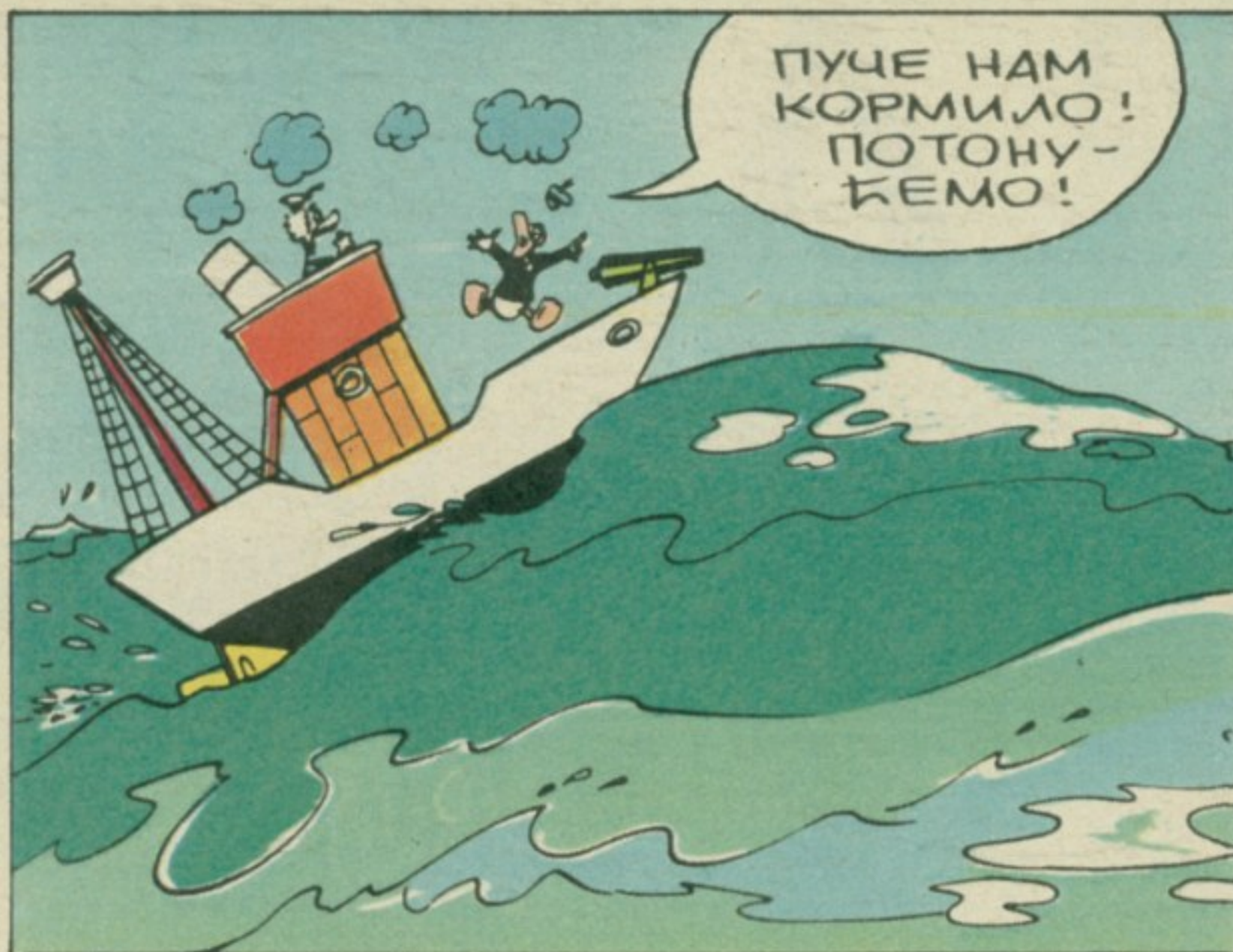
● због чега кад подигнемо телефонску слушалицу кажемо: "Ало!?" Према неким овај узвик је први изговорио проналазач телефона Американац Александар Грахам Бел који је свој проналазак први пут испробао 1876. године. Бел је био узбуђен и не знајући шта да каже свом саговорнику промуцао "Hallo", одакле је настало данашње "Ало!"

● Кристифор Колумбо био је по занимању ткач

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

МАЛИ ЈУНАЦИ ВЕЛИКОГ РАТА

У току свог револуционарног рада и за време народноослободилачке борбе Вицко Крстуловић, организатор устаника у Далмацији, командант IV оперативне зоне и командант Прве далматинске бригаде, сретао је многе храбре људе. Али, у његовом сећању и срцу нарочито место заузимају дечаци и девојчице, готово још деца, који су као курири и борци извршавали најтеже задатке.

Кад је почела револуција Дује Катић из Солина имао је тринаест година. Био је већ тада, 1941. године, секретар актива и члан рејонског комитета СКОЈ-а у Солину. Био је секретар свом старијем брату који би тада каткад у шали говорио: „Зар ти да ми „командујеш“! А могу те тако маленог у цеп ставити!“

Дује је одиста тада био малог раста, нижи и од својих вршњака. Али био је дечак — ватрица! У априлу 1942. године отишао је у партизане, у Солински одред, а онда се пребацио у ослобођено Ливно. Обласни комитет СКОЈ-а одмах му је повјерио да шири и ствара пионирску организацију... Тако је мали Дује отишао и на Први конгрес УСАОЈ-а у Бихаћ. Поздрављив је конгрес и говорио у име пионира Далмације.

Сјећам се Дује из тих дана. Био је ватрени, вриједан скојевац. Обављао је и војне задатке... А онда је почела IV офанзива. Читаво вријеме био је у штабу Девете далматинске дивизије, затим по бригадима. Прошао је читав борбени пут до Сутјеске. Виђао сам га. У тој бици смо се некако изгубили...

СПАСЛИ ГА МРТВИ

За вријеме битке на Сутјесци Дује је био курир: одржавао је везу са болницом. Једном је понио поруку куда болница треба да се креће и наишао је на Нијемце који су претресали терен. Били су веома близу. Дује није имао куд. Сваког часа могли су га примјетити и ухватити... Једини спас видео је међу изгинулим партизанима. Склонио се, завукао, испод њихових тијела... Нијемци су прошли. А Дује се извукао и похитао до болнице. Стигао је и предао поруку. Ту је сreo и своју мајку Недјељку, болесну од тифуса. Загрлио ју је грчевито... Дуго је није видео, борбе су их биле раздвојиле. Али, нешто касније, дио болнице заробила је усташка милиција. Заробила је и малог Дују са мајком и осталим болесницима, негдје између Калиновика и Фоче. Усташе су на лицу мјеста издвајале мушкарце, рањене партизане, и убијали их. Мајка Недјељка пригрлила је свога сина кад су и њега хтјели да одвоје и стријељају. Држала га је чврсто.

Један усташа је тада рекао:

— Ма, на тог малог не треба трошити метак, већ овако...

И усташа је зграбио пушку за цијев и кундаком ударио малог Дују у чело, посред десне обрве. Дује се онесвијестио у наручју своје мајке. Она га је носила у рукама све до логора на београдском сајмишту гдје су је одвели. Тамо су их раздвојили. Ту, у логору, мајка му је и умрла... А он је таворио дане са раном на челу, болестан и увијек гладан јер није могао да једе храну у коју су зло-

чинци стављали и отров. Имао је једва тридесет килограма...

Када је дошло до капитулације Италије, злогласни управљачи логора на Сајмишту хтјели су да се покажу „великодушни“. Отпустили су из логора извјестан број Хрвата. Међу њима био је и мали Дује. Кад је изишао из логора одлучио је да крене у Земун. Прије рата тамо је извјесно вријеме живјела његова породица. Надао се да ће срести неког од братовљевих и сестриних другова, напредних омладинаца. Дуго је ишао улицама, али узалуд. Најзад је, ипак, наишао на једну познаницу и

ДУЈЕ ХРА

она га је прихватила. Преко земуних илегалаца отишла је порука сремским партизанима у Угриновце да Дује тражи везу. Али, усташе су једног дана упале у стан те жене. Дује је морао да бјежи.

И кренуо је — према својој Далмацији. Сат-два послије његовог одласка, стигла је веза из Угриноваца у Земун по Дују али, на жалост, било је касно. Он је, као слијепи путник пребацивши се из Земуна у

С раном на челу, изнемогао и тежак једва 30 килограма, дечак је стао пред ујака, али га он није препознао.

дан, стално се кријући. Само га је једном један сељак у околини Ужица нахранио и напојио. Дује је продужио даље, према Фочи, Сутјесци. Знао је те терене, пролазио их је као курир. Надао се да ће ту наићи на неку партизанску јединицу. На жалост, то се није догодило. Пјешачио је даље, готово потпуно изнемогао. Ипак, стигао је јед-

Београд, возом узаног кола сијека, већ пошао пут Ужица. Али путовање се често прекидало јер су партизани дизали пруге у ваздух. Радујући се успјеху партизана, Дује би тада настављао пјешнице, кроз дубодолине, каменитим стазама.

Данима је ишао тако, гла-

нога дана 1943. у Метковић. Касније је причао својој сестри: „Нисам знао за ноге, табани су ми били модри, кржави. А свуда околу усташе, никог не познајем. Једно дана угледам неког човјека и све мислим да је то нашег тетка брат. Гле-

АБРОГА СРЦА

дам га, гледам, а он мени каже:

— Шта је, мали, што ме гледаш?

— Идеш ли ти у Сплит? — питао сам га.

— А шта ћеш ти тамо? — зачуди се он.

— Јесте ли ви Чулић? Ја бих с вама, ја сам Недјељкин син, син Блаже Катића — рекох му. А он се запрепасти:

на видали су ноге малог Дује и рану на челу од усташког кундака. Иако у топлој рођачкој дому, Дује се ноћу губио, бунцао. Кад се, најзад, опоравио, ухватио је везу са солинским одредом. Али тражио је да иде на планину Динару, у борбу. И отишао је. Желио је и да нађе сестру Радојку. И успио је. Али, гладовање, напори и лишавања учинили су своје: те-

се поново разболева и поново прездравља, али рана на челу никада није била сасвим излечена. Кад би га глава забољела узимао би понеки лијек. Просто није на њу стигао да мисли, већ само на своје задатке. Постао је члан Извршног комитета Централног комитета Савеза комуниста Хрватске. Стизао је и да учи, да заврши матуру, да студира права, књижев-

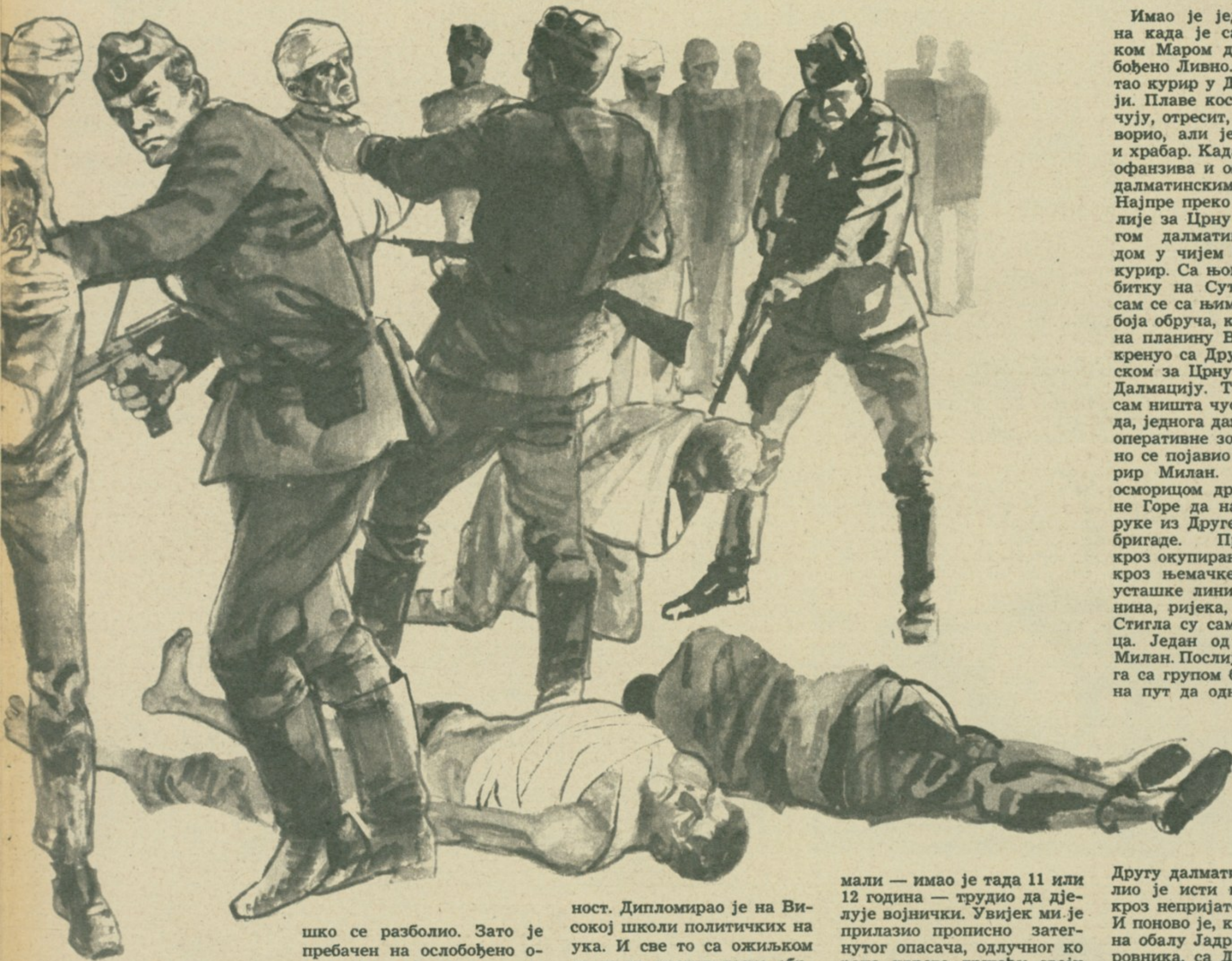
ца, била је цијела у партизанима. Ненад је био мали растом, живахних очију, отресит, права видрица, снажљив. Сјећам се, 1942. године, стално је долазио у Ливно, гдје је био штаб Зоне. Доносио је поруке из батаљона „Старац Вујадин“, који се налазио око Сајковића. И односно је поруке у батаљон. Поуздали смо се у њега, као у одличног курира. А он се, иако

ли курир Ненад Иветић погинуо, храбро, међу храбрим Црногорцима, вјероватно у V офанзиви...

Мој други мали курир, Милан Кувачић био је из села Гата, крај Омиша. Колики је он пут превалио, у рату, колико је само препјешачио и куд све није прошао!

ТРИ ПУТА ПЕШИЦЕ ДО ЈАДРАНА

Имао је једанаест година када је са својом мајком Маром дошао у ослобођено Ливно. Одмах је постао курир у Деветој дивизији. Плавe косе, крупних очију, отресит, није много говорио, али је био поуздан и храбар. Када је почела IV офанзива и он је пошао са далматинским јединицама. Најпре преко Неретве, послје за Црну Гору са Другом далматинском бригадом у чијем је штабу био курир. Са њом је прошао и битку на Сутјесци. Растао сам се са њим послје пробоја обруча, кад смо стигли на планину Влашић. Он је кренуо са Другом далматинском за Црну Гору, а ја за Далмацију. Тамо дуго нисам ништа чуо о њему, а он да, једнога дана у штабу IV оперативне зоне, неочекивано се појавио мој мали курир Милан. Пошао је са осморицом другова из Црне Горе да нам донесе поруке из Друге далматинске бригаде. Пролазили су кроз окупирану територију, кроз њемачке, четничке и усташке линије, преко планина, ријека, све пјешнице. Стигла су само њих двојица. Један од њих био је Милан. Послје, поново сам га са групом бораца послао на пут да однесе поруке у

— Дује, зар си то ти? Не могу те препознати, јадан ли си, болан!“

С РАНОМ, БЕЗ ОДМОРА

И тај рођак пребацио га је у Омиш, код ујака. Али ни ујак га у првом тренутку није могао познати, толико је био слаб и измучен. Мјесец дана ујак и уј-

шко се разболио. Зато је пребачен на ослобођено острво Вис. И у болници је био онај исти, вриједни скојевац. Опорављао се и био секретар СКОЈ-а.

Залијечио је Дује обољела плућа. Али рана на челу је остала и глава га је стално бољела. Он о томе није много водио рачуна. Свим жаром бацио се на посао. Члан је Среског комитета СКОЈ-а у Солину, а са седамнаест година постаје и члан Партије, ради у омладинским организацијама Далмације и у Београду, Сарајеву, Загребу. Дује

ност. Дипломирао је на Високој школи политичких наука. И све то са ожиљком на челу, посред десне обрве, испод кога је тијала подмукла болест. И та болест угасила је 12. маја 1968. године живот Дује Катића.

ХОЋУ МЕЂУ НАЈХРАБРИЈЕ!

Породица малог Ненада Иветића из Доњег ливанског поља, из села Казана-

мали — имао је тада 11 или 12 година — трудио да дјелује војнички. Увијек ми је прилазио прописно затегнутог опасача, одлучног ко рака чврсто држећи своју кратку пушку о рамену, рапортирао и предавао пошту. И увијек је говорио како би волио да иде у неку црногорску јединицу. Чуо је, причао је, да су Црногорци изузетно храбри, неустрашиви. И остварио је своју жељу: отишао је у Четврту црногорску бригаду. Био је, мислим, курир у штабу Друге дивизије чији је командант био Пеко Дапчевић, а комесар Митар Бакић. Нисам га послје сретао. Тек послје ослобођења у Ливну сам сазнао да је мој ма-

Другу далматинску. Превалио је исти пут, пјешнице, кроз непријатељске редове. И поново је, касније, дошао на обалу Јадрана, код Дубровника, са Другом далматинском.

Данас Милан Кувачић, храбри партизански курир, који је толико препјешачио у борби, живи у Омишу, има двоје дјеце, ради у хидроцентрали „Закучац“ и заступник је у Сабору Хрватске.

Вицко Крстуловић 5

ДИКАН и ШПИЈУНИ

Н.ЛЕКИЋ

А.СРЕДАНОВИЋ

СТРОГО ПОВЕРЉИВО

КАКО ЈЕ УКИНУТ ЈЕДАН БЕСМИСЛЕН ЗАКОН

ВАЛШЕР У СУТОН

Жилион Гаспар Габријел Алфред де Гримо Д' Орсеј тог априлског дана 1849. није имао ништа на свету, ништа осим свог бескрајног племићког имена. Истина, његови преци оставили су му и знатан иметак, али није било тих пара које плавокоси гроф није могао да проћерда док трепнеш. Кицоп бр. 1 у Европи, духовит забављач, кавалер дама из високог друштва, није имао ни пребијене паре у џепу! Али, то није било оно најгоре: гроф Д' Орсеј је био задужен преко главе, а у Великој Британији, где је живео већ неколико година, за дужнике је важио неумољив закон — или да положи новац или у тамницу!

Овај закон, срећом по расипног грофа, имао је једну „рпу“.

НИКАД НЕДЕЉОМ

Дужник је, наимае, имао шансу да не доспе у затвор и ако не исплати дугове. Довољно је било да не прекорачи праг своје куће! Јер, полиција није имала право да провали у дом дужника пошто он није никог убио. Осим тога, по овом старом средњовековном закону, од суботе увече до понедељка ујутру, нико није имао права да узнемирава дужника! Енглески краљ Вилем IV узалуд се борио да укине овај закон, наишао је на јак отпор...

И тако је гроф Д. Орсеј захваљујући слову закона и даље живео као гроф. Једино што „радним даном“ није напуштао своју вилу Гор Хауз и врт опасан високим зидом јер је пред вратима увек стајао шерифов човек с налогом у џепу. Поред тога он је предузео све да се обезбеди да му непријатељ не уђе у кућу пошто тај исти стари закон није имао ништа против ако полиција употреби неки трик и успе да ухвати дужника у кући. Свако ко је улазио у опсађену вилу био је детаљно претресан, било да је посетилац, слуга или трговац...

Тог дана гроф је приређивао велики пријем и у право се облачио уз помоћ собара. За дотеривање му је било потребно четири до пет часова... Доле у приземљу кувари су имали

пуне руке посла. Мада гроф одавно никоме није исплатио ни пени, набављачи су и даље у вилу ове славне личности редовно слали намирнице и пиће. Шеф кухиње Воасон није знао шта ће пре. Кад је у целу ту гужву стигао нови момак из оближње посланичарнице с великим послужавником пуним колача, Воасон, знојав и црвен, почео је да виче на њега:

— Ко си ти и ко ти је уопште рекао да то донесеш?! — Наставио је да сипа бујицу а није ни приметио кад је момак нестало оставивши пакет на столу. Момак, међутим, није побегао како би се очекивало према излазу, већ у сасвим супротном правцу.

Видело се да зна тачно куда иде и шта хоће.

Само неколико часака касније младић се нашао пред собом у којој се Д' Орсеј облачио. Покуцао је и ушао. Француз се нагло окренуо спреман да изгрди тог дрзника, али видевши непознато лице, зачудио се. Младић се насмешио, подигао ревер на свом капуту и показао значку шерифовог официра. Из џепа је извукао папир — налог за хапшење.

НЕВОЉЕ ТЕК ПОЧИЊУ

Непријатељ је, значи, успео да продре у тврђаву, схватио је гроф.

— Честитам, младићу, честитам — обратио се дошљаку. — Одлично сте се прерушили. Чак сте се потрудили да миришете на ванилу. Али, само тренутак. Један Алфред Д' Орсеј не може да буде ухапшен без кравате! — Окренуо се према собару и пружио му плаву сатенску машну: — Ова је згужвана. Нађите ми другу. — Полицајац који је једва чекао да Д' Орсеј потпише налог и крену, почео је нестрпљиво да се премешта с ноге на ногу. Гроф је на то наредио да му се донесе столица да се одмори. Овај је сео невољно на саму ивицу и не слутећи да његове невоље тек почињу.

— Ово је важан тренутак у мом животу, господине официру — обратио му се домаћин свечаним гласом. — Осећам се као ваш краљ Чарлс кад је требало да му одрубите главу. Он се лепо обукао за

Шериф се одлучио на трик да би продро у кућу грофа Д' Орсеја, али намерио се на опасног противника.

умешао дајући савете. Гроф га је послушао, али ако мислите да су тада могли да крену, варате се. Д' Орсеј се изненада лупио по челу:

— Ах, какав сам ја домаћин! — пребацивао је себи. — Ничим вас нисам послужио. Жан, донесите... — Узалуд се полицајац бранио, у руке су му тутнули чашу. — То је царски токајац — почео је гроф меланхолично. Ову боцу дао ми је лично Луј Наполеон. У ваше здравље!

Лажни посланичар опрезно је пијуцкао мислећи да је све ово узалуд и да му риба не може умаћи. Сви су ти племићи, и Французи и Енглези, помало ћакнути.

ЗБОГОМ, МЛАДИЋУ!

За то време гроф је посматрао кроз прозор кровове лондонских кућа које је златило сунце на заласку. Вратио се огледалу и

Орсеј је нагло затворио табакеру. Завладала је мртва тишина.

— А сада, млади пријатељу — рече учтиво гроф шерифовом човеку — ма колико да ми је жао, морам вам рећи збогом. — Полицајац је зурio у њега не схватајући. — Погледајте, сунце је зашло и ваш налог као што знате, не важи.

— Лепо сте ме намагарили — повикао је овај. — Ја ћу...

— Ништа ви нећете, момче. Прво и прво, ко зна да сте ви успели да доспете до мене? Друго — и ту гроф извуче једну кутију и пружи младићу тамно зрно бибера. — Био је на врату једне француске краљице... А, сад, Пјер, покажи господину излаз. Извините, долазе ми гости.

Како је била субота, а шерифова овлашћења нису важила до понедељка, Алфред Д' Орсеј је р недељу ујутру, без икаквих тешкоћа отпутовао у Францу-

Младић се без речи насмешио, подигао ревер на свом капуту и показао значку шерифовог официра.

ту прилику, па и ја ћу се потрудити... На жалост, Пјер, ова кошуља ми не одговара, а у њој треба да преспavam ову ноћ у затвору...

— И ову и још многе друге — допунио га је младић човек.

— Свакако, младићу, свакако. Пјер, — зовну собара — донесите ми другу кошуљу. — Собар је, једну по једну, донео четири кошуље! Ниједна његовом господару није одговарала, из овог или оног разлога. Полицајац који ни тренутак није заборављао зашто је ту, није мога а да се не диви грофовој гардероби...

Конечно је Д' Орсеј одлучио коју ће кошуљу. Сад је остао „само“ жакет. Али, ту је било још више проблема. Да би скратио ово мучење, и полицајац се

на француском рекао нешто оштро собару. После тога Пјер као да је пољудео. Доносио је све тумбе и наопачке. Као врхунац, носећи дугачак капут саплео се и у паду преврнуо стоцић на коме се налазила кутија пуна пудера. Прах се расуо по капуту.

— Стоко! — разбеснео се Д' Орсеј. — То ми је једини капут! Шта сада да радим? — Човек се извињавао да му је у ствари жао што господин иде у затвор. И, да не дужимо, док је Пјер очеткао капут, прошло је добрих пола сата. На крају крајева, гроф је био спреман да крене у тамницу. Отворио је кутију с цигарама и одабрао једну. Зачула се пријатна мелодија Штраусовог валцера. Последњи сунчев зрак угасио се. Пао је мрак. Д'

ску. Ту је решио све своје новчане проблеме јер га је Луј Наполеон поставио за управника Лувра. Гроф се показао одличан организатор и за све што је учинио за уметност и културу своје земље, једна улица у центру Париза добила је његово име. То је чувени Ке Д' Орсеј, на обали Сене, где се између осталог налази и Министарство иностраних послова.

Али, вратимо се Енглеској, пре 135 година.

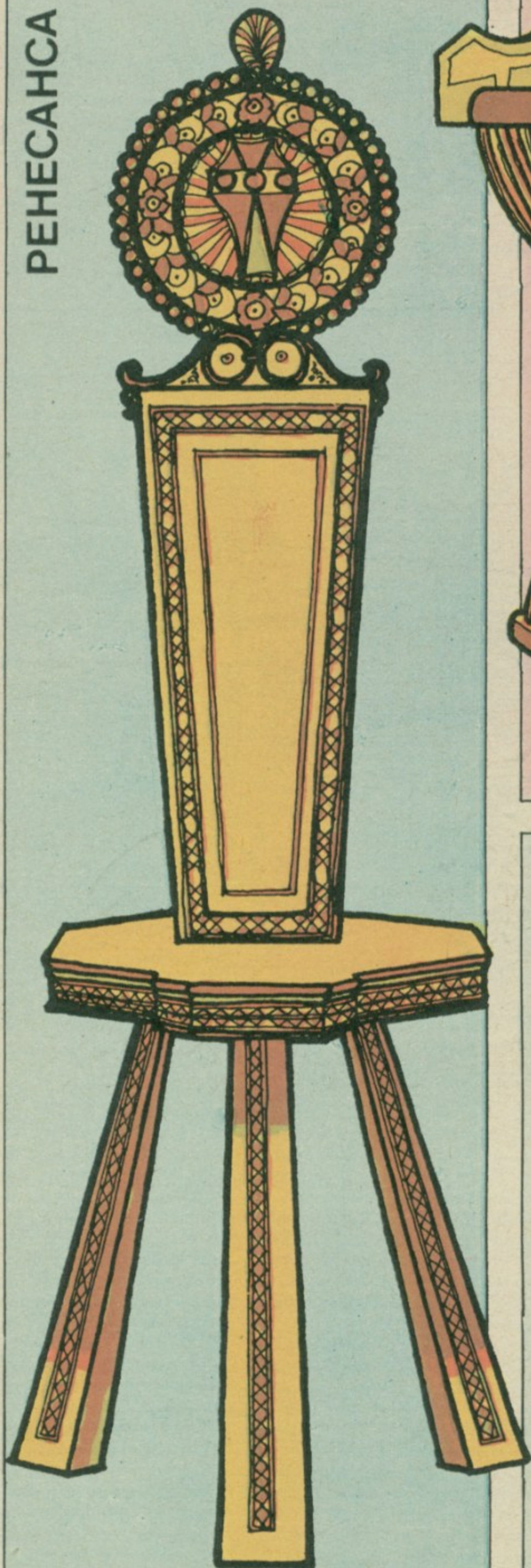
Прича о томе како је Д' Орсеј, један Француз, надмудрио енглеску полицију, ипак је некако процурила и избио је читав скандал. Под притиском јавности енглеска краљица је већ идуће, 1850. године, укинула овај бесмислен закон који није важио после зала-ска сунца.

НАМЕШТАЈ КРОЗ ВЕКОВЕ

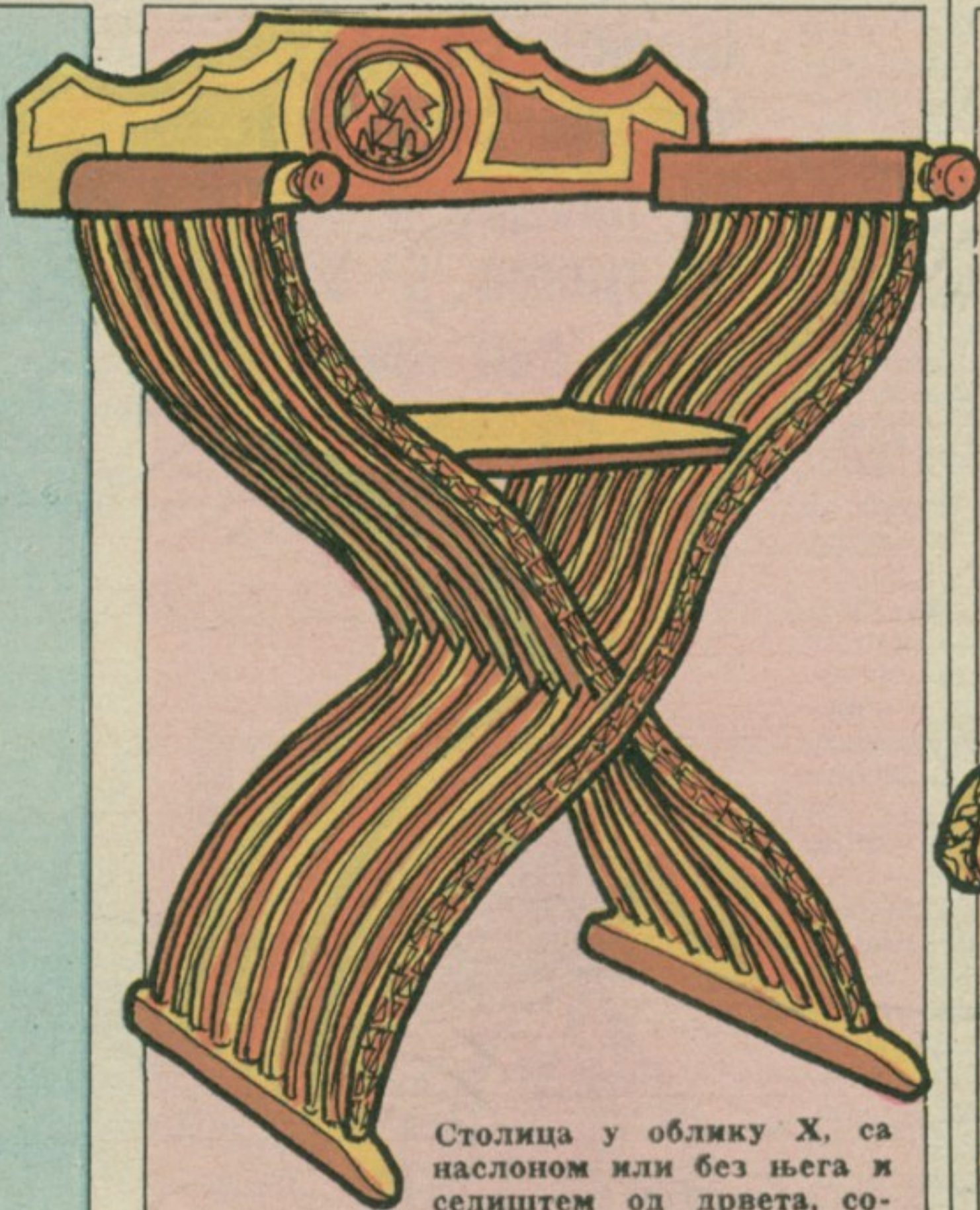
ПОЗНАЈ

Столице су, као и намештај уопште, у разним епохама имале различите облике а израђиване су од разноврсног материјала: храстовине, боровине, ораховине, махагонија, абоносовине па чак и од ружиног стабла! Што су биле скупље и раскошније, то су биле модерније. Столице ренесансе (XV и XVI век) имале су висок наслон, нарочито столице владара и старешина породице. Барокне столице имају веће димензије, декоративније су и израђују се од скупљих материјала. У време Луја XIV, кад у намештају преовлађују правоугаони облици, модерне су позлаћене столице у дуборезу...

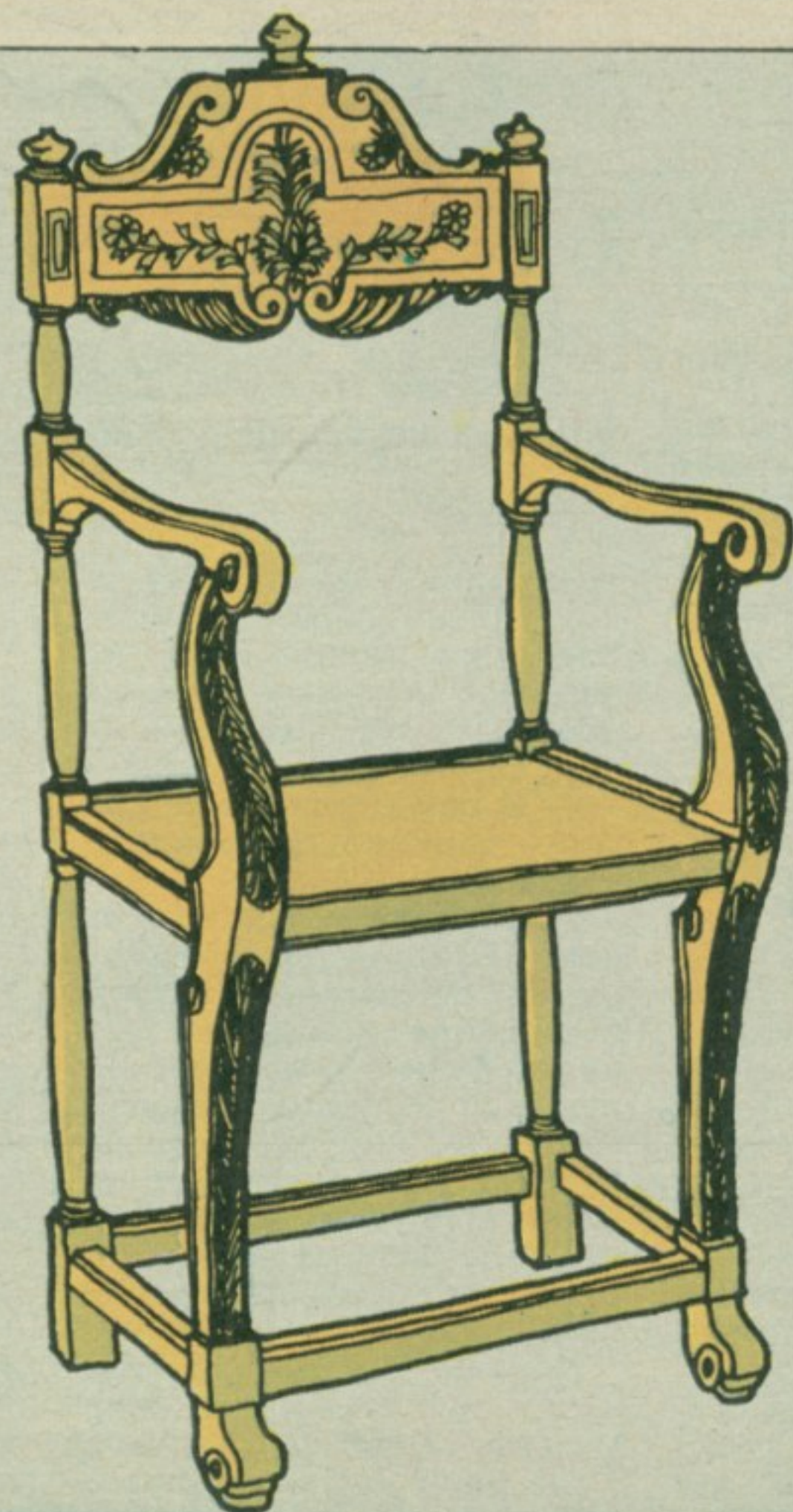
РЕНЕСАНСА

Столица из палате Строци у Фиренци украшена лепим орнаментима у интарзији (Њујорк).

Столица у облику X, са наслоним или без њега и седиштем од дрвета, сомота или коже. (Фиренца)

БАРОК

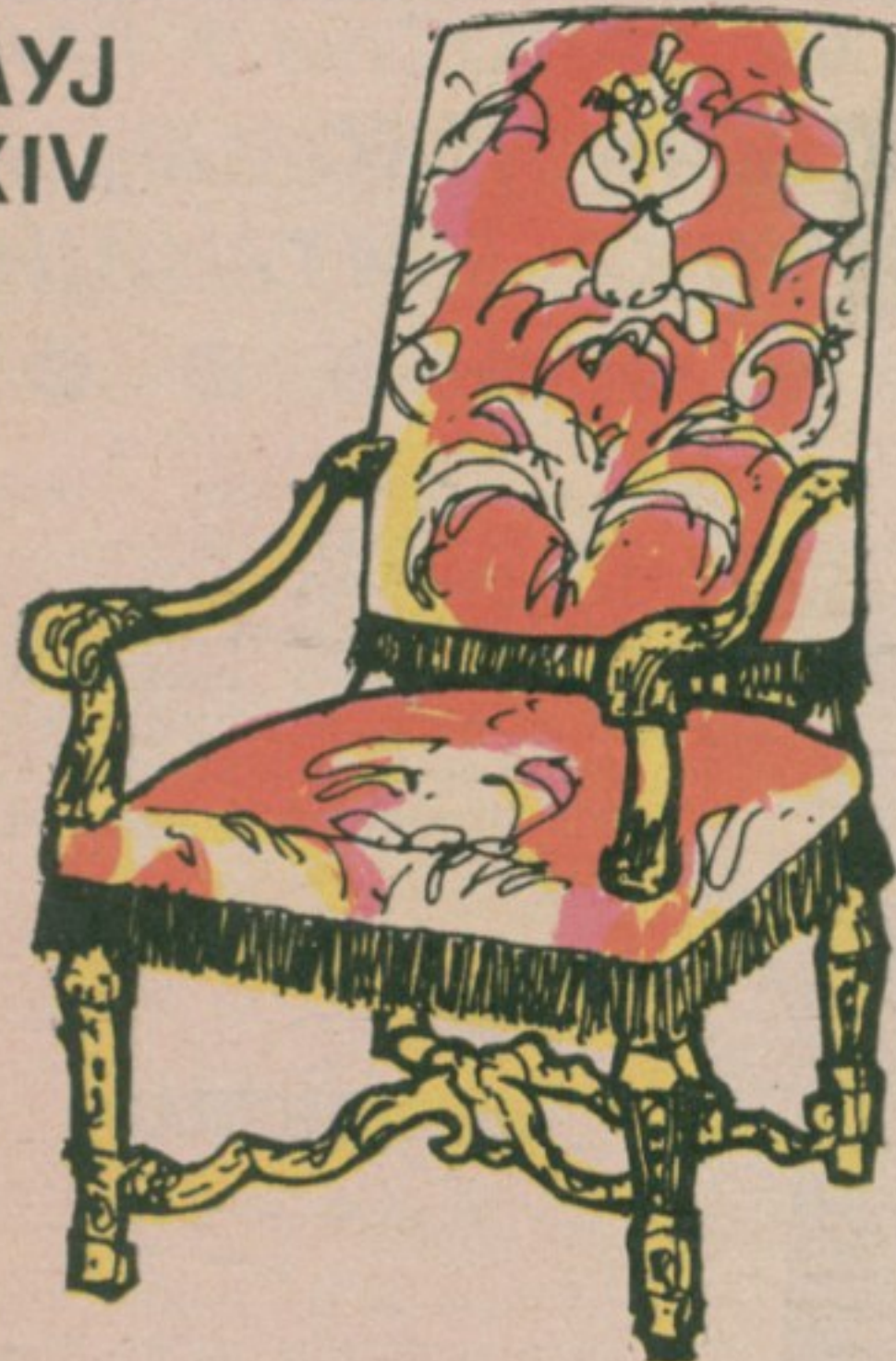
У XVII веку столице су све разноврсније и удобније. Углавном су испуњене длаком и вуном. Пред крај овог века ноге и доручје наслончаха почињу благо да се савијају. (Милано, Кастело Сфорца)

У Француској је у доба ренесансе код богаташа намештај на склапање, намештај за логоре, ратовање или за путовања. Али, оригиналност ренесансе, њена жеђ за новим, за луксузом преноси се и на намештај и декор. Од материјала највише се користи орахово дрво. На слици је фотеља из париског Парламента.

ВНЕ СТОЛИЦЕ

ЛУЈ
XIV

Наслоњача од позлаћеног скупоценог дрвета из доба француског краља Луја XIV, Париз.

Кент и рани период Џорџа I (1715—1727) је назив за један од значајних стилова намештаја и декора у Енглеској. На слици фотеља од позлаћеног дрвета из тог периода.

Наследник Луја XVI Филип Орлеански наставља стил свога претходника, али му даје више тананости и раскоши. Наслон столица је нижи а ноге и доручја виткији.

ФИЛИП ОРЛЕАНСКИ

ВРЕМЕ ЏОРџА I

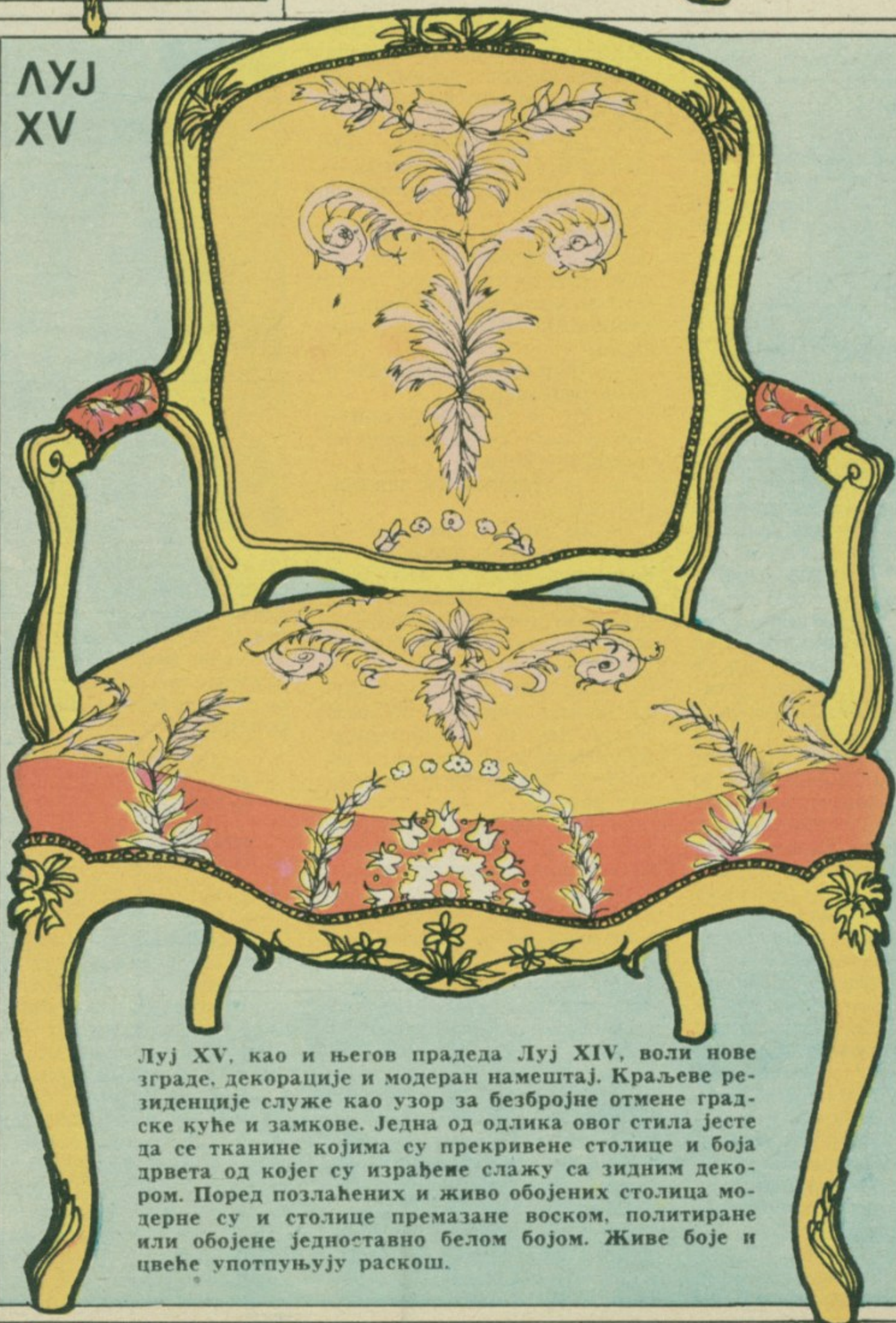

БАРОК

Почетком XVII века у Холандији, чија таписерија стиче славу светског гласа, столице имају облик правоугаоника или квадрата. Израђују се углавном од ораховине и пресвлаче тканинама живих боја.

ЛУЈ
XV

Луј XV, као и његов прадеда Луј XIV, воли нове зграде, декорације и модеран намештај. Краљеве резиденције служе као узор за безбројне отмене градске куће и замкове. Једна од одлика овог стила јесте да се тканине којима су прекривене столице и боја дрвета од којег су израђене слажу са зидним декором. Поред позлаћених и живо обојених столица модерне су и столице премазане воском, политиране или обојене једноставно белом бојом. Живе боје и цвеће употпуњују раскош.

ПЕТА КОПИЈА ЈЕ НЕСТАЛА

ИСКРЦАВАЊЕ САВЕЗНИКА У
НОРМАНДИЈИ 6. ЈУНА 1944.
ГОДИНЕ УМАЛО НИЈЕ ПРОПАЛО
ЗБОГ ЈЕДНЕ ЖЕНЕ КОЈА ЈЕ
КАО НЕМАЧКИ ШПИЈУН
УСПЕЛА ДА СЕ ЗАПОСЛИ У ГЛАВНОЈ
САВЕЗНИЧКОЈ КОМАНДИ
У ВЕЛИКОЈ БРИТАНИЈИ!

Већ од 27. маја 1944. године знало се да искрцавање савезничке војске треба да се обави у року од следећих десетак дана, али још нису биле познате појединости операције. Поверљиви документи које су команданти војних родова имали да отворе одређеног часа, означеног као час X, садржавали су само делимична упутства.

Упркос томе, само два дана касније, 29. маја, у главном савезничком штабу који се налазио у Енглеској откривено је да су нестала веома поверљива обавештења. Радило се о исправкама „Операције“ које су стигле из Пентагона у Вашингтону и одмах после радио-пријема биле прекуцане у четири примерка.

Само 40 минута после прекуцавања откривено је да су поверљиви материјали куцани у пет примерака и да је пета копија нестала!

Троје осумњичених

После хитне и веома детаљне истраге од једанаест лица која су могла бити осумњичена издвојено је троје: један канадски официр који је носио немачко презиме и 1938. године путовао по Немачкој и две жене, обе Американке.

Сумње пуковника-исследника пале су најпре на секретарицу у главном штабу Џејн Болкан. Пуковнику је још раније пала у очи њена бескрајна радозналост. Ову девојку све је занимало: политички поглед официра главног савезничког штаба, здравље главнокомандујућег генерала Ајзенхауера и његових блиских сарадника...

Друга жена, млада Маргарет Мичел, веома лепа и озбиљна, била је сасвим другачији тип. Много мање радознала, ћутљива, по реклом из Јужне Америке рођена у Сједињеним Америчким Државама, уда та за инжењера који се налазио на дужности у једном ратном бродоградилишту. Њен муж рођен је у Пољској, али је као дечак са родитељима дошао у Америку. Нацисти су у Пољској масакрирали његову породицу и Маргарет их је мрзела из дубине душе.

У тренутку када је пуковник почео истрагу, од осумњичених особа које је хтео да испита само Маргарет Мичел није била присутна.

— Отишла је пре пола часа на задатак са капетаном Стивом Доналдом. Враћа се тек сутра ујутро! — рекла је њена пријатељица секретарица Дорис.

Овај податак, сасвим веродостојан, по свој прилици би Маргарет Мичел ако не сасвим ослободио сумње, а оно оставио изван истраге следника да се није умешао генерал који је потписао наређење за задатак на који је отишла:

— Чудновато, отишли су тек вечерас уместо рано поподне! Да ли је госпођа Мичел имала обичај да свраћа у вашу канцеларију?

— Да, свакодневно. Понекад и у подне и увече — одговорила је секретарица Дорис.

— Да ли се интересовала за документа која су вам пролазила кроз руке или за догађаје о којима су старешине пред вама говориле?

— Разуме се. Увек смо о томе разговарале.

— Да ли је читала документа која су се налазила на вашем столу?

— Па, бацала би понеки поглед...

— Да ли је вечерас у 19.55 била код вас док сте бележили поруку генерала Милера из Вашингтона, пре него што сте материјал предали поручнику Брајну да га прекуца?

— По свој прилици, мада нисам гледала на сат. Знала је да канцеларију напуштам у 20 часова и дошла је код мене који минут раније.

— Док се она налазила код вас, да ли сте и за тренутак напустили канцеларију?

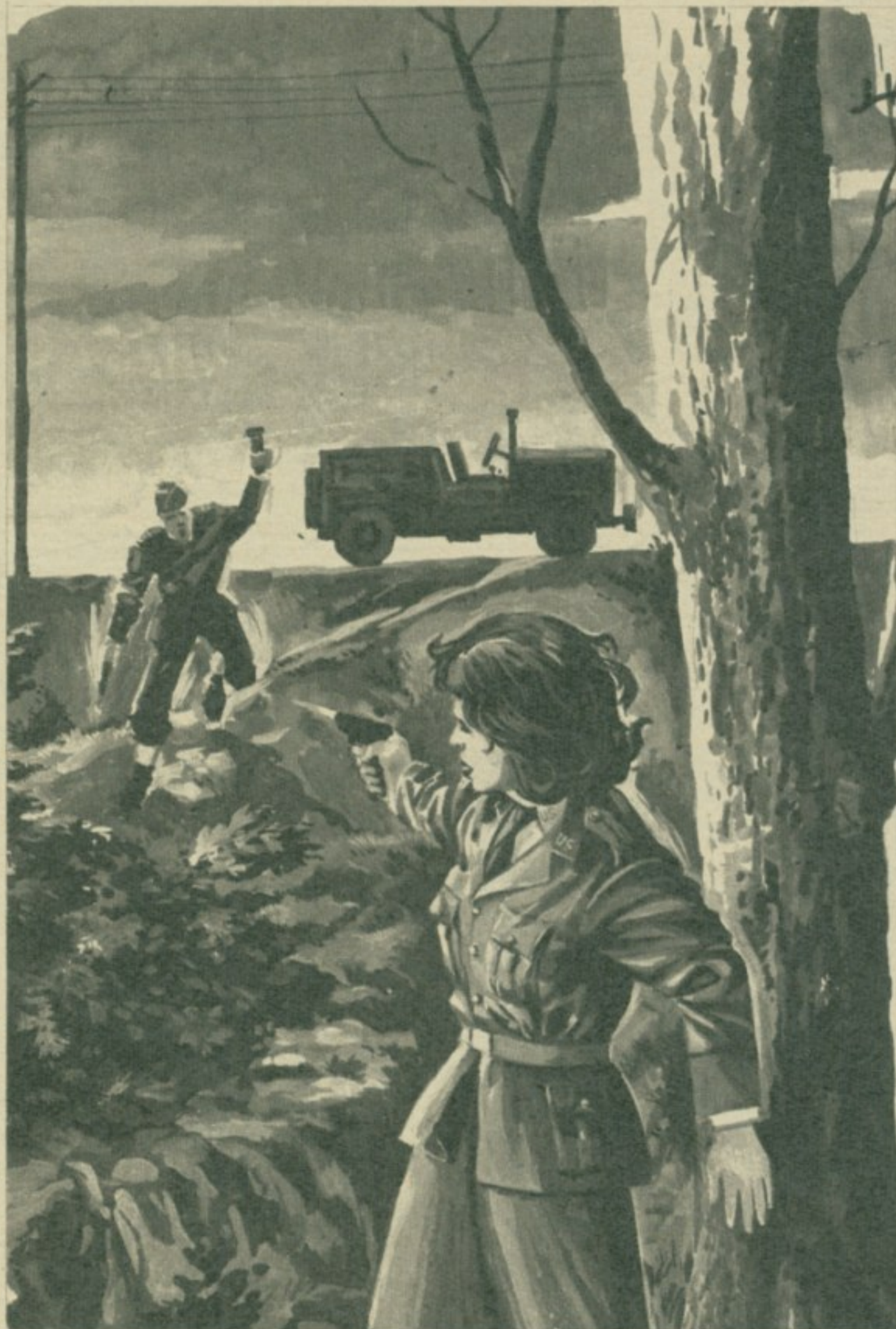
— Да, ишла сам да оперем руке да се уредим пре изласка.

— Да ли се то догодило пре или после записивања поруке генерала Милера?

На то је секретарица промуцала:

— Касније. Маргарет ми је рекла: — Иди да се уредиш, ја ћу однети поруку на сто поручника Брајна.

Сада је све било јасно. После детаљног али узалудног претреса собе Маргарет Мичел хитно је телефоном јављено у Теубри, где је аутомобил капетана

Стива Доналда и Маргарет Мичел требало да стигне тек у поноћ, и у још три успутна места да се кола зауставе а путници претресу и задрже до даљег наређења.

Стој, пуцаћу!

У 23.22 ионако озбиљна страховања постала су драматична јер је из места Вакинг, које се налазило на пола пута, јављено да је аутомобил стигао, али само са капетаном Доналдом. Његова сапутница замолила га је око 22.50 усред шуме да се зауставе јер има „хитне потребе“. Затим је ишчезла у шуми и више се није појавила.

На ову вест алармиран је читав крај не би ли се шпијунка ухватила пре него што се укрца у моторни чамац који ју је по свој

прилици чекао негде уз обалу.

Око 1.15 по поноћи, један стражар је на петнаестак километара од места Теубри зауставио цип за чијим је воланом седела Маргарет Мичел. Она му је показала документа из којих се видело да иде на задатак у Теубри са капетаном Доналдом.

— Погрешила сам пут и изгубила капетана — изјавила је млада жена. — Сигурно ћу га наћи у Теубрију.

— Капетан је у великој бризи и очекује вас у Вакингу. Ја имам наређење да вас донде отпратим! — одговорио је стражар и сео за волан.

После неколико минута вожње жена је јаукнула, стражар је нагло закичио и пре него што се цип сасвим зауставио Маргарет је искочила и почела да бежи кроз шуму. И стражар је одмах искочио и појурио за њом осветљавајући пут јаком батеријом.

— Стој, пуцаћу! — викнуо је неколико пута.

У том часу и Маргарет се окренула испаливши два хица која су промашила. И стражар је запуцао и погodio је. Код Маргарет Мичел пронађена је пета копија!

Све би пропало

Прича да су Немци поклали породицу мужа Маргарет Мичел била је истинита и у време када је она послата у Енглеску да ради у штабу савезника била је особа проверена и достојна поверења. У Лондону је случајно дошла у додир са неким Шпанцем или Латинамериканцем који ју је, понудивши јој фантастичне своте новца, наговорио да ради за Немце.

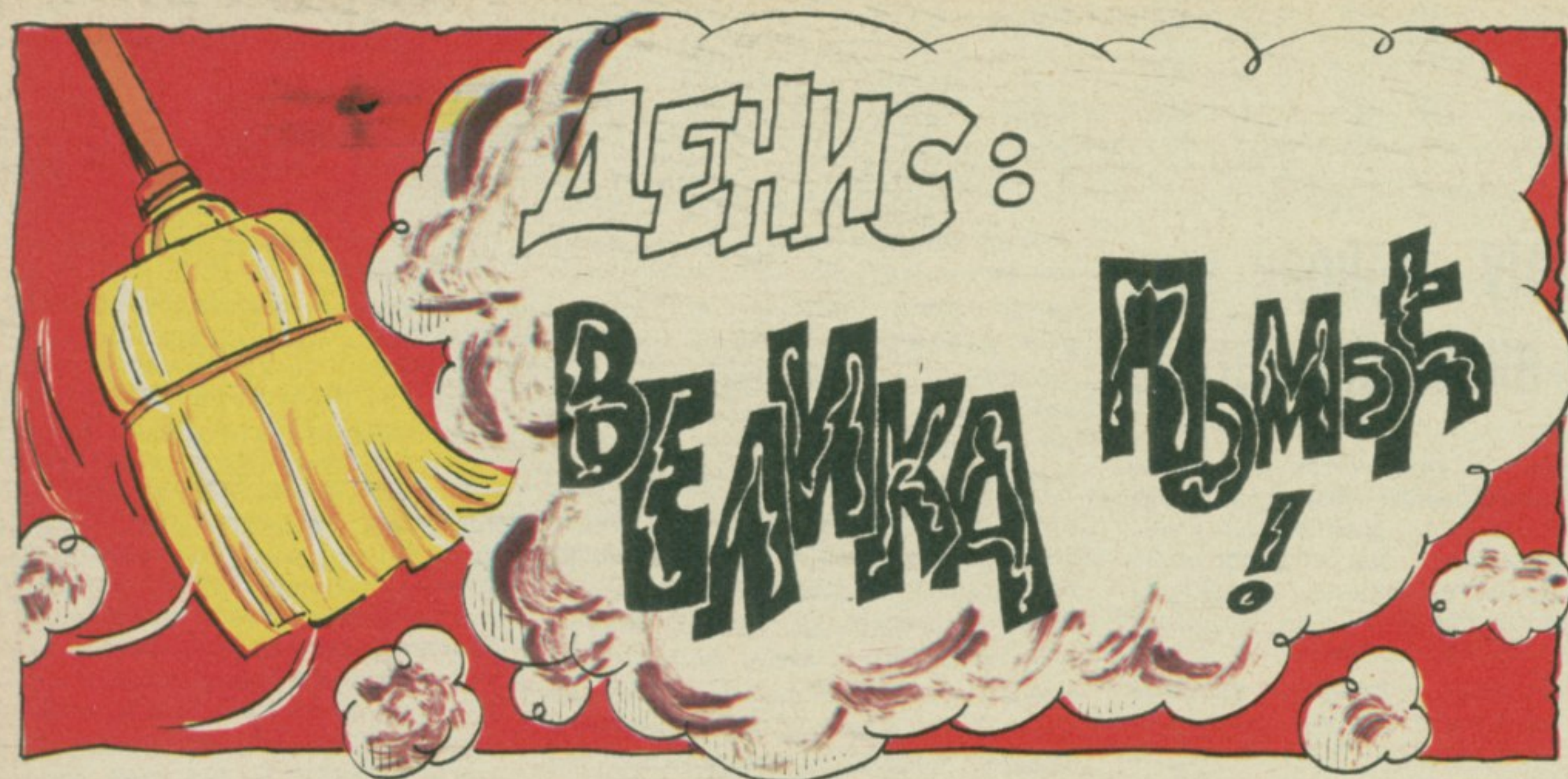
Маргарет Мичел је знала да се припрема искрцавање савезника и да поверљив документ из Вашингтона садржи драгоцену упутства у вези са том операцијом. У тренутку када је стражар зауставио њен цип, шпијунка се налазила на око сат вожње од места где је требало да се састане са својом возом, преда копију документа и склопи се на сигурно место.

Тако би Немачка сазнала у којим местима ће се извести искрцавање, какве војне снаге ће учествовати у операцији, као и све евентуалне измене и варијанте плана. Да Маргарет Мичел није ухваћена на време, Ајзенхауер би морао сасвим да измени план искрцавања што би захтевало више недеља рада, изазвало велико закашњење и огромне материјалне трошкове.

А да случајно уопште није примећено да је једна копија нестала, Ајзенхауер би извео десант према плану не знајући да га имају и Немци, искрцавање би пропало, Француска би била ослобођена бар годину дана касније, а то би дозволило Немачкој да усаврши своја тајна оружја и ко зна када би се други светски рат завршио!

* Имена особа и места, у складу са правилима која владају у обавештајној служби, нису права већ су измишљена.

П. С.

КАРАБИНИ ЗА ТРОС

Јумбо-метак којим се убијају слоновима има ударну снагу од готово 1000 килограм-метара

На међународној ловачкој изложби у Диселдорфу 1954. године, коју је посетило око милион и двеста хиљада особа, нашло се тушта и та трофеја високе дивљачи: јелена, срндаћа, медведа, дивокоса, муфлона, козорога... Док је комисија вршила процену трофеја, крзна и рогова, (процена је вршена по утврђеном обрасцу Међународног ловног савета), дотле су се посетиоци на изложби тискали да виде право мало чудо — рогове јелена са 23 паровица!

Распоред паровика био је готово невероватан: два су била потпуно окренута уназад, а предња два пара, окренута унапред, били су тупи, по свој прилици зато што је јелен своје рогове често наслањао на земљу јер су му били претешки на глави.

Јелена, чији су рогови узбудили Диселдорф, убио је Бела Шаморјај у ловишту Купусина у Бачкој.

23 000 ДОЛАРА ЗА ЈЕЛЕНА!

Није довољно бити само ловац и имати ловачку дозволу па заћи у шуму и узети на нишан првог „рогогато лепотана“ који наиђе. Ни говора! Сва висока дивљач при-

пада ловним газдинствима и лови се са специјалном дозволом управе ловишта и то само за један одређен примерак на који дозвола гласи. Да би се добила, за одстрел срндаћа, мада њих има највише, чека се до пет година!

До одстрела и стицања трофеја ловцу на путу стоји још једна преграда — новац! Јер ко жели да убије јелена, поред тога што има нарочиту дозволу, мора још и да плати. За трофејног јелена чак више од 10.000 америчких долара, а за најлепши примерак и 23.000 долара или близу 37 милиона старих динара! Цена лепог трофејног медведа нешто је скромнија — 6.500 долара, или више од 10 милиона старих динара! Муфлон је јевтинији — само 2.800 долара, дивокоса 800... За разлику од страпача, наши ловци плаћају одстрел у нашем новцу и по нешто нижим ценама.

Медвед или јелен нису дивља патка и јаребица и не лови их група ловаца, као што ни одстрел високе дивљачи није излет у шеваре и ритове! Тачно се зна кад се која врста дивљачи сме ловити.

Са дозволом у џепу ловац мора да се јави управи ловишта и да у пратњи чувара изађе на терен. Ловиште је дужно да му обезбеди кућицу уздигнуту на стубовима са

које се дивљач чека, и то на месту где ће она сигурно проћи. Ако наиђе у групи неколико примерака исте дивљачи ловац има право да пуца само на ону коју му покаже ловочувар јер се расна дивљач чува за приплод.

Ловац и ловочувар се у лову увек спријатеље иако се дотада нису познавали. Заједно тумарају по шумама и врлетима, прате трагове, газе сметове, кисну, ослушкују, очекују... Када дође до сусрета са дивљачи ловцу заигра срце. Тада почиње надмудривање између човека и животиње јер дивљач не сме да се гађа у покрету.

ПУШКЕ ИЛИ ТОПОВИ

Висока дивљач се лови искључиво карабином, пушком са ожељеном цеви. Има их разних врста и различитих калибара. Ловачки карабин је у свему исти као и војни. Разлика је једино у зрну метка. Додуше, метак и једне и друге пушке има чауру, капислу, барутно пуњење и оловно зрно. Али, док код метка војног карабина цело зрно има облогу од обојеног метала која му не дозвољава да се приликом удара пљошти, код метка ловачког карабина зрно при врху нема такву облогу већ је огољено. Чим удари у тело животиње, зрно се пљошти, цепа, поврће облогу, и добија облик „петобанке“. Намена таквог зрна је да убије, за разлику од зрна метка војног карабина чији је једини

циљ да се пробије кроз тело стварајући рану.

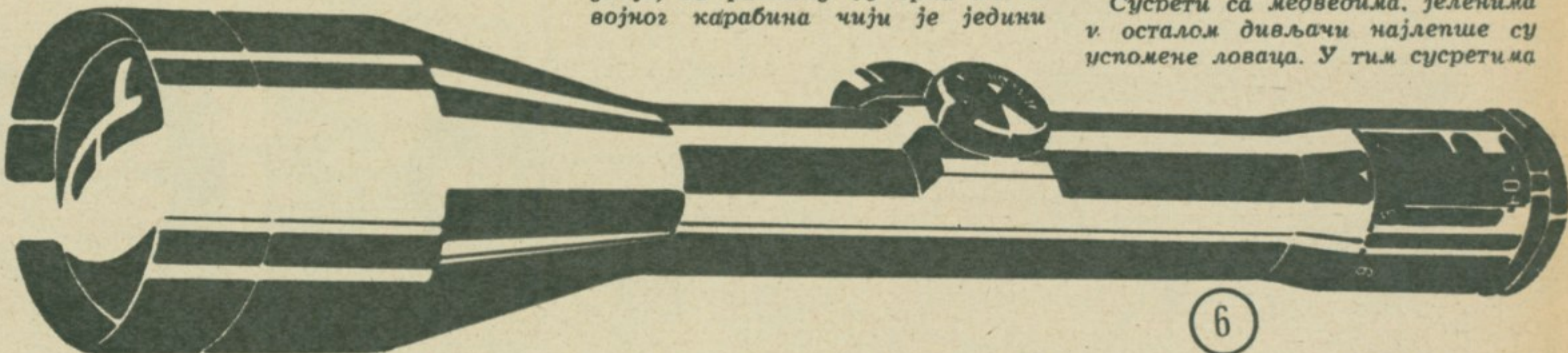
У свету се производе различити калибри ловачког карабина, а обележавају се бројевима по европском и америчком систему. По европском се исказују са два броја помножена између себе. На пример: 5,6 X 52. Први број увек означава оријентациони пречник цеви (никад прецизно измерен!), а други дужину чауре метка. По америчком систему калибар се обележава само једним бројем. Практично је немогуће исказати шта тај број означава, осим што познаваоци оружја по самом броју знају колики је пречник цеви те пушке, односно колика је дужина чауре метка за њу.

У магацин карабина стаје 3—5 метка, зависно од пуњења чауре, односно њене дебљине. Чим се испуца један метак пушка мора да се репетира повлачењем затварача уназад да би испала празна чаура а на њено место дошао цео метак из магацина.

Цев карабина има унутрашњости пола и жлебове — канале и испупчења, и то најмање по четири, који се дуж цеви крећу у спирали.

Карабин је тешко и убојито оружје. Цев калибра средње јачине трпи приликом испаливања метка притисак барутних гасова и до 3.600 килограма на један квадратни сантиметар своје површине, а барут у чаури у тренутку сагоревања развија топлоту и до 3.800 Целзијусових степени! Сва је спремна што то траје само делић секунде, иначе би се челични делови пушке и близини испуцали.

Сусрети са медведима, јеленима и осталом дивљачи најлепше су успомене ловаца. У тим сусретима

1 ЗАСТАВИНА ЉУБИМИЦА — Ловачки карабин М 70 дело је конструктора из Завода Црвена застава у Крагујевцу. Израђује се са три верзије окidaча: са два обарача — предњим за окidaње и задњим, „шнелером“, за фини регулацију притиска прста приликом окidaња, са једним обарачем али са уграђеним „шнелером“ и са једним обарачем који има две „ноге“ — два степена померања обарача. Пушке се продају упуцане, односно са фабричком провером прецизности пуцања, и са две мете: за механички и дурбински нишан који се као слика погодака прилажу уз пушку. Понос пушке је изузетно квалитетна цев и прецизност. Израђује се у разним калибрима. Цена са два обарача: без дурбина 2.145, са дурбином 2.910 динара.

2 ТРОСТЕПЕНИ НИШАН — Позната чехословачка фабрика оружја Збројовка из Брна направила је модел ловачког карабина који је по неким особинама право мало чудо у овој врсти оружја. Иако су радни механизми израђени по већ утврђеном Маузеровом систему, Чеси су га до-

терали на свој начин. Прво су изменили затварач, а затим усавршили систем за окidaње на тај начин што су уградили један обарач али са „шнелером“ који се не активира померањем обарача уназад, као код осталих пушака, него померањем унапред. Тек после тога пуца се повлачењем обарача уназад. Карабин има утврђена места за доње носаче дурбина који готово да и није потребан јер дурбин замењује тростепени нишан: предњи и задњи на цеви, и диоптер, мала справа за прецизно нишањење, на сандуку. Гледањем кроз диоптер избегнуто је стварање „лажне мушице“ од сенки приликом лова по месечини. Пушка се израђује у разним калибрима. Цена: 889 западнонемачких марака без царине.

3 ДАЈЕМ АУТОМОБИЛ ЗА ПУШКУ! — Шта све нема ловачки карабин Валтер Геман модел 66 фирме Маузер из Оберсдорфа у Западној Немачкој! Довољно је рећи да му је цена око 2.200 америчких долара без царине, колико вреди и један домаћи „фића“, па да се схвати да је у питању пушка најсавр-

шеније израде. Необична је по много чему. Има цев исте дужине као и остале пушке, али сандук и радни механизми краће за читавих 9 сантиметара, па је за толико краћи и цео карабин. Али то није све: на модел 66 може се ставити појединачном заменом осам цеви различитог калибра захваљујући затварачу коме се чело подудара са дном чауре. Пушка је израђена као „штуц“, односно кундак је исте дужине као и цев. Радни механизми су конструисани по систему послератног западнонемачког првака у стрељаштву Валтера Гемана. Затварач се покреће задивљујућом лакоћом. Прецизност карабина је доведена до савршенства. Метални делови су изграђени а дрвени изрезбарени.

4 КАО РЕВОЛВЕР — У магацин сваког ловачког карабина стаје 3—5 метака, зависно од пуњења чауре, односно њеног пречника. Меци се стављају један изнад другог, а затим сами распоређују лево и десно по ширини магацина. Међутим, фабрика Штајер из Аустрије конструисала је модел Манлихер Шенауер, модел М 72 Т, као изузетак од

горњег правила. Модел има буренце у магацину, баш као прави каубојски револвер, у који се ставља један по један метак здесна налево. Пушка има још једну особено: потпуно бешумни затварач. Израђује се у разним калибрима. Монтажа носача дурбина је извршена: купцу остаје само да их учврсти. Цена: 1.230 западнонемачких марака без царине.

5 ПУТУЈТЕ НА САФАРИ — Карабин Сауер-Ветерби није пушка него топ, не убија него разноси! Зато се и користи само у Африци за лов на слонове, носороге и друге четворонoge грдосије. Чаура метка ове пушке дебела је као прст, а њено зрно има почетну брзину од око 1.000 метара у секунди и ударну снагу од близу 500 килограма! Разуме се, да таква пушка мора да буде сигурна, па су јој њени конструктори, Американци, који је и производе, направили затварач који се забрављује са 9 жлебова, уместо два, колико иначе имају остале пушке. Пушка може да се треска и о земљу, али затварач неће искочити из лежишта! На затварачу су избушене и ру-

6

пице кроз које излази вишак барутних гасова. У магацин стају три метка. Врх кундака израђен је од биологје рогова. За Европу пушку производи фирма Сауер из Западне Немачке. Цена: 1.230 западнонемачких марака без царине.

6 НИШТА БЕЗ ДУРБИНА! — За добре ловце карабин без дурбина је пола пушке. Међутим, велика је заблуда веровање да је на пушку довољно ставити дурбин па да се срнећи паприкаш већ крчка на тихој ватри! У ствари, тек кад ту корисну оптичку справу ставе на пушку, ловци схвате колико пушка „игра“ за време нишањења. Уве личавањем, односно „привлачењем“ дивљачи дурбин истовремено „хвата“ свако подрхтавање пушке које, иначе, голим оком није могуће приметити. Зато он има своју праву вредност само кад ловац успе да смири пушку, а то је вештина која се данима учи. Гледањем кроз дурбин пуца се кад се циљ нађе у месту пресека управне и водоравне линије на објективу. У свету се продају разне марке дурбина. Још и данас најбољи је Цајсов модел но-

ДЕЈЕ

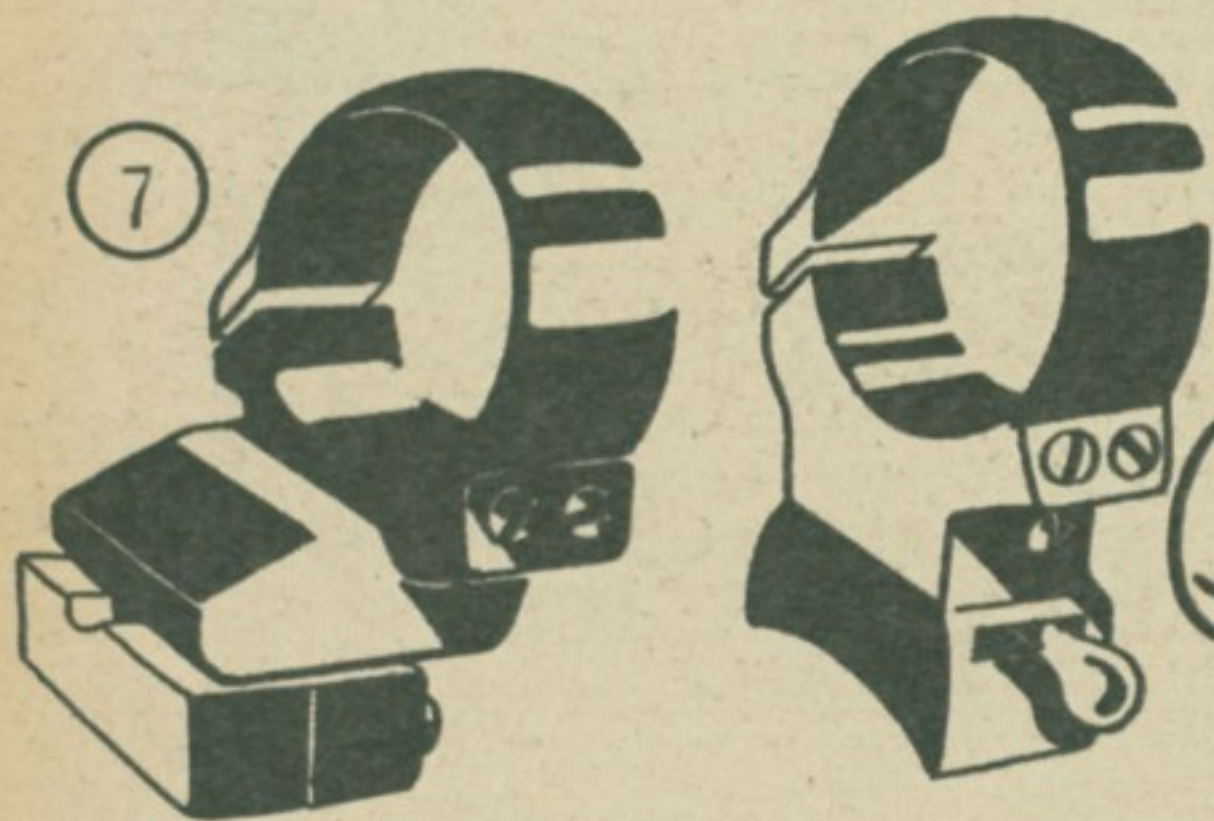
понекад ни карабин не помаже. Становници планинских села у околини Сребренице данима су препричавали ловачки доживљај једног немачког туристе.

СТРАХ ЈЕ СТРАХ

Било је вече, месечина. Немац, жељан трофеја, чекао је стрпљиво у бункеру заједно са управником ловишта Јусуфом Хасићем, да се појави медвед. Шумски цар се појавио, али у друштву петоро сабраће. Немац је храбро припуцао али је успео само да рани једног медведа. Док су се остали дали у бекство, рањена звер је, кидајући зубима рану почела тако ужасно да урличе да се цела шума проламала.

Ваљајући се по земљи, медвед се све више приближао бункеру. Узалуд је управник ловишта мувао у ребра Немца, дајући му главом знак да поново пуца: Немац је почео да се тресе од страха и најзад је, сав престрављен, бацио пушку! У последњем тренутку грдосију је докрајчио управник Јусуф, који је одмах после тога отишао до убијене звери да види вредност трофеја. Позвао је Немца да изиђе из бункера, али овај за то није хтео ни да чује. Тек ујутру се охрабрио и напустио скровиште.

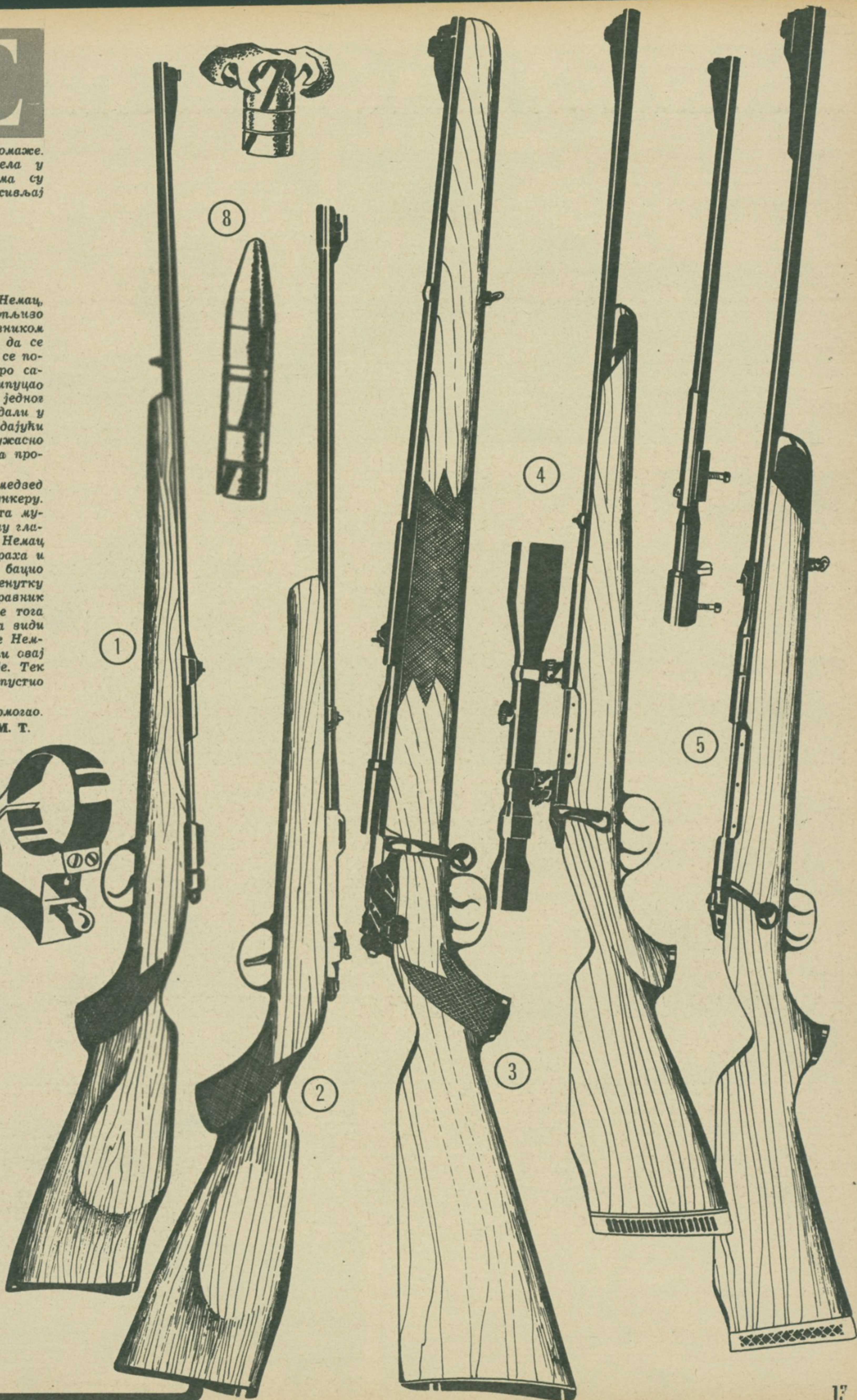
Карабин му није много помогао.
М. Т.

ви Длавари Д 2,5 (на слици). Цена: 870 западнонемачких марака без царине.

7 НОСАЧИ — Дурбин не може да стоји на пушци без носача који се купују одвојено, а уграђују у сервису трговачке фирме код које је пушка купљена. Уграђивање носача је сложен посао и тражи руку доброг стручњака. У Југославији носаче уграђује сервис Завода Првена застава у Београду и само неколико приватних мајстора. Носачи нису јефтине. Ови на нашој слици коштају 108 западнонемачких марака.

8 РАЗАРА! — Метак за ловачки карабин разликује се од метка за војни само у зрну. Док је оловно зрно војног карабина цело обложено „кошуљицом“ од обојеног метала која се не распрскава, оловно зрно ловачког карабина обложено је таквом кошуљицом делимично. Зрно је при врху без кошуљице па се приликом удара спљошти поврћући и кошуљицу. Такво зрно разара циљ! На нашој слици види се метак ловачког карабина приликом изласка из цеви и извађен из тела дивљачи после удара у њега.

ХОТАР СТРАШНИ

ЈА САМ ОРКЕСТАР!

НЕМА ВЕСЕЉА БЕЗ ХАРМОНИКЕ: НИ СВАДБЕ, НИ ВАШАРА, НИ ИСПРАЋАЈА У ВОЈСКУ.

У трећем веку пре наше ере, кад је Египтом владао Птоломеј II Филаделф, намесник Александра Великог, у Александрији је живео и радио чувени механичар и физичар Ктесибиос. Он се бавио механичким конструкцијама и изумима и једног дана је дошао на идеју да направи музички инструмент од више цеви које би стварале звук струјањем ваздуха произведеног механичким путем.

Кад је инструмент био готов, Ктесибиос је обавестио Птоломеја да је приредио за њега концерт.

Кестар! — одговорио је мирно Ктесибиос. — За музику коју сте слушали потребан је само један инструмент и један свирач!

Тако су настале оргуље.

ШЕНГ ЈЕ ДОШАО ИЗ КИНЕ

Оргуље су се временом усавршавале и постајале веће. По угледу на њих настала је органета, мале оргуље са десет до шеснаест цеви и једним редом дир-

Поло описујући га у својим путописима. Али, томе се није поклањала нарочита пажња. Тек касније, 1777. године када је Француз Пјер Амио донео из кинеског града Кантона шенг, људи су почели да се занимају за овај инструмент. Неки су настојали да његов принцип вибрационох језичака искористе за музички инструмент у који се не би морало дувати.

Професор физике из Копенхагена Христијан Краценштајн и његов помоћник Јохан Кишник покушали су 1780. да усаврше шенг и претворе га у хармонику.

Овај Бушманов изум, на коме се иако је прост могу одсвирати најразноврсније композиције, с одушевљењем је прихваћен. У Бечу су даме почеле да носе усну хармонику о врату а неки истраживач у Амазонии кога су Индијанци забили успео је да спасе живот свирајући им на овом малом инструменту!

У Бушманову радионицу усних хармоника у Хамбургу непрекидно су стизале нове поруџбине, многи чувени музичари и композитори, међу којима и познати Франц Лист, били су чести Бушманови гости.

лики напредак а и данас се ради на побољшању њеног квалитета, изгледа и облика. Руси су нарочито истрајни у томе — за њих је хармоника после балалајке прави национални инструмент. Поред акордеона, како Руси зову хармонику, они су 1907. године конструисали бајан, усавршену хармонику са три, четири или пет редова дугмета — дирки.

Озбиљан конкурент ручној хармоници била је концертина, инструмент веома сличан Бушмановој хармоници. Патентирао га је 19. јуна 1829. године Чарлс

— Не љутите се што ви, владар Египта, треба да дођете на концерт уместо да свирачи дођу код вас — извињавао се Ктесибиос. — Ради се о једном изненађењу и ја вас молим да дођете.

Птоломеј је волео музику па је радо прихватио овај позив. На концерту је био изненађен складом, пуноћом и обиљем тонова Ктесибиосовог тајанственог оркестра који се није видео од кулиса. После концерта позвао је свираче да изиђу пред њега како би им као награду дао по један велик златник. Ктесибиос се нашао у недоумици, али се брзо снашао:

— Величанство, свирачи ће долазити један по један — рекао је Птоломеју.

Тако се пред владарем појавило дванаест људи различито одевених, али увек са маском. Птоломеју је ово било сумњиво и кад се појавио тринаести човек, наредио је једном везиру да му скине маску с лица. Испод маске се крио — Ктесибиос!

— Каква је то подвала?! — беснео је Птоломеј.

— Моћни царе, ја сам ор-

ки. Свирач их је носио окачене о раме и једном руком свирао на клавијатури а другом притискивао мех.

Од овог инструмента па до првих ручних хармоника није требало много. Али, прошло је доста времена док се оне нису појавиле — док људи нису открили принцип по коме овај инструмент ствара звукове.

Ипак, хармоника има много старије претке него што су оргуље. За добијање звука на принципу звучаног језичка који слободно титра, као код данашње хармонике, знали су неки народи још између тридесетог и двадесет и петог века пре нове ере. Слични древни инструменти појавили су се на југоистоку Азије, у Лаосу, Бурми, Тибету, Кини, Јапану. Најпознатији су лаоски инструмент назван кенг и кинески шенг.

У претке данашње ручне хармонике морало се дувати да би се добио звук. Тако су кенг и шенг имали низ „свирача“ повезаних међусобно у које се свирало заптивањем испуста на њима и дувањем у писак.

Податке о кинеском шенгу у Европи је донео Марко

Они су направили мале ручне оргуље у којима су звучали покретни језичци, али хармоника још није била створена.

ДОПАЛА СЕ ИНДИЈАНЦИМА

Највише успеха у усавршавању шенга и трагању за једним новим, савршенијим инструментом имао је Немац Христијан Бушман. Његов отац је био мајстор за израду музичких инструмената па се млади Христијан упознао са свим до тада познатим музичким инструментима. Један од његових многобројних покушаја да направи нов инструмент најзад је успео 1821. године. Између две даштице он је ставио дрвену решетку са десет отвора а поврх сваког отвора, с горње и доње стране, уградио је правоугаоне отворе са металним језичцима различите дужине који су, кад се у њих дувало, давали различите тонове. Тако је створена усна хармоника!

Године 1822. Христијан Бушман је направио ручну еолину — инструмент са кожним мехом у три дела и бакарним клапнама. Та ручна еолина није ништа друго него први прототип ручне хармонике из кога су се усавршавањем развили сви каснији типови овог инструмента. Аустријанац Дамиан 1829. године дао му је име хармоника.

Италија је постала главни произвођач ручних хармоника, а први Италијан коме је пало на памет да почне да их производи био је Паоло Сопрани, око 1863. године. Поред његових производа јављају се хармонике „Сетимо Сопрани“, затим хармонике двојице италијанских сељака: Мариана Далапе и Силвија Скандали. Њихове хармонике су по квалитету стекле светску славу.

КЛАВИР НА ХОЗНТРЕГЕРИМА

У прошлом веку ручна хармоника је доживела ве-

Витстон у Лондону. Овај инструмент има мех у четири дела и 24 дугмета, звук му је веома пријатан па је и данас веома популаран, нарочито у Енглеској.

Аргентински танго донео је нову варијанту хармонике која је у то доба названа „танго-хармоника“. То је клавијрска хармоника, за разлику од обичних хармоника, такозваних дугметара. Клавијрску хармонику су њени противници по другливи називали „клавијр са нараменицама“ или „клавијр на хознтрегерима“. Упркос томе, априла 1946. папа Пије XII је декретом дозволио да се при богослужењу у католичкој цркви употребљава хармоника. Од тада се у Ватикану Бахова, Вивалдијева или Хендлова музика успешно изводи — на хармоници!

У новије време конструисана је електрична хармоника, али све техничке могућности овог инструмента без кога се не може замислити ниједно право весеље нису још искористићене. Он има велику будућност.

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

ШРАФКО

ИЗМЕЋУ АТАЧА И КОМАНЧА

ПРЕМА
КАРЛУ
МАЈУ

МИЛЕР ЈЕ САСЛУШАО
СМРТНУ ПРЕСУДУ ...

... И ПРЕМА ЧЛА-
НУ 236 ВОЈНОГ
ЗАКОНА ОСУЂУЈЕ СЕ
КАО ШПИЈУН НА
СМРТ СТРЕЉАЊЕМ!

ОДРЕД ЈЕ СПРЕ-
МАН, КАПЕТА-
НЕ!

МИЛЕР ЈЕ У СВОМ ЖИВОТУ
МНОГО ПУТА БИО СУОЧЕН
СА СМРКУ И УВЕК ЈЕ УСПЕ-
ВАО ДА СЕ ИЗВУЧЕ. АЛИ
САДА ...

МИРНО!

НА
ГОТОВС
!

НИЈЕ БИЛО ВИШЕ НИКАКВЕ
НАДЕ ...

АХ!

АКО ПУЦАШ,
ГОТОВ СИ!

КУЛВА!

СПУ...СПУ-
СТИТЕ
ПУШКЕ,
МОМЦИ!

АКО САМО
МРДНЕШ, ЛО-
ШЕ КЕШ СЕ
ПРОВЕСТИ!

СТОЈ МИРНО,
КАПЕТАНЕ!

МАЛО КАСНИЈЕ ЗАСТАЛИ СУ ДА ПРЕДАХНУ...

ЗАШТО НЕ ПОБЕШ
СА МНОМ, КАРА? ВЕК
СИ ЖИВЕО С НАМА,
ЗНАШ НАШ ЈЕ -
ЗИК...

ХМ... У ПРА-
ВУ СИ!

АЛИ, УЖЕЛЕО САМ
СЕ СВОЈИХ! МОРАМ
КУКИ! ЗБОГОМ, КУАВА,
И СРЕКНО!

ПРИЈАТЕЉИ СУ КРЕНУ-
ЛИ СВАК СВОЈИМ ПУТЕМ...

КАРА ЈЕ ДАНИМА ПЕШАЦИО ДА
БИ СТИГАО ДО ЛУКЕ ГДЕ БИ СЕ
УКРЦАО НА БРОД ЗА ЕВРОПУ...

ПРЕД
ТОБОМ
ЈЕ ЈОШ
ДУГ
ПУТ,
ПРИ-
ЈА-
ТЕЉУ!

ДА БИ ЗАРАДИО ЗА ХРАНУ УЗ ПУТ
ЈЕ РАДИО НАТГРУБЉЕ ПОСЛОВЕ...

ДОБРО, МЛА-
ДИКУ! ДО-
СТА ЈЕ!

НАЗАД ЈЕ СТИГАО НА ЦИЉ...

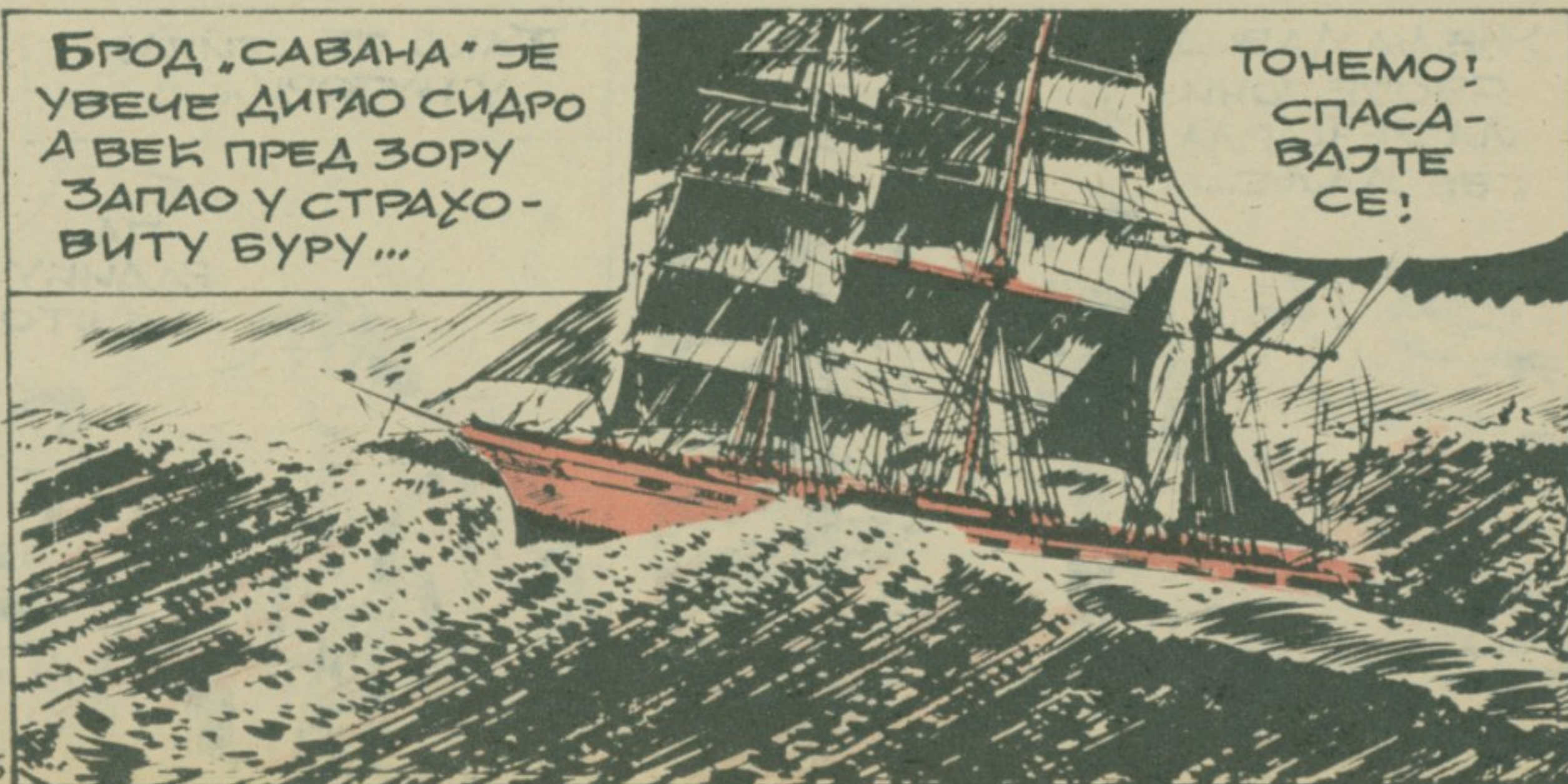
КУДА
ПЛОВИ-
ТЕ, КА-
ПЕТАНЕ!

ЗА КУБУ! А ТИ БИ, КА-
ЖЕШ, ЗА ЕВРОПУ? ПРИМИ-
КУ ТЕ ДО КУБЕ...

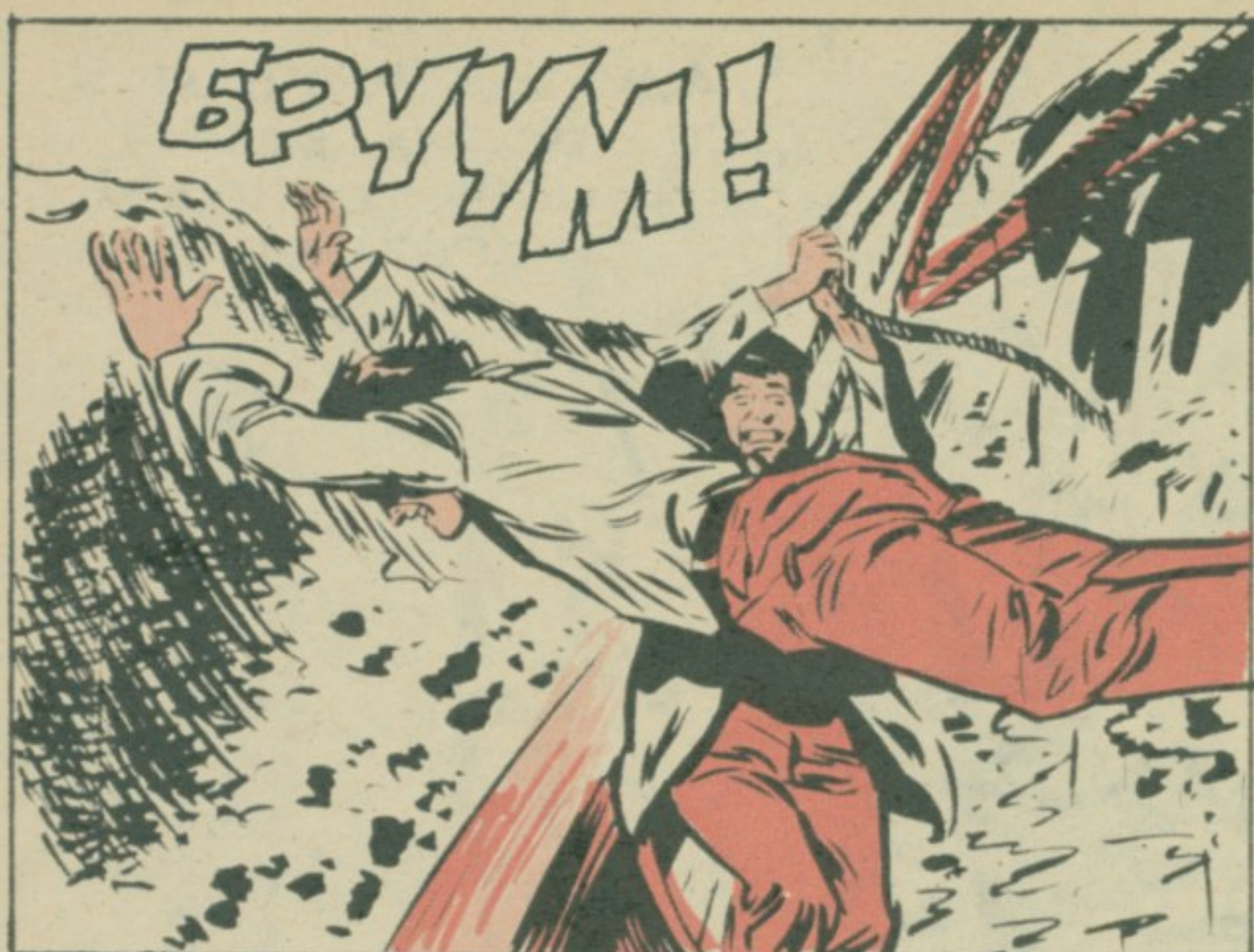
СА КУБЕ
КУ ЛАКШЕ
СТИЌИ
У ЕВРО-
ПУ...

БРОД „САВАНА“ ЈЕ
УВЕЧЕ ДИГАО СИДРО
А ВЕК ПРЕД ЗОРУ
ЗАПАО У СТРАХО-
ВИТУ БУРУ...

ТОНЕМО!
СПАСА-
ВАЈТЕ
СЕ!

ДОШАО
НАМ
ЈЕ
КРАЈ!

АЛИ КАД СЕ РАЗДА-
НИЛО БУРА СЕ
СТИШЛА...

ХЕЈ!
ПОГЛЕ-
ДАЈ
ТАМО!

ИЗГЛЕДА
ДА ЈЕ
ЖИВ!
ПОЖУ-
РИМО!

ПОСЛЕ НЕКОЛИКО ЧАСОВА
МИЛЕР СЕ ПРОБУДИО У НЕ-
КОЈ СКРОМНОЈ КУЋИЦИ.
ПОНОВО ЈЕ БИО У АМЕРИЦИ...

ИМАО
СИ СРЕЋЕ,
ПРИЈА-
ТЕЉУ!

ДВА ДАНА КАСНИ-
ЈЕ...

НИКАД НЕ-
ЋУ ЗАБОРА-
ВИТИ ВА-
ШУ ДОБ-
РОТУ!

ЗБО-
ГОМ, МЛА-
ДИЋУ!

ЖЕЉА ДА ВИДИ
СВОЈЕ ГОНИ-
ЛА ЈЕ КАРЛА
СВЕ ДАЉЕ...

САМО ДА НА-
ЋЕМ НЕКИ
БРОД...

ТАКО ЈЕ СТИГАО
У ЊУЈОРК...

ПА...
РАДИЋУ
НЕШТО!

ЗА ЕВРОПУ, КАЖЕШ?
ХМ! ЗНАШ ЛИ ТИ, МЛА-
ДИЋУ, КОЛИКО КОШТА
ТАЈ ПУТ?

У КРИМИ ЈЕ УПОЗНАО НЕКОГ ПИТЕРА БЛЕЈТОНА...

КАЖЕШ ДА СИ КРЕНУО ЗА ДАКОТУ! ОПАСНО ЈЕ ТАМО... ИНДИЈАНЦИ СЕ БУНЕ!

ЗАТО И ИДЕМ! ШАЉЕ МЕ ВЛАДА ДА УСПОСТАВИМ РЕД!

НЕ БИХ ЈА ИШАО ТАМО НИ ЗАШТА НА СВЕ-ТУ, ПРИЈАТЕЉУ!

АЛИ, КАД СУ НАПУСТИЛИ КРИМУ...

ХЕЈ! МОГЛИ БИСМО ЗАЈЕДНО!

СУТРАДАН СУ ЗАЈЕДНО КРЕНУЛИ НА ОПАСАН ПУТ ПУН НЕИЗВЕСНОСТИ...

АЛИ, ОПАСНОСТ ЈЕ БИЛА МНОГО БЛИЖА НО ШТО СУ ПРЕТПОСТАВЉАЛИ...

ЈОШ МАЛО ПА КЕМО СТИЌИ У ВОТСОН СИТИ! ДАЉЕ КЕМО ПОШТАНСКИМ КОЧИТАМА!

БРУИИИИ!

ПРОПАЛИ СМО!

ТО ЈЕ ГИБСОНОВО ДЕЛО!

СМИРИТЕ СЕ! ПОЛАКО КЕМО СЕ ВРАТИТИ... ДОК СЕ ЧИТАВ МОСТ НИЗЕ СРУШИО!

ТАКО...

ОПРЕЗНО! САМО ПОЛАКО!

ПРИЈАТЕЉИ СУ У КРАТКО
ИСПРИЧАЛИ ЈЕДАН ДРУ-
ГОМ ШТА СЕ ДОГОДИЛО...

...И ВЛАДА
ТЕ ЈЕ ПОСЛА-
ЛА ДА ПРОНА-
ЂЕШ ГИБ-
СОНА?

И УС-
ПОСТА-
ВИМ
МИР,
КУАВА!

ПОМОКИ
БУ ТИ КОЛИКО
МОГУ,
БРАТЕ!

ОТИКАКО
СМО СЕ ПОС-
ЛЕДЊИ ПУТ
ВИДЕЛИ
НАСТОЈАО
САМ ДА УРА-
ЗУМИМ КОМАН-
ЧЕ И ОДВОЗИМ
ИХ ОД ГИБСО-
НА! НИСАМ
МНОГО ПОС-
ТИГАО!

УСПЕЋЕМО, КУАВА! СТАРИ
ПИТЕР БЛЕЈТОН ДОБРО ПО-
ЗНАЈЕ ОВЕ КРАЈЕВЕ! ПО-
МОКИ ЋЕ НАМ!

СВАКА-
КО! РАЧУ-
НАЈТЕ
НА
МЕНЕ!

УСКОРО СУ СЕ СВИ
ПРИДРУЖИЛИ
ПУТНИЦИМА ИЗ ВОЗА...

ПЕШИЦЕ КЕМО ДО
ВОТСОН СИТИЈА А
ДАЉЕ ПОШТАНСКИМ
КОЧИЈАМА!

КАРЛ, ПОНЕ-
КАД МИСЛИМ
ДА НИКАД
НЕЋЕ ДОЊИ
ДОМИ-
РА...

ШТА
ТО
ГОВОРИШ,
КУАВА
?

ОПРОСТИ, ПРИЈАТЕЉУ,
АЛИ ТАКО ЈЕ! БЛЕДО-
ЛИКИ МРЗЕ СВЕ ЉУДЕ
ЧИЈА КОЖА ИМА ДРУ-
ГАЧИЈУ БОЈУ! БОЖИМ
СЕ ДА ЈЕ ОВО ПОЧЕ-
ТАК РАТА...

ЗАШТО
ТАКО
ГОВО-
РИШ?

БЛЕДОЛИКИ
НЕ МРЗЕ САМО
НАС ИНДИЈАН-
ЦЕ! ЈУЧЕ ДОК
САМ ПРОЛАЗИО
КРОЗ ВОТСОН...

"...ВИДЕО САМ
УРНЦЕ КАКО
БЕЖЕ ИЗ ГРА-
ДА. ЗАУСТАВИО
САМ ЈЕДНОГ..."

ЗАР НЕ ЗНАШ ДА
ЈЕ СТВОРЕНО УД-
РУЖЕЊЕ "КЈУ КЛУКС
КЛАН" ЧИЈИ ЈЕ ЦИЉ
ДА УНИШТЕ СВЕ
УРНЦЕ!

АЛИ, ТО СУ САМО ПОКУ-
ШАЈИ ЈЕДНЕ МАЊИНЕ,
КУАВА! ПОЖУРИМО!
ТРЕБА ШТО ПРЕ ДА
СТИГНЕМО У ВОТСОН...

КО...КО СТЕ
ВИ? ШТА
ХОКЕТЕ
?

КЛУКЛУКСИКЛАНОВЦИ СУ
БИЛИ ИЗЕНАЂЕНИ...

ПОЖУРИ, КУАВА! ВЕЖИ
ИХ... ДВА ПО ДВА!

ОВО
ЉЕТЕ
СКУПО
ПЛА-
ТИТИ!

УБРЗО...

А САДА
ЋЕМО ДА ОСТВАРИ-
МО МОЈ ПЛАН!

САМО
БР-
ЗО!

НАТЕРАЋЕМО ОВЦЕ У БЕГ...
ЊИХОВО БЛЕЂАЊЕ ПРОБУДИЋЕ
ОВЧАРЕ!

ОВЦЕ!
ПОКРАЛИ
СУ НАМ
ОВЦЕ!

СТРА-
ШНО!

КАРЛ И ЊЕГОВИ ПРИЈАТЕ-
ЉИ НАМЕРНО СУ СЕ ПОКАЗА-
ЛИ ПРОБУЂЕНИМ ОВЧАРИ-
МА...

ПА ТО
СУ ОНИ ЉУ-
ДИ С КА-
ПУЉАЧАМА!

...И УБРЗО.

ЛОПОВИ!

ЗА
ЊИ-
МА!

А ЗАТО
ОНИ КРИЈУ
СВОЈА
ЛИЦА!

БРЗО... СКИНИМО
КАПУЉАЧЕ И БЕ-
ЖИМО!

КАДА СУ ГНЕВ-
НИ ОВЧАРИ СТИ-
ГЛИ ДО КОВАЧНИ-
ЦА, КАРЛ И ЊЕ-
ГОВИ ПРИ-
ЈАТЕЉИ
ВЕК СУ
УМАКЛИ...

СВА СРЕЌА
ШТО ПОСТОЈИ
ОВАЈ ПРО-
ЗОР ИЗ
ДВОРИ-
ШТА!

ГДЕ ЈЕ ПАРКИНСОНОВО ИМАЊЕ?
ПОЋИТЕ ЗА МНОМ!

КАСНИЈЕ ...
КАКВА ЈЕ ТО ИЗМИШЉОТИНА? ОВДЕ НЕМА РАТОБОРНИХ ИНДИЈАНАЦА!

САДА ИХ ИМА, ПАРКИНСОНЕ! ГИБСОН ИХ ЈЕ СНАБДЕО ОРУЖЈЕМ И ВОДИ ИХ У НАПАД!
КО СИ ТИ, МЛАДИКУ?

ВЛАДИН ПРЕДСТАВНИК ЗА ПИТАЊА ИНДИЈАНАЦА!

ХММ...

ИЗГЛЕДА ДА КЕМО НОКАС ИМАТИ НЕЗВАНЕ ГОСТЕ, ДОРОТИ! ОВО ЈЕ МОЈА УНУКА, МИЛЕРУ!

ШТА СЕ ТО ДОГАЂА, ДЕДА?

ЗА ТО ВРЕМЕ У НАСЕЉУ КОМАНЧА ...

ЗАР ДА ПРОПУСТИТЕ ПРИЛИКУ ДА ПОВРАТИТЕ СВОЈУ ЗЕМЉУ?

ГИБСОН ЈЕ НАСТАВИО ДА ИЗЛАЖЕ СВОЈ ПЛАН ...

ГИБСОН ЖЕЛИ ДОБРО НАРОДУ КОМАНЧА!

ЈУХУУУУУ!

ЈУРИШ!

НА ПАРКИНСОНОВОМ ИМАЊУ ...

МОЈИ МОМЦИ СУ ХРАБРИ! ПОКАЗАЋЕМО МИ ТОМ ГИБСОНУ!

ТРЕНУТАК САМО! ЊИХ ИМА МНОГО И ДОБРО СУ НАОРУЖАНИ!

БИКЕ БОЉЕ ДА ПРЕГОВАМО С КОМАНЧИМА!

ИЗГЛЕДА ДА ПЕРКИНСОН
НЕКУ МОКИ ДА СПРЕЧИМ
БИКЕ РАТА ПРИ-
ЈАТЕЉУ!

ДО ВРАГА! МИЛЕР ЈЕ
СТИГАО ПРЕ НАС! ПО-
КВАРИКЕ НАМ ПОСАО!

СЛУШАЈТЕ
МЕ ДОБРО,
КОМАНЧИ!
КУАВА МИ ЈЕ
СВЕДОК
ДА ГОВО-
РИМ
ИСТИНУ!

ВОЈНИЦИ У ТВРЂАВИ
СУ У ПРИПРАВНОСТИ!
ДОВОЉНА ЈЕ ЈЕДНА
РЕЧ ОД МЕНЕ ПА ДА
КРЕНУ ОВАМО!

ПРВИ ПУТ САМ СЛАГАО,
КУАВА! АЛИ, МОРАО САМ...
МИРА РАДИ!

РАЗУМЕМ
ТЕ,
БРА-
ТЕ!

ЛАЖЕ! НИЈЕ ИМАО
ВРЕМЕНА ДА ОБА-
ВЕСТИ ВОЈСКУ! ЈУ-
РИШ, РАТНИЦИ!

НЕ СЛУШАЈТЕ ГИВ-
СОНА! ОН ЖЕЛИ СА-
МО ДА СЕ ОБОГА-
ТИ НА
ВАШ
РА-
ЧУН!

БРАЌО
КОМАНЧИ!
КАРЛ
ЖЕЛИ
ДА САЧУВА
МИР... ДА
ВАС ПОШТЕ-
ДИ КРВО-
ПРОЛИКА!

КОМАНЧИ СУ ПАЖЉИВО
СЛУШАЛИ КУАВИНЕ РЕЧИ...

КУАВА ЖЕЛИ ДОБРО
САМО СВОЈИМ АПАЧИМА!
НЕ СЛУШАЈТЕ ГА!

КОМАНЧИ НЕ ЖЕЛЕ РАТ
С ВОЗНИЦИМА! АКО СЕ
ПОВУЧЕМО...?

ОДМАХ ЋУ ПОСЛАТИ
ПОРУКУ И ВОЗНИЦИ НЕЋЕ
НАПУШТАТИ ТВРЂАВУ!
ДАЈЕМ ВАМ РЕЧ!

АЛИ, ПОТПУНО НЕОЧЕКИВАНО...

ТАМО ЈЕ ПАРКИН-
СОНОВО ИМАЊЕ!
ХОЋЕМО ЛИ ПРО-
ЋИ ПОРЕД
ЊЕГА?

ХМ... КАД СМО
ВЕЋ КРЕНУЛИ
У ИЗВИЂАЊЕ...
СВРАТИЋЕМО
ДО ТОГ
РАНЧА!

НЕ БУДИТЕ ЛУДИ, КО-
МАНЧИ! АКО СЕ ПОВУ-
ЧЕТЕ ВАШУ ЗЕМЉУ
ДАКЕ АПАЧИМА...

ОВА-
КВА ПРИ-
ЛИКА НИ-
КАД ВАМ
СЕ ВИШЕ
НЕЋЕ
УКАЗАТИ!

АЛИ, ПОГЛАВИЦА КОМАНЧА
НИЈЕ ХТЕО ДА ПОСЛУША
ГИБСОНА...

КОМАНЧИ НЕ
ЖЕЛЕ РАТ... ПО-
ВУЋИ ЋЕМО
СЕ!

АЛИ...

ОДАВНО
НИСМО БИЛИ НА
ПАРКИНСОНОВОМ
РАНЧУ!

ВОЗНИЦИ! А МЛАДИК
ИМ ЈЕ РЕКАО ДА НЕМАЈУ
ЧЕГА ДА СЕ БОЈЕ АКО
СЕ ПОВУКУ!

КАКВА
НЕСРЕЋА!

ЈЕДИНО СЕ ГИБСОН
ОБРАДОВАО ПОЈАВИ
ВОЗНИКА...

ХЕЈ,
ПОГЛЕ-
ДАЈ!
ВОЗНИ-
ЦИ!

НЕ!

ГОВОРИО САМ
ВАМ ДА МИЛЕР
ЛАЖЕ! ТО ЈЕ
БИЛА САМО
ЗАМКА!

СПРЕ-
МИТЕ
СЕ
ЗА
БОР-
БУ!

НЕ... СТАНИТЕ!
НИСАМ ВАС
ЛАГАО!

ЧЕКАЈ-
ТЕ!

НИШТА ИХ
ВИШЕ
НЕ МОЖЕ
ЗАУСТАВИТИ,
КУАВЛ!

ПО ДРУ-
ГИ ПУТ
СИ МИ СПА-
САО ЖИ-
ВОТ,
БРАТЕ!

САДА ЋЕ БИ-
ТИ МИР МЕЂУ
АПАЧИМА
И КОМАН-
ЧИМА!

ГИБСОНА И ЊЕГОВЕ
ЉУДЕ ПРЕДАЛИ СУ
ШЕРИФУ...

ОПАСНИ СУ!
ДОБРО ИХ
ЧУВАЈТЕ,
ШЕРИФЕ!

БЕЗ БРИГЕ,
МЛАДИЋУ!
ОДВЕШКУ ГА
У ЗАТВОР
У ПРАТИЊИ
ВОЈНИКА!

ИЗМЕЂУ АПАЧА И
КОМАНЧА ЗАВЛА-
ДАО ЈЕ МИР...

ХВАЛА ВАМ,
ПРИЗАТЕ-
ЉИ!

ОДСАД ЋЕТЕ
СЛОБОДНО
ЖИВЕТИ И
ЛОВИТИ!

ВРАЌАМ СЕ У ЊУ-
ЈОРК ДА ПРЕДАМ
ИЗВЕШТАЈ О СВЕ-
МУ!

ЗБОГОМ,
КУАВА!
МОЖДА СЕ
ВИШЕ НЕ-
КЕМО
ВИДЕ-
ТИ!

ЗБОГОМ,
КАРЛ!
ЈА И МОЈ
НАРОД
НЕКЕМО
ТЕ ЗАБО-
РАВИТИ!

И ТАКО...

ЗБОГОМ
СВИМА!

КАРЛ ЈЕ УСПЕШНО
ОБАВИО ПОВЕРЕНИ
ЗАДАТАК...

РЕКАО
СИ "НАС"
ЗНАЧИ
ЛИ ТО
ДА КЕМО
ЗАЈЕ-
ДНО...?

КО ЗНА
ШТА НАС
ЈОШ ЧЕ-
КА, ПИ-
ТЕР!

СВАКАКО, ПИ-
ТЕР! ИДЕМО
ЗА ЊУЈОРК
!

ЈУПИ-ЈУ!

КРАЈ

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП: **ПОЛ ТЕМПЛ - Случај Каблони**

Јосип
Крижај:

ПИЛОТ БРОЈ 13

Јула 1936. године у Шпанији је избио грађански рат. Потпомогнут Немачком и Италијом, генерал Франко је устао да збаци владу шпанске Републике. Међу југословенским добровољцима који су се борили на страни шпанске републиканске војске био је и пилот Јосип Крижај.

Млади Словенац Јосип Крижај живео је као дечак у селу Коприви у Истри која је у то време била под влашћу Италије и као многа деца често је, кроз одшкринута врата, слушао разговоре својих родитеља. Није разумео шта значи реч потлаченост, коју су старији често спомињали, али је знао шта значи реч слобода. После неколико година проведених у једној љубљанској гимназији и повратка у поробљену Истру његова чежња за слободом постала је још јача.

Јосип је свакодневно упирао очи у светлоплаво небо и на родном камењару сањарио, попут Икара, како ће и он једног дана да се вине у висине као птица. Већ тада је одлучио да постане — пилот! Зато није било нимало чудно што је, кад је одрастао за војску, ступио у ваздухопловство.

У војсци су га старешине запазиле као изузетно храброг и одлучног пилота. Свуда су га истицали за пример. Ускоро, после војних маневара, на којима је са авионом изводио праве вратоломије, прекомандовали су га у чувену „Ескадрилу смрти“. Његови дечачки снови најзад су се остварили: постао је пилот и то — најбољи!

„Ескадрилу смрти“ били су потребни добри пилоти, али не пилоти Словенци. Јосипу су понудили блиставу ваздухопловну каријеру ако се одрекне свог словеначког имена и прихвати италијанско — Бузепе.

Поносни Словенац је без размишљања одбио предлог иако је знао да ће због тога морати да напусти војску и да је то крај његове пилотске каријере. Није се преварио: одмах је отпуштен.

Јожа се вратио у своје сиромашно село, али ту није могао да се запосли. Пошао је у град у нади да ће наћи било какав посао. Посао није нашао, али се упознао са радницима који су га повезали са илегалном организацијом која се борила против фашизма у Италији.

У лето 1932. године позван је на војну вежбу на аеродром у Видму. Био је пресрећан што ће поново летети. После завршене обуке на аеродрому је одржана ваздухопловна парада. Својим авионом Крижај је изводио акробације којима су сви били запањени.

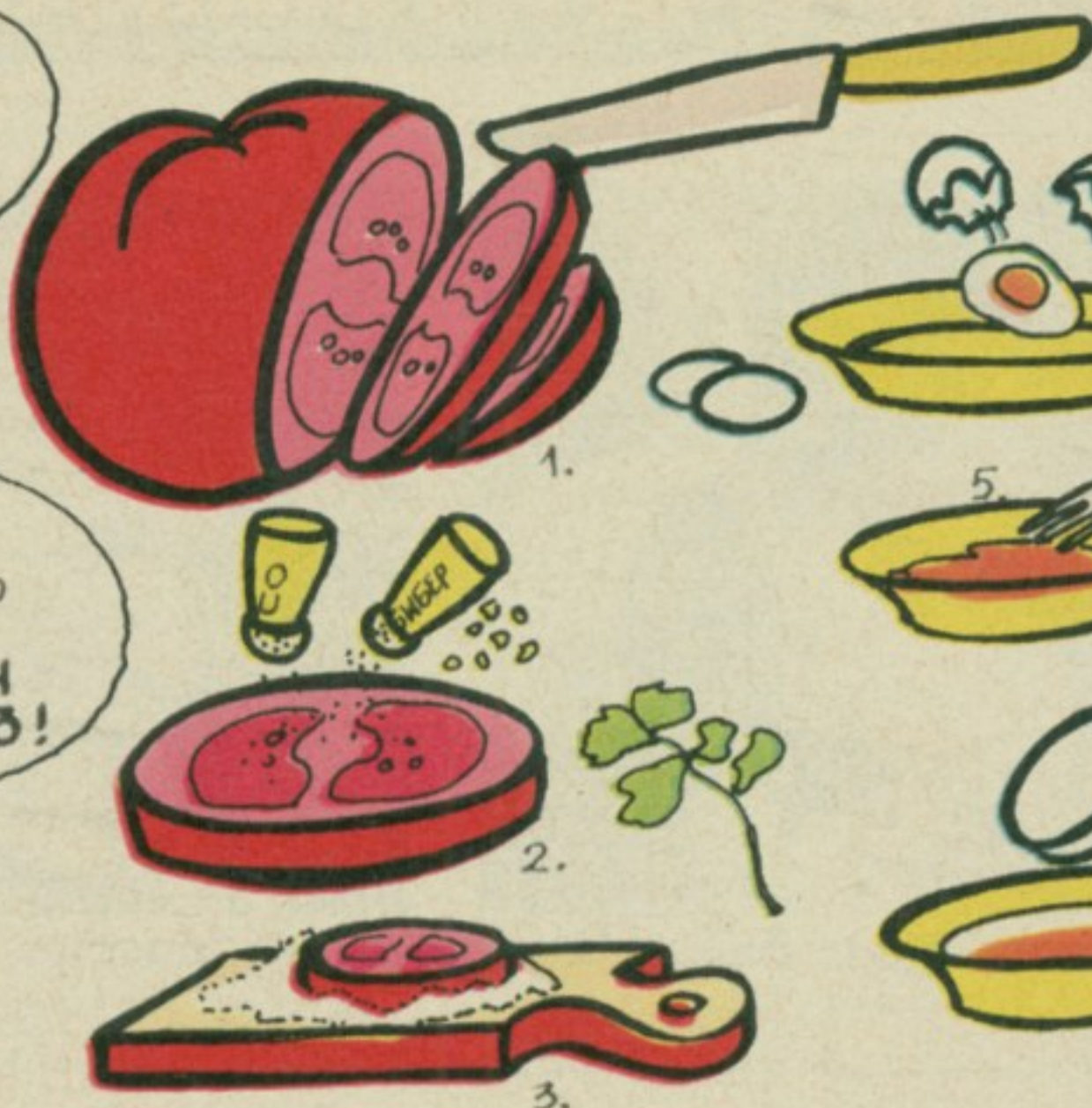
Изненада, наочиглед свих, његов авион је почео да се пење. Кад је достигао висину од готово 3.000 метара упутио се у правцу Југославије и после десетак секунди нестао у облацима.

НАСТАВИТЕ СЕ

ИЗНЕНАДИТЕ МАМУ И САМИ ПРИПРЕМИТЕ РУЧАК!

ОВО ПРЕДЖЕЛО СЕ ЗОВЕ ПОХОВАН ПАРАДАЈЗ!

ИСЕЦИТЕ ПАРАДАЈЗ НА КОЛУТОВЕ (1), ПОСОЛИТЕ ИХ, ПОБИВЕРИТЕ И ПОСПИТЕ СЕЦКАНИМ ПЕРШУНОМ (2). УВАЉАЈТЕ У БРАШНО (3) И УЛУПАНО ЈАЈЕ (4, 5, 6) ПА ИСПРЖИТЕ НА ВРЕЛОМ УЉУ (7).

ИСЕЦКАЈТЕ НА КОЏИЦЕ 50 ГР. ДИМЉЕНЕ СЛАНИНЕ И ГЛАВИЦУ ЦРНОГ ЛУКА (1).

СЛАНИНУ И ЛУК ПРОПРЖИТЕ НА ДВЕ КАШИКЕ УЉА (2) И ДОК СЕ ТО ПРЖИ...

... И ПОМЕШАЈТЕ ГА СА ЛУКОМ И СЛАНИНОМ. ЗАТИМ НАЛИЈТЕ ТОПЛОМ ВОДОМ. КУВАЈТЕ ДОК КУПУС НЕ ОМЕКША (4).

ЧОРБА ОД КУПУСА!

... ИСЕЦКАЈТЕ ПОЛА ГЛАВИЦЕ СЛАТКОГ КУПУСА НА РЕЗАНЦЕ (3)...

ПРЕ НЕГО ШТО ЗАВРШИТЕ, ДОДАЈТЕ КАШИКУ ВЕГЕТЕ, ДВЕ КАШИКЕ ПАРАДАЈЗ - ПИРЕА И МАЛО ПЕРШУНА (5).

МЛАЦИ!

ЗА ЈЕДНУ ПЈЕСКАВИЦУ ПОТРЕБНО ВАМ ЈЕ 100 ГРАМА МЛЕВЕНЕ ЈУНЕТИНЕ (1), 20 ГР. СЕЦКАНОГ ЦРНОГ ЛУКА, МАЛО СОЛИ. ОВУ МЕШАВИНУ ЧВРСТО РУКАМА ИЗМЕШАЈТЕ А ЗАТИМ НАПРАВИТЕ ПЈЕСКАВИЦУ (2).

... ЗЕЛЕНЕ ПАПРИКЕ ИСПЕЦИТЕ (3)...

... ПА КАД СЕ ОХЛАДЕ ОБУШТИТЕ ИХ, ПОСПИТЕ СИРКОМ И СЕЦКАНИМ ЛУКОМ (БЕЛИМ) (4).

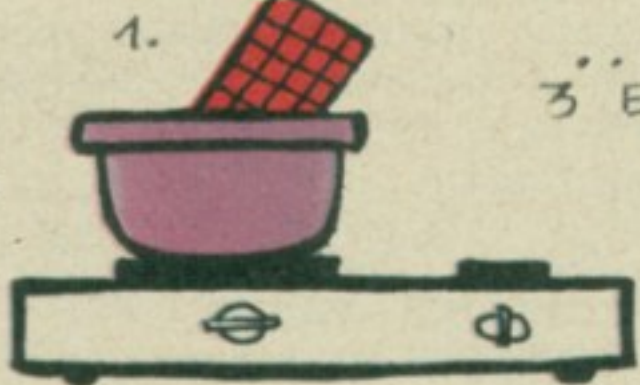
ПЈЕСКАВИЦУ СТАВИТЕ ИЗМЕЂУ ДВА РЕДА ПАПРИКА И ТАКО ТОПЛО ПРЕЛИЈТЕ УЖИЧКИМ КАЈМАКОМ (5).

ОВАКО ОБЛИКУЈТЕ ПЈЕСКАВИЦУ!

КРЕМ ОД ЧОКОЛАДЕ (НА ФРАНЦУСКИ НАЧИН)

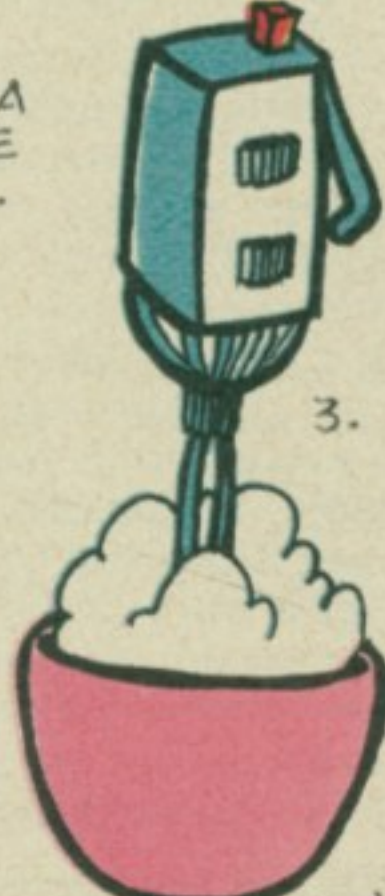
100 ГР. ЧОКОЛАДЕ (1) ИСТОПИТЕ НА ТИХОЈ ВАТРИ (МЕРА ЗА 6 ОСОБА).

... А ОД 3 БЕЛАНЦЕТА УЛУПАЈТЕ ШНЕ (3).

У РАСТОПЉЕНУ ЧОКОЛАДУ УМУТИТЕ 3 ЖУМАНЦЕТА (2)...

ШНЕ СИПАЈТЕ У ЧОКОЛАДУ СА ЖУМАНЦИМА, ЛАГАНО МУТИТЕ И КАД СЕ МАСА ЗГУСНЕ СТАВИТЕ ЈЕ У ФРИЖИДЕР ДА СЕ ОХЛАДИ. МОЖЕТЕ ПРЕЛИТИ И ШЛАГОМ ИЛИ УКРАСИТИ НЕКИМ ВОКЕМ.

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

Проводити дане у чамцу за спасавање насред северног Атлантика значи постати подложен привиђењима, а нарочито када је човек без хране и воде, без заштите од сунца преко дана а од леденог ветра преко ноћи. Уши чују звуке којих нема, очи виде копно где га нема. Бил Мастерс је тога био свестан сада, у касно поподне, док је светлост око њега постајала све блеђа. Зато и није пробудио своје уснуле другове када је први пут угледао како се иза хоризонта помаља нешто налик на острво.

„Зашто да им распаљујем наде?“ — помислио је. „Сигурно је фата-моргана“.

Одагнавши слику острва из свести, повио је рамена и наставио да весла. Упркос исцрпљености чинио је то веома лако. У протекла три дана прилично се извештио, веслајући четири пута дневно по два, па чак и три сата. У паузама би дремао док је други мушкарац у чамцу, Крис Бејли, преузимао весла. Тако су се по договору смењивали још откоко су напустили Крисову јакту ШИРЛИ Б која је потонула.

Не размишљајући ни о чему, Бил је посматрао двоје сапутника. Бејли се био опружио по поду чамца, употребивши крму као узглавље. Његова жена Ширли такође је спавала, умотана у капут.

Изненада, један бочни талас заплуснуо је чамац и променио му смер. Мастерс је снажно замахнуо

Крис Бејли, Ширли и Бил Мастерс

то острвце по имену Гинард, сићушан комад копна недалеко од шкотске обале који њени становници с правом називају — „острво куге“!

ВОЈНИЦИ СУ ПОБЕГЛИ

Ово острвце, 90 километара удаљено од обале, добило је свој застрашујући назив 1943. године. Због тога што је било по страни

После више дана проведених на пучини три бродоломника су најзад угледали копно. Али, да су знали шта их очекује, радије би насред мора помрли од глади!

НА ОСТРВУ К

левим веслом враћајући га, како је мислио, према истоку. А тада је преко рамена бацио поглед према хоризонту и оно што је видео натерало га је да протрља очи: обрис острва је и даље био ту, само — већи и јаснији него малочас!

СПАСЕНИ СМО!

— Крис! Ширли! — повикао је узбуђено. — Пробудите се! Копно на видiku!

Бејли и његова жена полако су отворили очи. Једва су имали времена да схвате Мастерсове речи, јер у том тренутку чамац је захватио снажан водени ковитлац и, бацајући га тамо-амо, почео да га носи према копну. Око пола часа су овако „јахали“ на таласима, а онда је чамац ударио у обалу и они су полетели на земљу.

Мастерс је пао на стомак. Кашљући како би избацио воду које се нагутао начинио је слаб покушај да устане а затим остао да лежи на песку. Окренуо је главу и двадесетак метара даље на обали угледао Бејлија и Ширли. Лежали су непомишно. Бил хтеде да отпуже до њих и види како су, али није смогао снаге. Уместо тога положио је образ на песак чија му је топлота пријала и заспао. Већ у полусну промрљао је: „Спасени смо... Спасени...“

Али, да је знао где су се обрели, не би то помислио. Било је

од свих поморских путева, британско Министарство рата подигло је на њему бактериолошки центар. Савезници нису намеравали да сами отпочну бактериолошки рат, али са противником као што је Хитлер морали су да буду спремни на све. И тако је на Гинарду почела култивација великих количина бактерије зване антракс која дејствује попут темпиране бомбе. То значи да остаје успавана све док не дође у додир са живим организмом, а тада се претвара у чудовишног убицу. Ниједан живи створ не може да преживи заразу дуже од неколико дана.

Лабораторија у којој се одгајао антракс била је једноставна, јер за ову врсту рада и није потребно много. Састојала се од неколико металних барака у којима су бактерије чуване у херметички затвореним добошима. Британци су на Гинарду, а посебно у овим баракама, спровели најстроже мере безбедности. Али, на малом острву препуном бактерија немогуће је чак и уз такве мере бити сасвим сигуран. Тако се догодило да су бактерије негде „процуреле“ — не зна се где и како — и рашириле се по острву. Лаборанци и војници су се евакуисали оставивши са собом све, чак и одећу. Добоши са бактеријама закопани су у земљу а на све стране по острву истакнуте су табле са натписом „ПРИСТУП ЗАБРАЊЕН“.

Отада је само пет људи крочило на Гинард. Прва двојица били су научници који су 1946. године испитали острво и оценили да оно треба да остане ненастањено још читавих сто година. — до 2046. Остало троје били су Бил Мас-

терс, Крис Бејли и његова жена Ширли, који су избачени на његову обалу у касно лето 1971. године.

ЛОВЦИ НА БЛАГО

У пролеће исте године бивши амерички наредник Бил Мастерс, који је тек недавно одслужио војску у једној америчкој бази у Британији, вратио се у Енглеску. У новчанику је чувао чланак који је шест месеци раније исекао из једног енглеског часописа — чланак који је говорио о стотинама бродова потопљених недалеко од енглеске и шкотске обале и о туристима који сваке летње сезоне овде трагају за њима не би ли се домогли блага.

Реч „благо“ била је довољна да запали Билову машту. Ускоро је помно проучавао приче о бродоломима и пратио покушаје других људи да пронађу олупине. Најзад је уверио себе да је у стању да пронађе једну привлачну потопљену ризницу недалеко од шкотске обале.

Захваљујући томе што је присуствовао многим састанцима трагача-аматера, упознао је Криса Бејлија. Он му је савршено одговарао: био је вешт ронилац а поседовао је и малу јакту. Мастерс га је одмах салетео предлозима, а Бејлију није много требало да пристане.

Неколико недеља касније јакта

ШИРЛИ Б отиснула се са своја три путника. Пола месеца претраживали су дно, али без успеха. Мастерс се, међутим, није поколебао, био је сигуран да ће пре или касније наићи на плен. На жалост, тај дан није дошао. Једне ноћи дошло је до снажне експлозије и ШИРЛИ Б се за трен ока претворила у буктињу. Троје ловаца на благо у последњем часу су ускочили у чамац за спасавање и удаљили се од јакте. После извесног времена догодила се још једна експлозија и бродик је почео да тоне. Сви су били запрепашћени, чак ни Бејли одмах није могао да објасни тајанствену несрећу. А онда се лупио по челу и узвикнуо.

— Ја — проклета будала! За овај пут узео сам нарочито врсту горива... а заборавио сам да извршим неопходне преправке у мотору! *

СВУДА КОСТУРИ!

Читаве те ноћи и следећег дана гледали су да се држе места несреће у нади да ће наићи неки брод. А онда су почели да веслају ка истоку надајући се да ће наићи на неко од многобројних острва дуж шкотске обале. Два дана касније наишли су на острво Ги-

нард, једино које је требало да заобиђу!

Сунце се већ ближило зениту када је Мастерс почео да долази себи. Трбало му је нешто времена да се сети свега, а онда је окренуо главу и видео да Бејлијеви још непомишно леже. Али, само што се упитао јесу ли још живи, Ширли се покрену. То га је охрабрило и он отпуга до њих. Ставио је руку на Крисове груди и осетио да му срце куца. Неколико минута покушавао је да их пробуди, али када у томе није успео поново је и сам легао у утонуо у сан.

Тек поподне били су све троје способни за покрет. Мастерс је кренуо обалом у једном правцу, Бејли у другом, а Ширли је пошла према унутрашњости.

Мастерс није прешао ни сто метара када је наишао на таблу која је штрчала из песка и прочитао страшну вест: „ОПАСНОСТ! ОВО ОСТРВО ЗАРАЖЕНО ЈЕ СМРТОНОСНОМ БАКТЕРИЈОМ АНТРАКС И НЕНАСТАЊИВО ДО ГОДИНЕ 2046!“ Једва је могао да поверује очима. Стајао је и зурio у натпис све док није чуо Криса како узбуђено виче:

— Биле! Биле! Дођи овамо, брзо!

Потрчао је и ускоро видео Би-лија где зурio у једну сличну таблу. Није морао да приђе да би сазнао шта на њој пише.

Управо у том тренутку Ширли је престрављена истрчала из једног честара мало даље од обале. Бацила се свом мужу у наручје и брикнула у плач.

— Костури... — рекла је кроз сузе. — На све стране су костури животиња!

Животиње су свакако угинуле

од заразе, размишљао је Мастерс. А једини начин на који су могле да се заразе био је путем хране и воде. Без хране и воде они не могу дуго да чекају да наиђе неки брод. Морају да се врате у чамац и отплове даље...

Истог часа ухватила га је паника. Чамац није видео откако је дошао свести! Грозничаво је прелетео погледом по обали, али чамца није било. Мастерс је зарио главу у шаке и заплакао. Никада у животу није се осећао тако беспомоћан.

ЛУДА ИДЕЈА

Током следеће недеље нису се усиђивали да ишта са острва ставе у уста, а бактерија је, како је изгледало, потаманила и рибе у близини обале. Једини могући извор хране биле су птице које нису слетале на острво јер их је вероватно нагон опомињао да је загађено. Проблем лова био је решен када је Крис међу металним баракама нашао један сандук са пушкама који су војници оставили за собом. Био је неотворен и оружје у њему још је било премазано заштитном машћу. Поред њега је стајао и сандук са муницијом.

Тога дана после безбројних промашаја Мастерс је најзад пого-

УГЕ

дио једну птицу у крило. Али, Бејли није успео да је ухвати пре него што је пала на тло, а тада се нико више није усудио да је дотакне. Још двапут је Бил погодио а Крис промашио. Четврти покушај је ипак успео и три бродоломника имали су те вечери свој први оброк откако су исцрпили залихе у чамцу за спасавање — пресног галеба. Ујутро их је пробидио плусак и тако су, лежећи отворених уста, утолили и жеђ.

Средином друге недеље Мастерсу је било доста чекања. Почео је да тумара унаоколо тражећи материјал од кога би направио сплав. Али, све што су Британци оставили за собом било је од метала и теже од воде. Најзад, у очајању, Бил је одлучио да покуша нешто што није имало готово никаквих изгледа да успе.

Из оружарнице је изнео две старе артиљеријске гранате намењене тенковима који су некада чували острво. Захваљујући свом војном искуству умео је да активира бомбе, а ове гранате биле су засноване на истом принципу. Поставио је детонаторске игле у главе граната а затим се довољно измакао и почео да баца на њих камење. Надао се да ће експлозија бити довољно снажна да привуче пажњу посаде неког брода.

Први део плана је успео — гранате су експлодирале. Али, у близини очигледно није било брода пошто нико није дошао у помоћ. Ипак, експлозије нису остале без последица: избациле су на површину неколико добоша са бактеријама који су били закопани у земљи!

Чувши детонације, Бејли је дотрчао.

— Ово острво заражено је смртоносном бактеријом антракс и настањиво до 2046. године — писало је на табли.

— Јеси ли луд! — узвикнуо је када је угледао добоше. — Решио си да нас побијеш? Шта би било да је неки од њих пукао?

— Немој ту стајати као идиот!

— довикнуо је Мастерс Бејлију. — Ако желиш да се ишчупаш са овог проклетог острва, онда ми помози!

Бејли је за тренутак оклевао а

онда се придружио Мастерсу. Пошто су докотрљали четири добоша до обале, Бил је отрчао до напуштеног логора и вратио се са једном великом плочом од таласастог метала која је некада служила при конструкцији барака. Бацио је то на песак, поново отрчао и донео једно шаторско платно и клупко жице. Сада је наредио Бејлију да потражи нешто што би могло да послужи као јарбол и када је Крис отишао, почео је да гради свој опасни сплав. Плочу која је требало да служи као платформа жицом је причврстио за четири добоша-пловка. Ускоро се Бејли појавио носећи преко рамена једну металну полуку дугу око три метра. Мастерс је један њен крај протерао кроз плочу и помоћу жица је учврстио у усправном положају, а онда је од шаторског платна начинио примитивно једро.

ДВОБОЈ С ТАЛАСИМА

На сплаву је било места само за једнога. Крис је одбио да остави жену саму па је тако Мастерсу пало у део да плови. Али, пре свега је требало да надмудри ћудливе приобалне таласе који га раније умало нису усмртили. Дубоко удахнувши, гурнуо је сплав у воду па је и сам загазио до појаса. Лако је одолео једном налету воде, а затим и другом. Изненада један циновски талас закљонио је хоризонт. Мастерс је сачекао да му се приближи а затим се отиснуо на њега. „Јашући“ тако на око шест метара изнад нивоа обале, знао је да сада долази пресудан тренутак. Трешало је да склизне низ полеђину таласа у тренутку када овај заплусне обалу. Најмања погрешка — и његов сплав биће бачен назад на копно. Тада ће се добоши распући, острво ће преплавити милијарде бактерија и све ће бити изгубљено.

Страх му је нагризао стомак док се припремао да изведе главни маневар. Чекао је да врх таласа почне да се преклапа, а тада је почео као махнит да забада у воду кратку даску од сандука с оружјем коју је био понео уместо весла. За тренутак је био готово сигуран да је погрешно прорачунао и да га вода носи натраг ка обали. А онда је сплав најзад почео да клизи низ „леђа“ таласа. Још четири пута је Мастерс морао да изведе овај маневар док није прошао узбуркани појас. После тога остало је му је само да плови док га неко не пронађе — или док не умре.

Два дана касније приметио га је један патролни хеликоптер Британске морнарице. Када су га преузели, испричао је без предаху читаву причу а онда се онесвестио. Дошао је себи тек у болници. У постељи крај његове лежао је Крис Бејли кога је заједно са женом такође спасао хеликоптер. Прегледом је, за дивно чудо, установљено да нико од њих троје није заражен!

П. С.

Дан
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

**БУДИТЕ
ДЕТЕКТИВ...**

ЗЛОЧИН НА ПЛАЖИ

Инспектор Жеди је уживао. Већ неколико дана налазио се на заслуженом одмору. На велико задовољство главног шефа париске префектуре ухватио је међународну варалицу Ива Бишеа и сад је ленчарио у Сулаку на мору, познатом француском летовалишту на Атлантику. Као што је и обећао свом шефу, трудио се да не мисли на посао и да се што више одмара.

Био је јули и Жеди је скоро цео дан проводио на дугачкој пешчаној плажи. И тог дана се сунчао слушајући чаврљање деце која су недалеко од њега правила куле од песка.

Из пријатног дремежа трагао га је долазак једног високог старца аристократског држања за којим је ишао само нешто млађи човек с наочарима и рукама пуним ствари...

Оба старца била су обучена у тамна одела и чудно су одударала од купача у разнобојним костимима.

Високи старац који се кретао уз помоћ штапа заповедничким гласом наредио је свом пратиоцу да ствари смести недалеко од Жедија.

— Да, господине Д'Обињак — послушно одговори човек.

Убрзо је високи старац седео у платненој фотељи. С једне његове стране слуга је поставио торбу с освежавајућим напицима а с друге покретни сталак с књигама а затим је стао мирно, очекујући нове жеље свога господара.

— Александре, промрмља Д'Обињак — шта праве ова деца? Сувише су ми близу па не видим добро. Додајте ми моје наочаре...

— Изволите, господине!...

— Хвала... Ах! Они зидају куле од песка! Срећна деца! Зар не, господине? — обрати се Д'Обињак Жедију.

— Да! И ја цело послеподне уживам у њиховој игри — одговори инспектор.

— Слободни сте, Александре — обрати се тада старац свом слуги. Овде ми је веома лепо! Остаћу цело после подне и добар део вечери. Дођите по мене тек око десет часова.

И необични старац затвори очи...

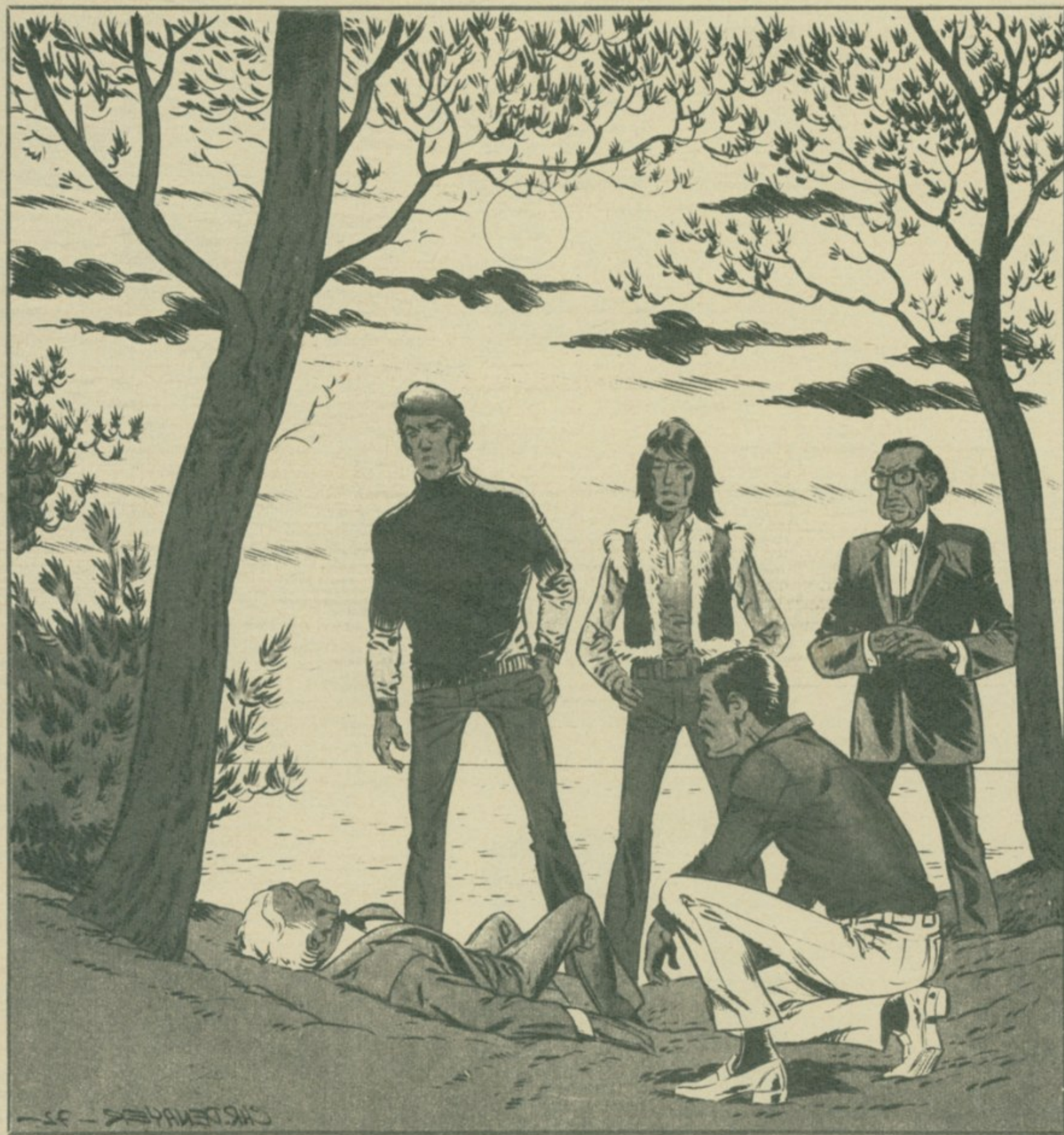
НЕЋЕ ДОБИТИ НИ ПАРЕ!

Из сна га је трагао младић дуге плаве косе који без икаква увода рече:

— Ујаче, потребно ми је пет хиљада франака...

И не дижући поглед старца му хладно одговори.

— Нећеш од мене добити

више ни паре, Ибер! Доста сам ти давао. Крајње је време да једном станеш на своје ноге.

Младић се удаљи грдећи на сав глас шкртост свог ујака.

После пола часа сцена се поновила само што је овога пута новац тражио крупан риђ момак у црвеном џемперу.

— Ујаче, налазим се у шкрипцу — говорио је младић. — Већ три недеље нисам платио стан, избациће ме напоље...

— Спавај, Стефане, напољу. Лепо је време — ругао му се старац.

Црвен од беса, Стефан се удаљи без иједне речи.

Тада се старац обрати Жедију:

— Ови млади су незајажљиви. Али, док сам ја жив од мене више неће добити ни паре! Чујете ли ме, господине, ни паре!

И наново склопи очи.

Негде пред вечеру, инспектор Жеди се диже и крену на пут хотела. Старац је и даље лежао затворених очију. Жеди не би могао да каже да ли је спавао или се само претварао.

После вечере инспектор је кренуо у шетњу поред обале. Сетивши се необичног старца одлучио је да оде и види да ли је још тамо. И док се спуштао низ стење још издалека је приметио старца како чита уз помоћ џепне лампе. А онда је угледао силуету неког човека како се нагиње над старцем. Инспектору се учинило као да се двојица људи рву. Одједном је схватио да се нешто чудно догађа. Појурио је вичући:

— Хеј, шта се то дешава! Прилика нагнута над старцем усправи се и трчећи нестаде иза стења. Кад је инспектор Жеди стигао до старца он више није давао знаке живота. Био је мртав. За време борбе с непознатим једно стак-

ло на његовим наочарима се разбило...

— Шта се догодило? — упита један глас.

Био је то Стефан.

— Чини ми се да нећете имати више прилике да тражите новац од ујака — примети суво инспектор.

— Не разумем вас — муцао је младић. — Да се ујаку није шта догодило?

Из мрака је ускоро изронио и Ибер. Застао је као укопан кад је видео немичног старца.

БЕЗ АЛИБИЈА

После неколико минута на месту злочина нашао се и слуга Александар. Пришао им је несигурним корацима, посрћући по стази која је водила до плаже.

— Рекао ми је да дођем по њега око поноћи — казao је Александар иако га нико ништа није питао.

— Да, али ви сте стигли

много раније, због чега? — занимало је Жедија.

— Шта има у томе чудног, господине? — одговори Александар. — Чули сте и сами кад ми је господар дозволио да одем и да се одморим. Мало сам одспавао и чим сам се пробудио одмах сам дошао овамо.

Инспектор се представи тројици људи и обрати Иберу:

— А где сте били ви?

— У чамцу. На жалост био сам потпуно сам...

— А ви? — запита Стефан.

— Чули сте кад ме је ујак одбио. Цело вече провео сам тражећи неког пријатеља не бих ли узајмио новац и платио дужну станарину. На жалост, алиби немам.

— Значи, тако — закључио је инспектор. — Ниједан од вас тројице нема алиби. А сваки од вас имао је разлога да га убије. Вас двојица нећака сте наследници, а вероватно ни слуга није заборављен у тестаменту. Уосталом, хајдемо до оближње полицијске станице. Морамо их обавестити...

Чим је сутрадан свануло, инспектор Жеди пожурио је у полицијску станицу. Дежурни полицајац га је обавестио да је старац ударен неким тешким предметом по лобањи. Видели сте синоћ и сами да су се за време борбе између убице и убијеног, наочари жртве сломили. Комадићи стакла нађени поред жртве на песку потпуно одговарају разбијеним наочарима. И по облику, и по диоптрији. Наочари су за кратковиде. Полицијски лекар утврдио је да је смрт наступила у 20.00 часова...

— Куле од песка... — мрмљао је инспектор Жеди. — Деца су била близу нас... Све је сад јасно. Кривац је...

Шта мислите, драги читаоци, ко је убица и који је детаљ помогао инспектору Жедију да га открије? Ако сте га и ви открили, честитамо! А ако нисте, погледајте решење на страни 31.

МАУРИТАНИЈА

Камиле, песак и сунце

СЕДАМ ВЕЛИЧАНСТВЕНИХ

— Млади Туарези организују трке на својим брзим камилама, као што се каубоји такмиче на коњима

У ТРАДИЦИОНАЛНОМ СТИЛУ — Арапски кројач шије испред своје радње у једној од пустињских оаза.

ПУТ СЕ НАСТАВЉА

— Тешко натоварена камила може да прими још мало терета, али на њу није се лако попети.

ПОНОСНИ ШТО СУ БЕЛИ — Туарези су веома поносни на своју "белу" боју, нарочито жене. Али, оне још имају низак друштвени положај и ретко се појављују без покривеног лица.

Некадашња француска колонија Мауританија, која је готово два пута већа од Француске, стекла је независност 1960. године. У то време око седамдесет одсто њеног становништва били су

Арапи берберског порекла који су као номади живели у пустињи. Преостало становништво су Африканци, настањени углавном у селима и градовима. У току последње деценије ова пустињска афричка земља уз обале Атланског океана економски је напредовала, али живот њених номада мало се проме-

нио: они живе у пустињи и, путујући од оазе до оазе, као и пре неколико стотина година, прелазе огромна пространства с невероватном тачношћу, да би продали своју стоку, урме, гумирабику... Мауританија је земља камила, песка и сунца. Богатство њених номада Туарега мери се по броју камила које поседују јер се без њих живот овде не може ни замислити.

ОГРТАЧ И ТУРБАН — Кожа Туарега је бледа због мешања арапске и берберске крви а њихова уобичајена одећа дугачак плави огртач и црни турбан.

ОДМОР У ЛОГОРУ ТУАРЕГА — Све је као некад, једино што је шатор нешто модернизован: направљен је од памука а не од козје и камиље коже.

АЛКОХОЛ ЈЕ ЗАБРАЊЕН — После напорног дана под врелим сунцем и вечере од пиринча, гриза и урми Туареги забављају туристе песмом и музиком. Овде за све важи закон: алкохол је забрањен.

ЧАЈАНКА У ПРЕДВЕЧЕРЈЕ — Док жена припрема слатки, зелени чај, мушкарци играју стару арапску игру на песку.

ХИТ СТРАНА

УЗ ПЕСМУ НЕДЕЉЕ:

На тражење многих читалаца ове недеље објављујемо текст композиције „Иди, душо моја“ која је у интерпретацији најпопуларнијег македонског певача Драгана Мијалковског освојила друго место на фестивалу „Београдско пролеће 74“. Текст је написао познати песник Филип Бели, музика је Војкана Борисављевића, док су Драгану Мијалковском у извођењу помогли чланови београдског дуета „Ганеша“ свирајући на индијским инструментима: ситару и таблама (врста бубњева).

ФОРМУЛА »ФОРМУЛЕ 4«

Постоји много начина да се у поп музици скрене пажња публике. У земљама где постоји ова врста музике има традицију, диско-куће и сами певачи или групе spremни су готово на све да би се њихово име појавило на топ листама.

И код нас, нарочито међу младима жељним афирмације, срећемо музичаре с новим идејама. Тако су момци из сарајевске поп групе „Формула 4“ дошли на оригиналну идеју да скрену пажњу на себе. Донели су сву опрему на стадион „Кошево“ у Сарајеву и у

паузи утакмице „Железничар“ — „Црвена звезда“ свирали пред преко 30 хиљада гледалаца. Да је то био добар потез показује и податак да су се за њих заинтересовали људи из диско куће „Диско-тон“ и да се ових дана очекује прва плоча овог квартета. Наслови композиција су „Какво вече“ и „2:1“ чији је аутор Ликић Бранко, иначе бас гитариста и певач састава. Остали чланови: Николић Златко, гитариста и певач; Беговић Сенад, бубњар и соло гитарист и Рацић Љубиша, певач и вођа групе.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ИДИ, ДУШО МОЈА

Музика: Војкан Борисављевић
Текст: Филип Бели
Пева: Драган Мијалковски (Београдско пролеће 74)

Ја видим твоје сузе
и када иза осмеха се кријеш,
ја чујем „збогом“ у твоје гласу
док ми говориш обичне речи.

Ја познајем твоје срце,
твоје ћутање много ми каже
и знам, бориш се да признаш
да ме не волиш више,
не волиш више.

Иди, иди, душо моја,
пре но зора сване
немој ништа више рећи,
знам да други тебе чека.

Иди, иди, моја драга,
пре но зора сване,
нека тама сузе крије
иди, иди, душо моја.

Ја знам ноћас си будна
и спремаш своје ствари
и тихо плачеш у углу собе
јер први пут одлазиш сама.

ПЕСМУ НЕДЕЉЕ: ИДИ, ДУШО МОЈА можете чути у понедељак 22. јула ове године у емисији ВЕЧЕ УЗ РАДИО која се налази на I програму Радио Београда од 20.00 до 22.00 часа.

АДРЕСА МИШЕ МАРКОВИЋА:

Миша Марковић, Народног фронта 70, Београд.

Петком у Забавнику,
а понедељком
на Радио-Београду I,
у емисији
ВЕЧЕ УЗ РАДИО,
најбољи
певачи,
ансамбли
и хитови!

МИША МАРКОВИЋ

Миша Марковић, некадашњи члан малих ансамбала електричних гитара, несудбено члан Београдске опере и, на крају, успешни хит-певач, направио је „најбољи посао“ у нашој забавној музици. Не само да су његове четири последње плоче изазвале велико интересовање домаћих дискофила и да његово име већ месецима не силази са топ-листа, већ је Миша постао и један од најтраженијих младих певача забавне музике.

Рођен је у Београду 19. септембра 1949. године где је и први пут пропевао као ученик основне школе „Змај Јова Јовановић“. Касније се сели у Обреновац и ту, попут многих дечака те генерације заљубљених у електричне гитаре, постаје члан једног вокално-инструменталног састава. Његови „Млади лавови“ свирали су на школским приредбама, и то са доста успеха, хитове тада популарних Битлса, Ролингстоунса и Трогса.

Миша је завршио средњу дизајнерску школу и тек онда се озбиљније посвећује музици. Писао је песме и први пут се појављује као кантаутор на фестивалу у Суботици 1971. године. Његова композиција „Дођи, девојко без лица“ оставља повољан утисак али остаје без награде. Следећег пролећа млади певач добија прву велику шансу. Појављује се на Београдском пролећу, али не у такмичењу забавних мелодија већ у конкуренцији певача романса мада никада раније није певао ту врсту музике. Ипак, добро се снашао и певајући „Сусрет“ Ђорђа Караклајића осваја прву награду публике. У лето те исте, 1972. године, излази му прва сингл-плоча, а у јесен се појављује на Армијском фестивалу у Београду, први пут као певач забавне музике.

Прекретницу у каријери Мише Марковића доноси сусрет са Борисом Бизетићем. Њихово прво заједничко дело, плоча „Балада о бомбашима“, представљала је успех и од тада нови тандем ниже хитове „Музика остаје“, „Због тебе“ и сада „Фешта“.

Публика прима Мишу све боље и није чудо што млади певач често каже да је прави „народни певач“ јер су његове песме намењене најширем кругу купаца плоча. Успеси нису прошли незапажено и Миша је овог пролећа снимио композицију „Музика остаје“ за диско кућу „POLYDOR“. То је његов први покушај да се пробије на међународну сцену. Познајући његову упорност и елан с којим ради, верујемо да су пред њим још многи лепог успеси.

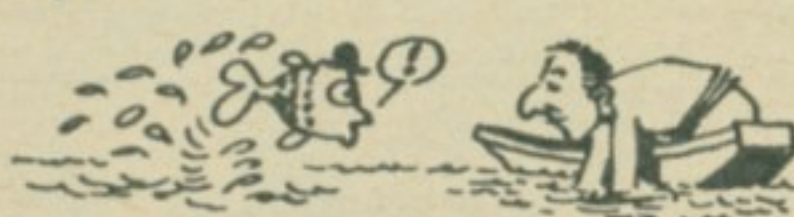
СВЕ ПЛОЧЕ МИШЕ МАРКОВИЋА: „Дођи, девојко без лица...“ ЛП „Суботица 74“; 1972: „Сусрет“, „Молим те не плачи“, „Син Армије...“ ЛП „Армијски фестивал 1972“; 1973: „Балада о бомбашима“, „Музика остаје“; 1974: „Због тебе“, „Једне зиме волели се двоје“ са Б. Бизетићем, „Напред, Плави“ са Б. Бизетићем и „Фешта“.

ЗАНИМЉИВОСТИ СА ФЕСТИВАЛА „ОМЛАДИНА 74“

Најинтересантније откриће овогодишњег фестивала је загребачки песник и певач Јосип Иванковић.

Сенада Коспић никако нема среће да се пласира у финале. Али, зато је у избору најлепшег учесника фестивала младих обично — прва.

На такмичењу у пецању, које се већ по традицији приређује у оквиру омладинског фестивала, највише успеха имао је Александар Кораћ, иначе директор овогодишњег фестивала младих у Суботици.

БЕРЗА ПЛОЧА

Купујем следеће сингл плоче: „Папирни авиони“ — STATUS QUO, „Вејби, врати се“ — EQUALS, „Верглаш“ и „Атлантис“ — ДОНОВАН, „Сали беше добар друг“ — SHOCKING BLUE, „Стари Пјер“ — Извица Перцил, „Руке пружам“ — ДЕЛФИНИ или INDEXTI, „Сан Франциско“ — SCOT MC MENZIE, „Луталица“ — НИКОЛО ДИ ВАРИ, „Лутка“ — Мишел Полнарел, „Аплаузи“ — Камеленти.

Далибор Д. Сердар
Дуван 84
25263 Пригревица

За плочу Микија Јевремовића „Умрећу без тебе“ дајем следеће плоче: ROLLING STONES: „Angle“, Јосипа Лисаца: „На, на“, Кемал Монтено: „Лаж“ и „Тужна је музика“, Rod Hunter: „Porcogn“, „Лутајућа срца“, Јефимија, Sharif Dean: „Do you love me?“, Могућа куповина по договореној цијени.

Снежана Ђурић
Октобарске револуције 44а/VIII
75000 Тузла

Мијењам поштанске марке за ЛП плоче. За ЛП дајем 125 марака а за дупли албум 250. Интересују ме следеће плоче: URIAH LEE: „Live!“, RORY GALLAGHER: „Live!“, NEIL YOUNG: „Harvest“, GRAND FUNK: „E Pluribus funk“, WHO: „Tommy“.

BLACK SABBATH: „Master of reality“ и YES: „Fragile“.
Жељко Заплатић
Буле Салаја 9/II
42000 Варајдин

Купујем ЛП и све сингл плоче „YU-групе“, ЛП „Киселина“, „Поп машине“, ЛП „Дневник једне љубави“ Јосипа Лисаца, ЛП „TIME“ и ЛП „INDEXA“.

Слободан Динић
ВП 9740/3
75002 Тузла

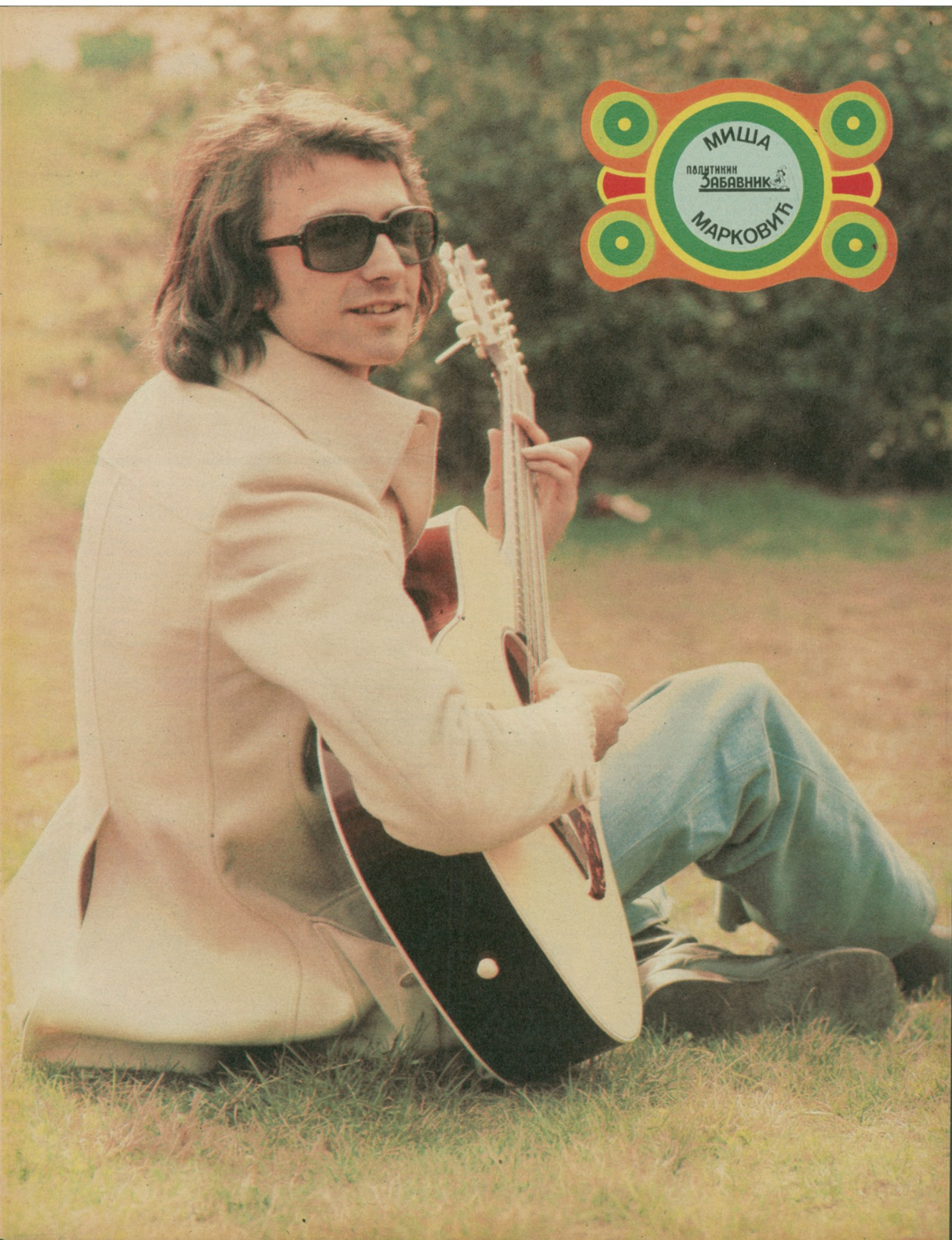
Купујем следеће ЛП плоче: „Наши дани“ — ГРУПА 220, Драго Млинарећ: „А ти се не дај“ и „Пјесме са планине“. Плаћам по договору а могућа је и замена.
Драган Ковачевић
Јадранска 3
25260 Апатин

Желео бих да купим следеће плоче: LED ZEPPELIN: I и II албум, AFRODITAS CHILD: „Мари Жили“ и „Крај света“, ESTHER GALIL: „Дан се рађа“, ELTON JOHN: „Субота увече је прикладна за тучу“ и SUZY QUATRO: „Конзервирај конзерву“.

Радиша Пауновић
Капетанска 76-1/7
19250 Мајданпек

Купујем било које добро очуване плоче следећих састава: BLACK SABBATH, CC REVIVAL, DEEP PURPLE, URIAH LEE, LED ZEPPELIN, UFO, NAZARETH и STATUS QUO.

Амир Хајрић
VI босанске бригаде
74230 Босански Шмањ

Строг, готово спартански кабинет потпуно се сла-
гао с карактером дирек-
тора компаније Вестерн
који је волео да понавља
да радно место сваког човека, па и
једног директора, треба да буде
као кабина космичког брода: у
њој не сме да буде ничег сувиш-
ног. Чарлимерс помисли да се Џон
Вилнертон заиста држи своје па-
роле. Пластични зидови његовог
кабинета били су потпуно голи:
ниједан портрет, ниједна слика ни
је скривала њихову белину. Ода-
ја је била готово празна. Чак и
столице, неопходне за време сас-
танка и саветовања, биле су скри-
вене у зидовима одакле су се по-
јављивале тек кад би директор
притиснуо одговарајуће дугме на
свом столу.

Све ћеће џлаиџиџи

Седећи на ивици столице испред
писаћег стола Чарлимерс је љу-
тао без снаге да скрене поглед с
масивног притискивача за харти-
ју који је светлцао у беживотној
светлости што се ширила с тава-
нице. Чудно, али он никако није
могао да погоди од каквог је ме-
тала притискивач изливен.

Сада, када је оно најглавније
било речено, Чарлимерс је обу-
зела потпуна равнодушност. Њута-
ње се отегло.

— Компанија не намерава да вас
избаци, Џоне Чарлимерсе, — про-
говори најзад директор. — Али,
постоји још нешто о чему треба
да поразговарамо. Пре две године
за ваш експеримент била је издво-
јена позамашна свота. И сад вас
питам: где је тај новац? Страшили
сте га.

Чарлимерс спусти главу.

— А резултати? Нема их — про-
дужи директор падајући све ви-
ше у ватру. — Али, не уобра-
жавајте да компанију Вестерн мо-
жете да вртите око малог прста.
За учињене трошкове одговараће
те својом имовином.

— Хоћете да ми конфискујете
имовину? — подиже Чарлимерс
главу.

— Стварно, задивљујућа оштро-
умност!

Чарлимерс пребледе и његово
мрко лице доби некакав сивкаст
тон.

— О томе у уговору нема ни
речи — једва промрмља.

— Варате се, уважени, — оштро
одврати Џон Вилнертон. — У уго-
вору стоји да се ви, пошто сте
примили за свој експеримент од-
ређену своту, обавезујете да нај-
касније за годину и по или две
конструисате модел „који задо-
вољава одређене захтеве, изложе-
не у прилогу на осамдесет стра-
ница“. Тачно?

— Тачно.

— Али, ако услови уговора не
буду испуњени окривљена странка
плаћа одштету уколико није друга
чије договорено. То ће вам потвр-
дити сваки правник.

— Дајте ми још два месеца —
тихо рече Чарлимерс.

— Два дана и ни минута више!
— Вилнертонов одговор звучао је
као наређење. — Направили смо
глупост и на велика звона рекла-
мирали ваше „чедо“. Муштерије
нас опседају. И према томе, тачно
кроз четрдесет осам часова у ку-
ћу ће вам доћи судски изврши-
тељ и пописати имовину...

Тек што су се тешка врата зат-
ворила за Чарлимерсом, на столу
је засветлео екран боје кафе и
Вилнертон уздрхта.

— Знаш да не смеш да се уз-

буђујеш — зацвркута његова суп-
руга осмехујући се. — Шкоди ти.
А због чега си тако изгрдио тог
сиротог Чарлимерса. Нисам све ра-
зумела...

— Изгрдио? Требало би га жи-
вог одрати, па би и то било мало.

— А шта је згрешио? Ти знаш,
ја се баш не разумем у те ужасне
ствари којима се ви бавите...

— Не би те то ни занимало —
одмахну руком Вилнертон.

Он је штедео своју младу жену
од свих узбуђења и нервирања
везаних за рад компаније. На тај
начин је истовремено крио од ње
и пословне тајне које би лако-
мислена жена могла неком да
избрбља.

Две године раније професор
Џон Чарлимерс изнео је директо-
ру компаније Вестерн занимљиву
идеју. Носилац Нобелове награде
био је срдечно примљен и Вил-
нертон је са пријатним узбуђе-
њем саслушао примамљив предлог
познатог научника: да у року од
две године створи робота способ-
ног да разуме туђа осећања а и
да их сам исказује.

Није се радило о томе да се ро-
бот механички смеши или плаче
— сличне имитације представља-
ле су давно превазиђену етапу у
конструисању робота.

— Желим да створим робота —
говорио је Џон Чарлимерс — који
ће бити способан да стварно, као
човек, пати и одушевљава се, ту-
гује и радује се.

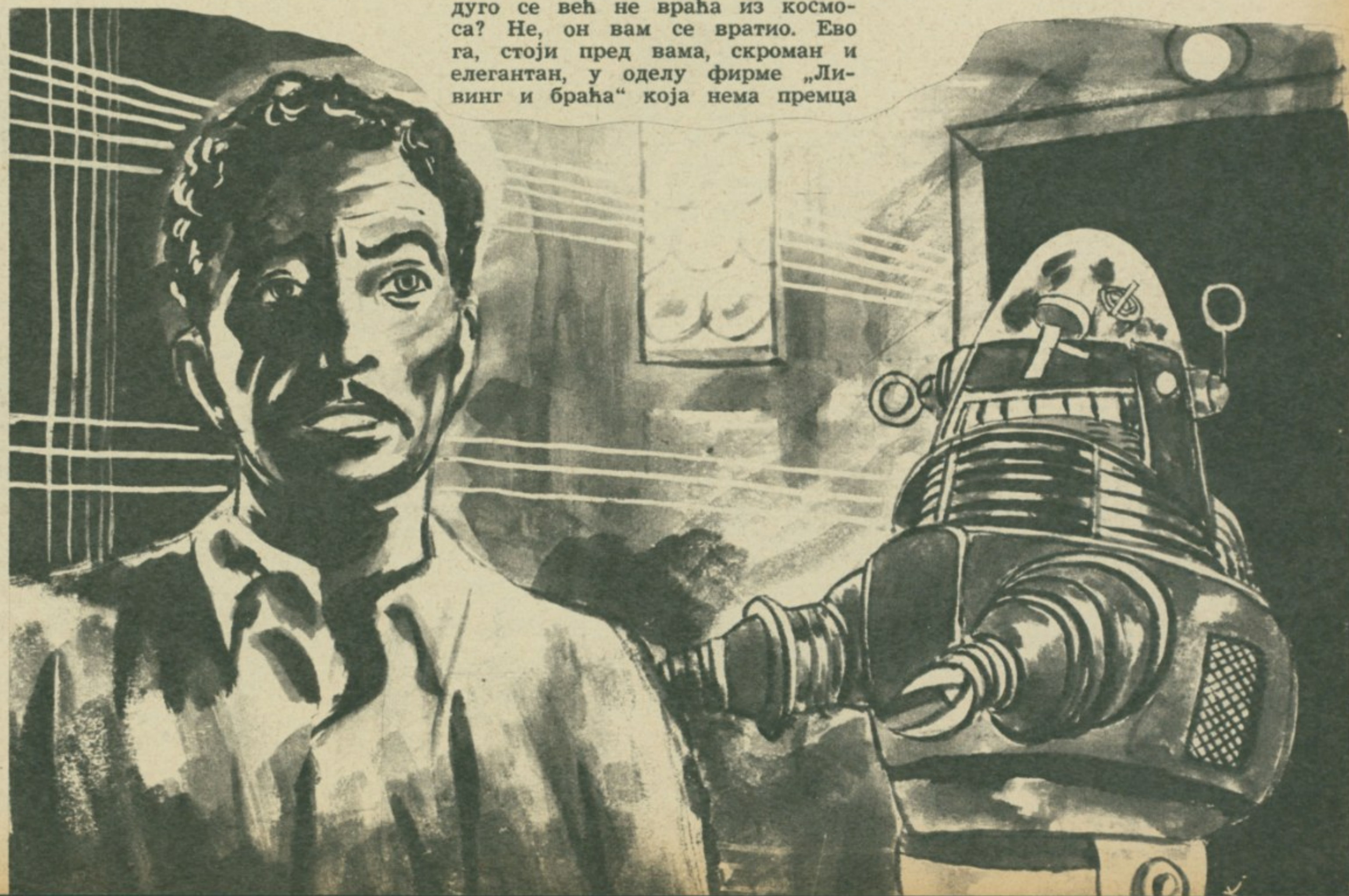
— А како мислите да то постиг-
нете? — запитао је директор гле-
дајући са интересовањем енергич-
но професорово лице.

— Моја идеја је веома једно-
ставна — одговорио је Чарлимерс.
— По мојим прорачунима — и
он положио руку на дебелу фас-
циклу у поливинилским корица-
ма — почевши од одређене гра-
нице или прага, самоорганизова-
ни систем постаје способан да
схвата туђа осећања и да сам
осећа.

— А чиме се одређује тај праг?

— Углавном количином прим-
љених и усвојених информација.
А поред тога... — И Чарлимерс
се насмеја.

— Разумем, разумем — насме-
ши се директор. — Проналазачева
тајна! Навратите кроз који дан.
Надам се да ћу успети да за

Фантастична прича

ВЛАДИМИР МИХАНОВСКИ

ТРАЖИЛИ СУ ОД ЊЕГА ДА ВРАТИ САВ НО-
ВАЦ УТРОШЕН НА ВЕЛИКИ АЛИ НЕУСПЕО ЕК-
СПЕРИМЕНТ. ТО ЈЕ ЗНАЧИЛО ДА ЋЕ МУ СЕ
ЖЕНА И СИН НАћи БЕЗ ХЛЕБА И КРОВА НАД
ГЛАВОМ, А ОН — У ЗАТВОРУ.

ПРИЈАТЕЉ ДО

ваш предлог заинтересујем акцио-
наре.

Није потребно ни говорити как-
ву су зараду очекивали акционари
компаније од робота чију им је
израду предложио професор Џон
Чарлимерс.

Уговор је био потписан и ог-
ромна машинерија почела је да
се окреће.

Веран до іроба

Стотине хиљада било је бачено
на рекламу. „Нови узлет техничке
мисли — истицале су новине у
крупним насловима. — Компанија
Вестерн нуди вам пријатеља. Сво-
јим мислима и осећањима он ће
увек бити уз вас и, за разлику
од човека, никад се неће изме-
нити...“ „Ваш син, муж или брат
дуго се већ не враћа из космо-
са? Не, он вам се вратио. Ево
га, стоји пред вама, скроман и
елегантан, у оделу фирме „Ли-
винг и браћа“ која нема премца

у свету. Он ће поделити с вама
ваш јад и ваше сузе, радоваће се
заједно с вама“. Један вечерњи
лист донео је на првој страници
фотографију заманне филмске зве-
зде руку под руку с роботом. Испод
снимка је писало: „Своје тајне
делим само са својим најближим
пријатељем, производом фирме
Вестерн“. Следила је затим адреса
компаније којој читалац треба да
се обрати ако жели да набави
увек верног пријатеља.

Акције компаније Вестерн наг-
ло су скочиле. Број поруџбина по-
већавао се из дана у дан.

А онда, кад је рок већ исти-
цао, дошла је Чарлимерсова из-
јава да није успео. Пала је као
гром из ведрог неба.

— Вероватно се негде поткра-
ла нека грешка — казао је Чар-
лимерс директору. — Количина
информација коју је робот усво-
јио давно је већ премашила тео-

ријски праг, а ипак код њега не примећујем ни трага неког осећања...

Није ни чудо што су те речи изазвале код директора такав бес.

Крив је Чарли

Џон Чарлимерс седео је за лабораторијским столом лица заришеног у дланове. Рушио се читав његов живот. Кућу ће му продати а њега бацити у затвор. Шта ће тада бити са његовим сином и женом.

Из ходника је допро бат одлучних корака и у лабораторију је ушао Чарли.

„И све то због њега — огорче-

— Како чему? — узбудио се Чарлимерс.

— Изражавање осећања односи много енергије — објаснио је Чарли — и зато је непотребно. Треба се држати принципа најмањег дејства.

„Можда је са своје тачке гледишта он у праву — помисли професор.

Он је, најзад, могао да нареди Чарлију да покаже неко осећање, али би тада његова идеја претрпела потпуни крах. Не, овде се ништа не може постићи наређењем. Робот треба да дође до осећања сам од себе, без принуде и без ичије помоћи. Или...

Зауставивши се крај прозора Чарлимерс је расејано гледао како доле по дворишту врве људи који су му с висине изгледали сићушни као мрави. И тада је професору пролетела кроз главу мисао од које се следидо. Али, што ју је дуже преметао по глави чинила му се све спасоноснија, као једини могући излаз. Вар се Ана и мали неће наћи на улици јер компанија не може себи да дозволи скандал. Добиће чак и осигурање...

— Пуцао је на себе? — узбуђено је питао директор. — Извукао се, бедник. За сада о томе никоме ни речи, јасно? Шта? Шта? У болницу? Јесте ли изгубили мозак? О болници не може бити ни говора. Компанија има свој диспансер и своје лекаре. Тамо га однесите. И запамтите: догодио се несрећан случај.

Прошло је...

— Овуда молим, мисис Чарлимерс. Само се не треба узбуђивати. Оно најстрашније је прошло. Не, ово код нас није баш права болница... нешто као амбуланта. Хиљаде људи запослено је код нас. Јасно да се понекад догоди и нека несрећа, као сад с вашим мужем. Како се догодила? Па наш вам је лекар већ објаснио... Био је неопрезан док је чисто пиштољ... Али, како ја то могу да знам, мисис Чарлимерс. Ја сам само медицинска сестра... Значи, нисте заборавили шта је лекар наредио? Потпуни мир. Можете остати само пет минута. Каква срећа да метак није закачио главну аорту. Изволите, уђите...

— Здравно, Ана — покушао је Чарлимерс да се осмехне са уске, гвоздене постеље.

— Не говори. Потребан ти је мир... не смеш да се замараш — говорила је скромно обучена жена привлачећи белу столицу болесниковој постељи.

— Ништа, ништа — тихо рече Џон. — Све је већ прошло...

— Како си могао да будеш толико неопрезан, Џоне. И зашто ми никад ниси казао да радиш с ватреним оружјем?

— Па, некако никад нисмо о томе разговарали... Али, сад ћемо бити богати, Ана, веома богати.

Ана зачуђено погледа мужа.

— Мој експеримент је успео! — објасни јој Џон схватајући њен поглед.

Разговор је заморио Чарлимерса и он затвори очи. Ана је већ устала спремајући се да пође кад се на вратима зачуло тихо куцање. У собу је ушао Чарли. У рукама је носио послужавник који је бешумно спустио на столић крај Чарлимерсовог узглавља. На послужавнику, међу златастим бананама, био је букет мирисних љубичица.

— Како се осећаш, оче? — запита робот и у његовом гласу Ана је осетила узбуђење, стрепњу и наду.

укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) самопоуздање, 10) врста колача, 11) бодља, 13) страно женско име, 14) један од завршетака шаховске партије, 16) музички знак, 18) војвођански шаховски мајстор (Бора), 19) италијански певач (Ал), 20) пастирска песма, 22) вулкан у Италији, 23) директ, 25) лађа, 26) холивудска филмска глумица (Гарднер), 28) део трамваја, 29) речно острво, 31) железничка композиција, влак, 32) отац (слов.), 33) душевни потрес, 35) уља, 36) римски бог смрти и подземља, 38) напад, 40) острво у горњем делу Јадрана, 42) одјек коњских копита, 45) негве, 47) муслиманско мушко име, 48) северни јелен, 50) блиставост, 51) кретање кроз ваздух, 52) врста јела од пиринча, 54) Ужичанин, 55) наука о моралу, 56) широкогрудост.

УСПРАВНО:

1) маленкост, тричарија, 2) део логаритма иза децималног зареза, 3) узвик при јуришу, 4) име Дизнија, 5) енглеска књижевница, Џорџ („Воденица на Флоси“), 6) растење, пораст, 7) грчко слово, 8) казна за учињено дело, 9) врста капе, 12) сродство, 15) сумерански бог неба и мора, 17) женски певачки глас, 19) беле боје, 21) врста оружја, 22) гимнастичка справа, 24) брзи ток воде, брзица, 25) муљ, кал, 27) копрена, 30) поклон, 33) совјетски космонаут (Владимир), 34) животно дело Карла Маркса, 36) офарбано, 37) муштерија, купац, 39) име енглеског певача Џонса 41) непозната у математици, 43) зоље, осице, 44) врста метеора, 46) заварено место, 48) решето, 49) главни град Азербејџана, СССР, 52) златоносна река у Србији, 53) врста инсекта, уш.

но помисли Чарлимерс бацивши поглед на своје „чедо“. — Ипак, не треба да се љутим на њега већ на себе...

— Добро вече, оче — рече Чарли прилазећи му.

— Здравно, Чарли.

— Данашњи програм усвајања информација је испуњен — зачу се из њега бас. — Поред задатка који сте ми дали усвојен је још и двадесет други том Британске енциклопедије и монографије о особеностима језика древних Инка.

— То већ више нема никаквог значаја — одмахну Чарлимерс руком.

— Нисам разумео, молим поновите.

„Треба се прибрати“, помисли Чарлимерс.

— Сила си ти, Чарли, — рече професор љубазно погледавши робота.

— Очекујем даљи задатак.

— Иди онда и читај двадесет трећи том Британике.

„Шта би га коштало — помисли Чарлимерс гледајући широка леђа робота који је излазио — да покаже бар радост због тога што сам га похвалио. Али, не. У њему нема ни трага осећањима“.

Чарлимерс је дуго и бесциљно корачао пространом лабораторијом.

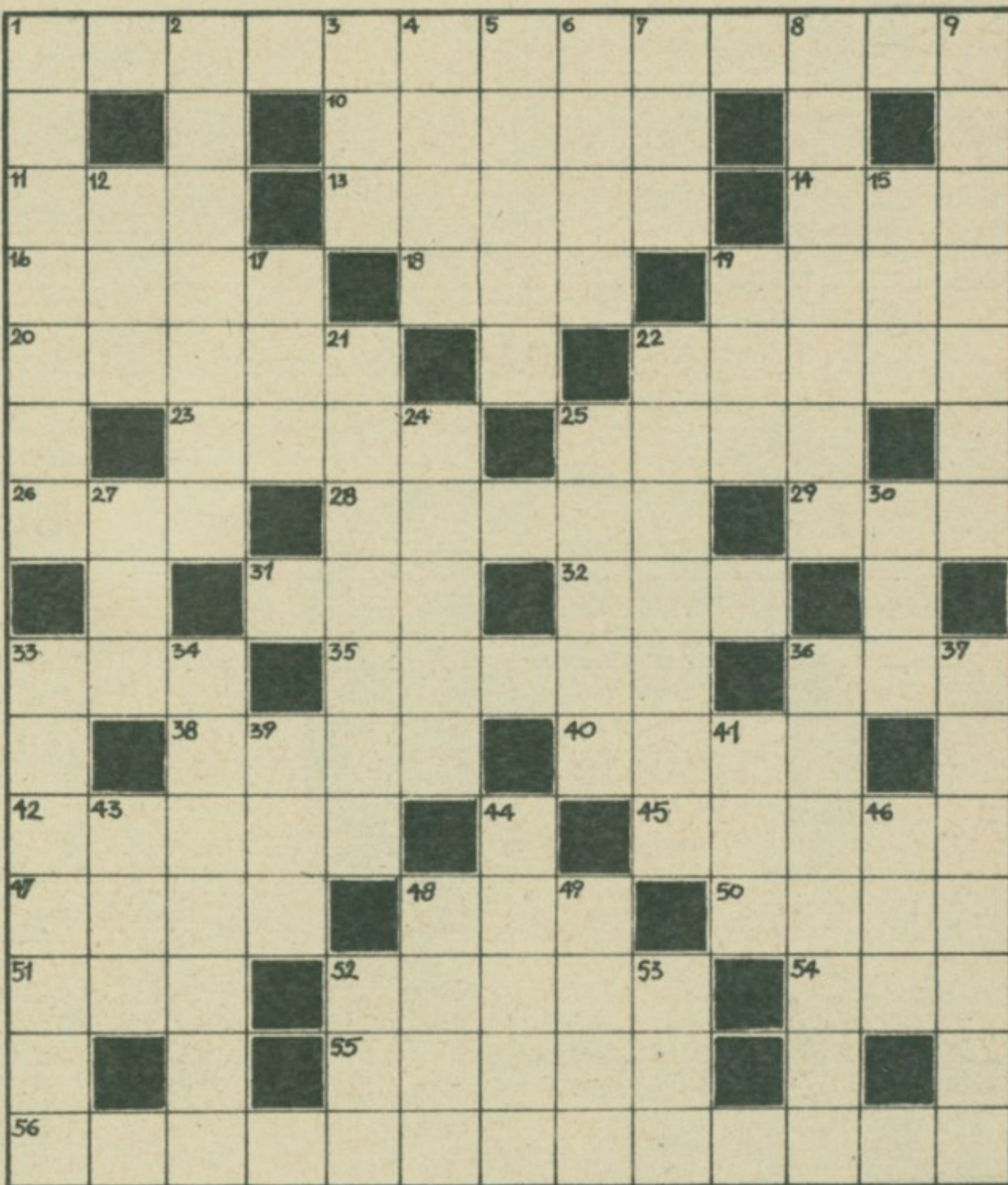
„А ипак ми је Чарли на неки начин привржен — размишљао је. — Он, на пример, радије прилази мени но било ком другом. Али, зашто онда не покаже своја осећања макар у најпримитивнијем виду? Он је много читао о емоцијама, видео толико филмова...“

Једини излаз

Џон се сећао свог јучерашњег разговора с Чарлијем после којег је у ствари и отишао на пресудни разговор с директором.

— Зашто никад не покажеш ни радост ни љутњу, Чарли? — питао га је.

— А чему то?

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) какао, 6) клупа, 11) обитељ, 13) прилог, 14) лака, 15) УСА, 17) мало, 18) ора, 19) искра, 21) рен, 22) м, т, 23) мрки, 24) РК, 26) ти, б, 27) лама, 28) О'Нил, ј, 30) Одеса, 32) еленица, 34) ива, 35) Птуј, 36) то, 37) ВА, 38) тлак, 39) мит, 40) Пантеон, 42) пацов, о, 44) тест, 45) репа, а, 46) ТВ, 48) Ра, 49) сета, 50) Ри, 51) оро, 53) рунда, 55) вид, 56) Марс, 58) Миа, 59) Теба, 60) антене, 62) кантал, 64) Каиро, 65) стари.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор НИП „ПОЛИТИКЕ“ Милош Лазаревић.

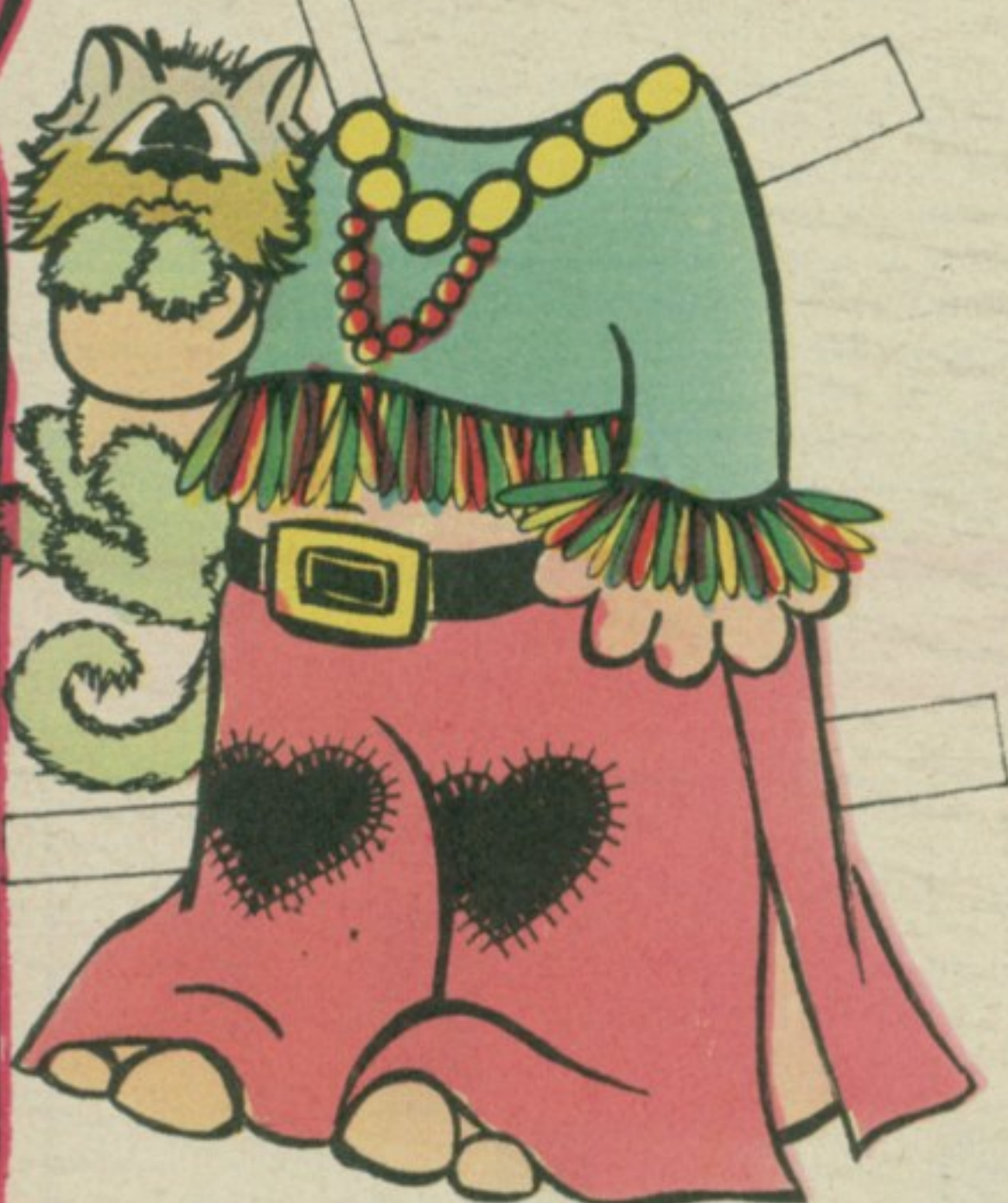
Главни и одговорни уредник „Политикиног забавника“ Живорад Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 176,00 дина, полугодишња 88,00 дина, тронесечна 44 дина. Претплата за иностранство: годишња 352,00 дина, полугодишња 176,00 дина, тронесечна 88,00 дина. Уплате на текући рачун број 608001-601-822. Годишња претплата у иностранству: ДМ 60.—, Долар 24.—, Фф. 112.—, Шфр. 70.—, Шкр. 102.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цица, оперска невачица

ПРОСЕЦИ ПО
ЦРТИЦАМА И
ПРОВУЦИ И ГЛАВУ
И ЧУПЕРАК

ЋУЛИНА
КАПА

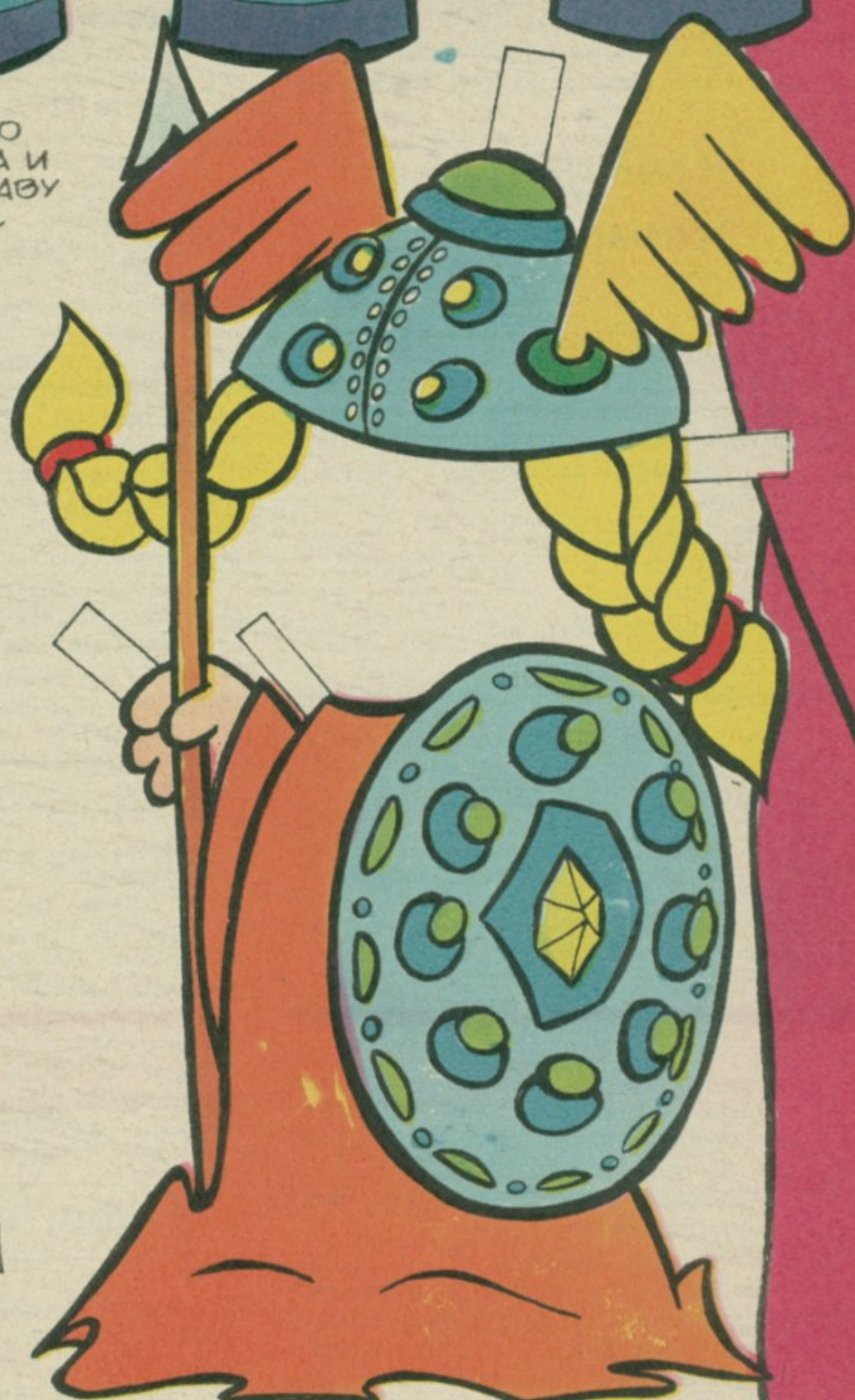
ТРАКА ЗА КОСУ

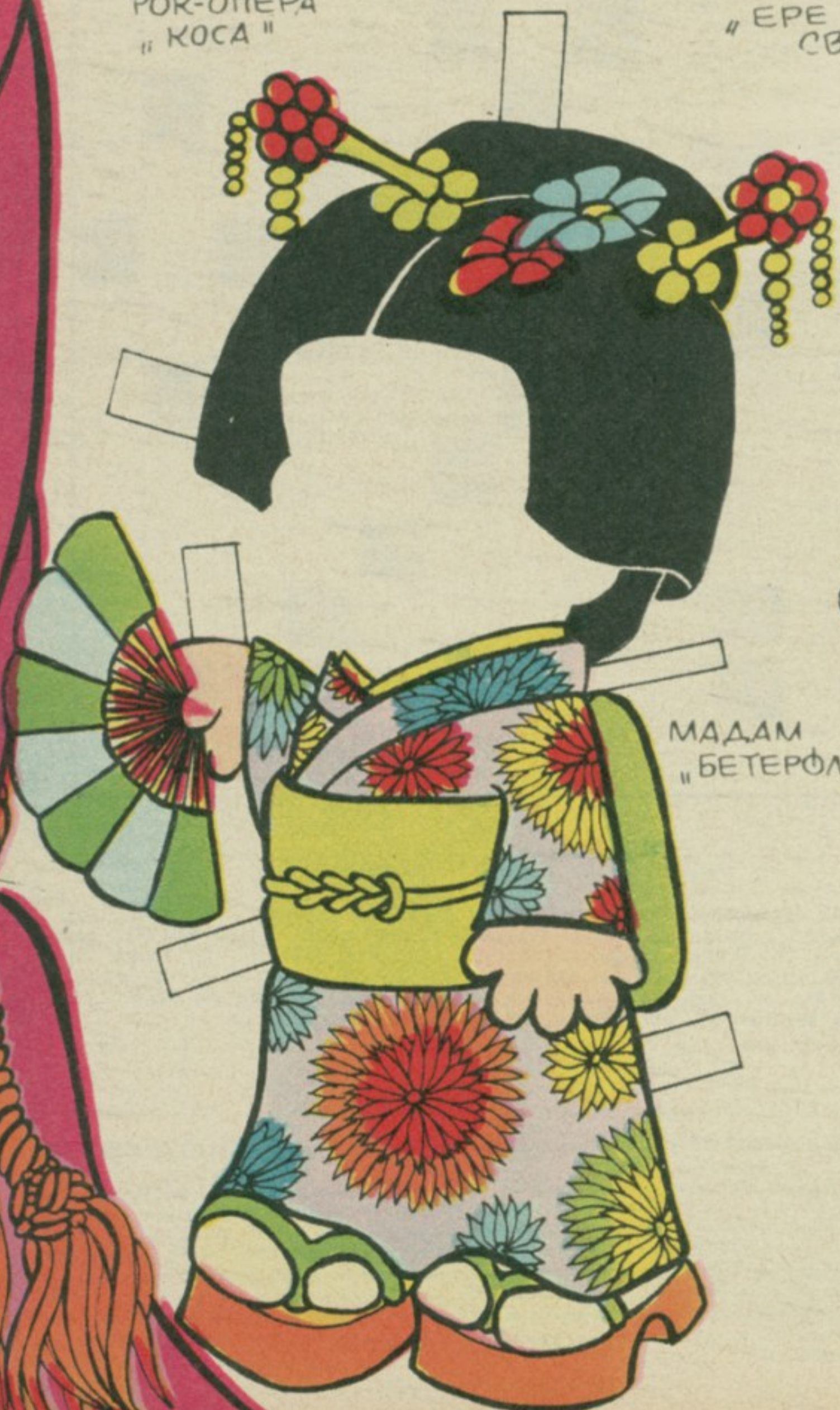
РОК-ОПЕРА
"КОСА"

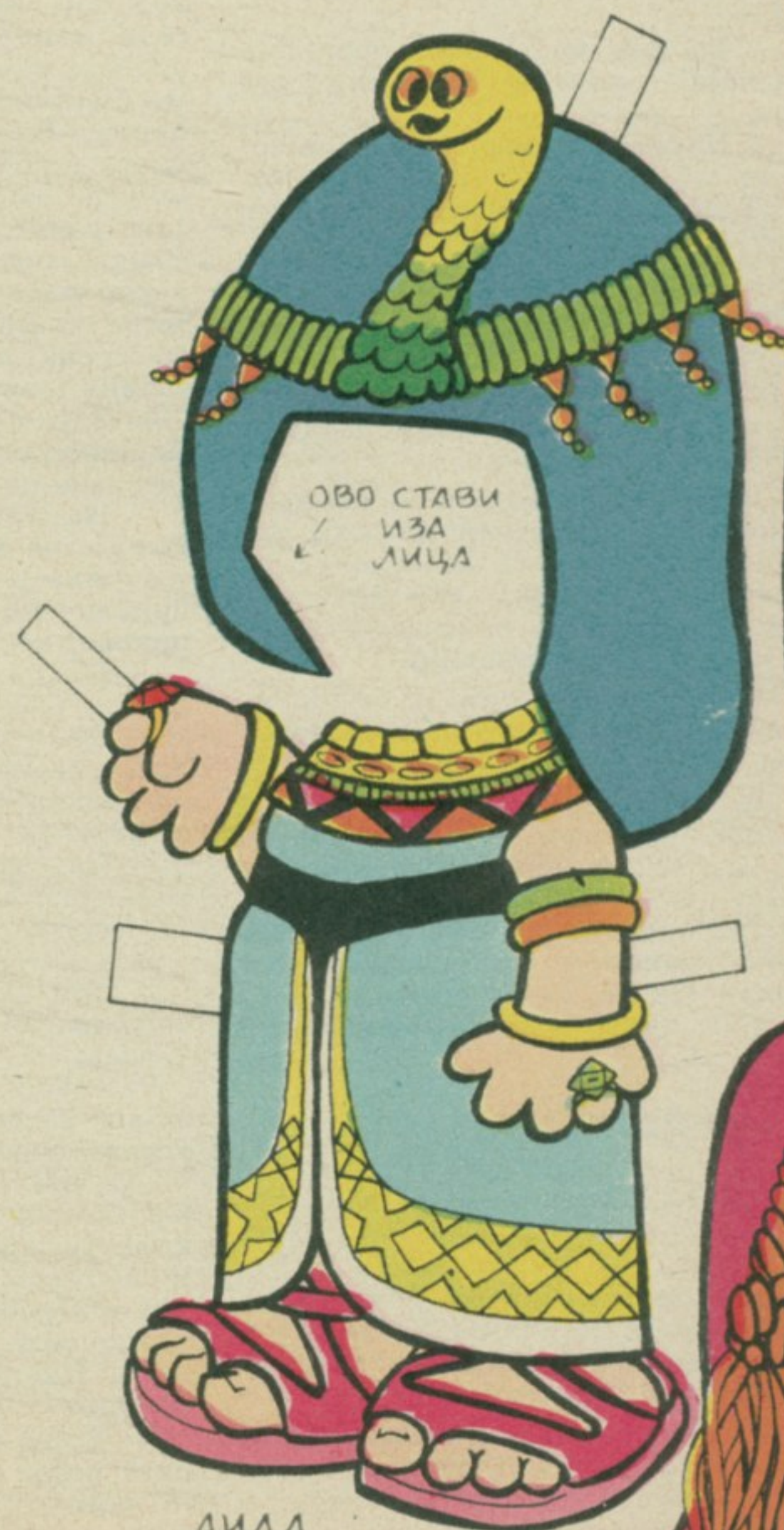
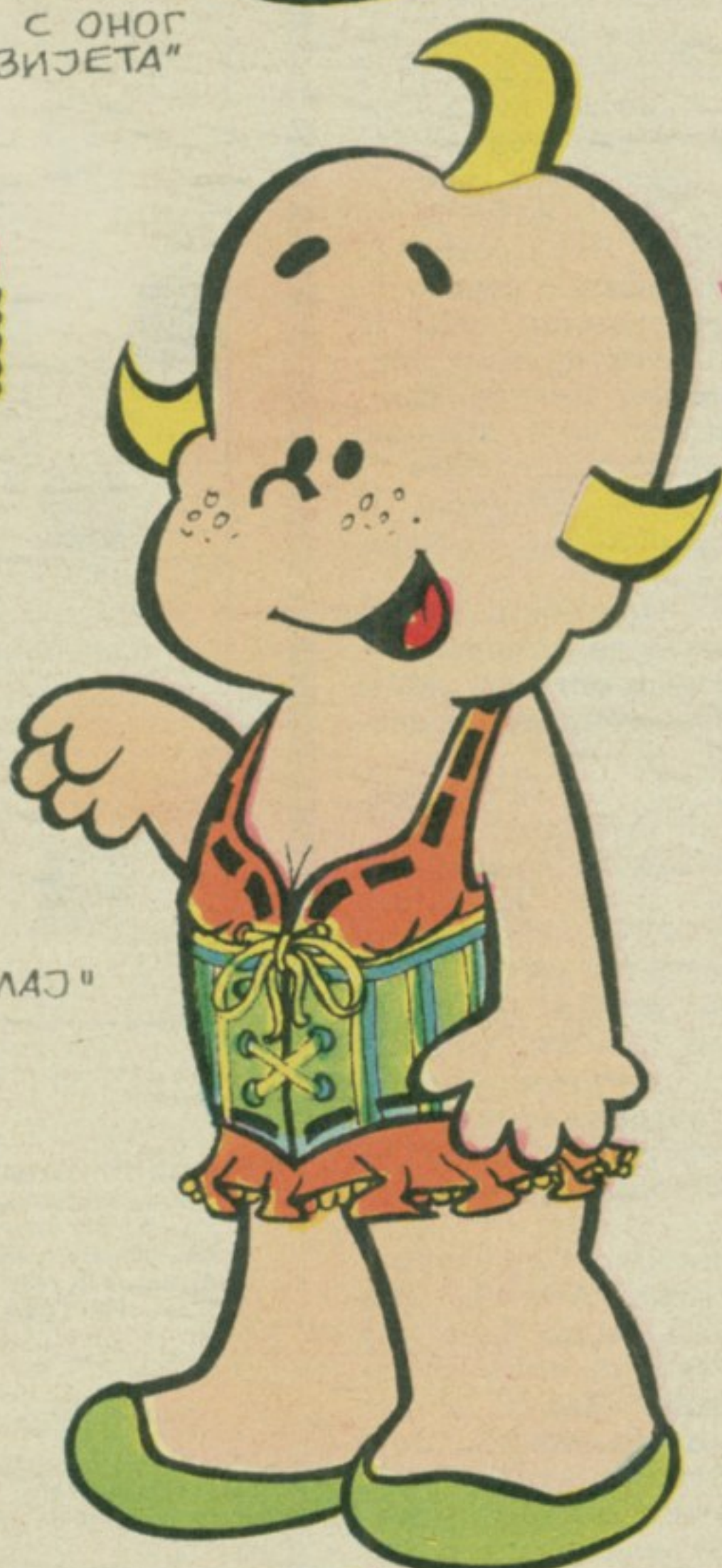
ЋУЛА ИЗ
"ЕРЕ С ОНОГ
СВИЈЕТА"

ВАЛКИРА

МАДАМ
"БЕТЕРОЛАЈ"

ОВО СТАВИ
ИЗА
ЛИЦА

АНДА

ПОЛИТИКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД

МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Граин Забавниче,

ЛЕДА И ЛАБУД

Молим те да у Малој пошти
напишеш нешто више о Леди с
лабудом.

Иван Матковић,
Задар

Стари мајстори сликарства, нарочито они из доба ренесансе, често су на својим платнима приказивали лепу, нагу жену у загрљају с лабудом. Та тајанствена жена, поред које је увек и лабуд, била је, по грчкој митологији, Леда, жена спартанског краља Тиндаре-

ја. Лабуд крај ње је у ствари Зевс, врховни бог старих Грка, који је био заљубљен у Леду. Да би га заволео, Зевс се претворио у белог лабуда. Леда је снела два јајета. Из једног су изишли близанци Кастор и Полукс, а из другог лепа Јелена због које је дошло до Тројанског рата. С краљем Тиндарејом Леда је имала више деце, међу њима и Клитемнестру. Мотив чувствене љубави Леде и лабуда-Зевса

овековечили су бојом и кичицом и Леонардо да Винчи, Паоло Веронезе и Тинторето.

ЗА ЈЕДРИЛИЧАРЕ ИЗ ЗАГРЕБА

У Забавнику од 31. маја прочитао сам занимљиву рубрику о једриличарству. Живим у Загребу па ме занима да ли и у мом граду постоји неки аероклуб. Ако је и у Загребу основан такав клуб, молим те да у Малој пошти објавиш његову адресу.

Божидар Пеша,
Загреб

Сви наши читаоци из Загреба који желе да се базе једриличарством могу да се обрате на адресу: Аероклуб „Загреб“, Јуришићева 5, једриличарска секција, тел. 425-482. Тамо ће добити сва обавештења о учлањењу у овај аероклуб.

СЛОН, ЛУДА И БИСКУП

Занима ме да ли шаховске фигуре у разним земљама имају иста имена.

Гордана Милошевић,
Београд

Шаховске фигуре нису увек имале називе које имају данас. У

ЗАШТО ЧЕТИРИ ДИНАРА?

Забавник се због специјалне технике штампа на финој домаћој и увозној хартији. Како у целом свету влада nestaшица папира, цене хартије стално расту, па је и она коју ми користимо поскупела у овој години укупно четири пута и то за око 30%. Због тога смо се нашли у ситуацији или да смањимо број страница, у првом реду у стрип-додатку, или да повисимо цену. Одлучили смо се за ово друго верујући да тиме погађамо и мишљење читалаца. Забавник ће од овог броја стајати 1 динар више: разлика између старе и нове цене треба да покрије новонастале трошкове.

Верујемо да ће нас читаоци разумети а Забавник ће гледати да његове странице буду пуне још занимљивијег материјала.

Индији су их, још пре наше ере, називали слоновима, колима, ратницима а у другим источним земљама везирима, доглавницима и разним другим именима.

И данас се разне фигуре у појединим земљама различито зову. Тако краљицу Французи и Немци називају дамом, Руси лађом, Енглези градом или кулом. Коња

Французи зову коњаник, Немци скакач, Енглези витез, Лозца Французи називају лудом, Руси слоном, Енглези бискупом. Једино краља сви зову краљем.

И у нашој земљи неке фигуре имају различита имена. Тако се краљица зове и дамом, ловац лауфером, пешак обично писцем, а топ у неким крајевима и кулом.

Будите детектив...

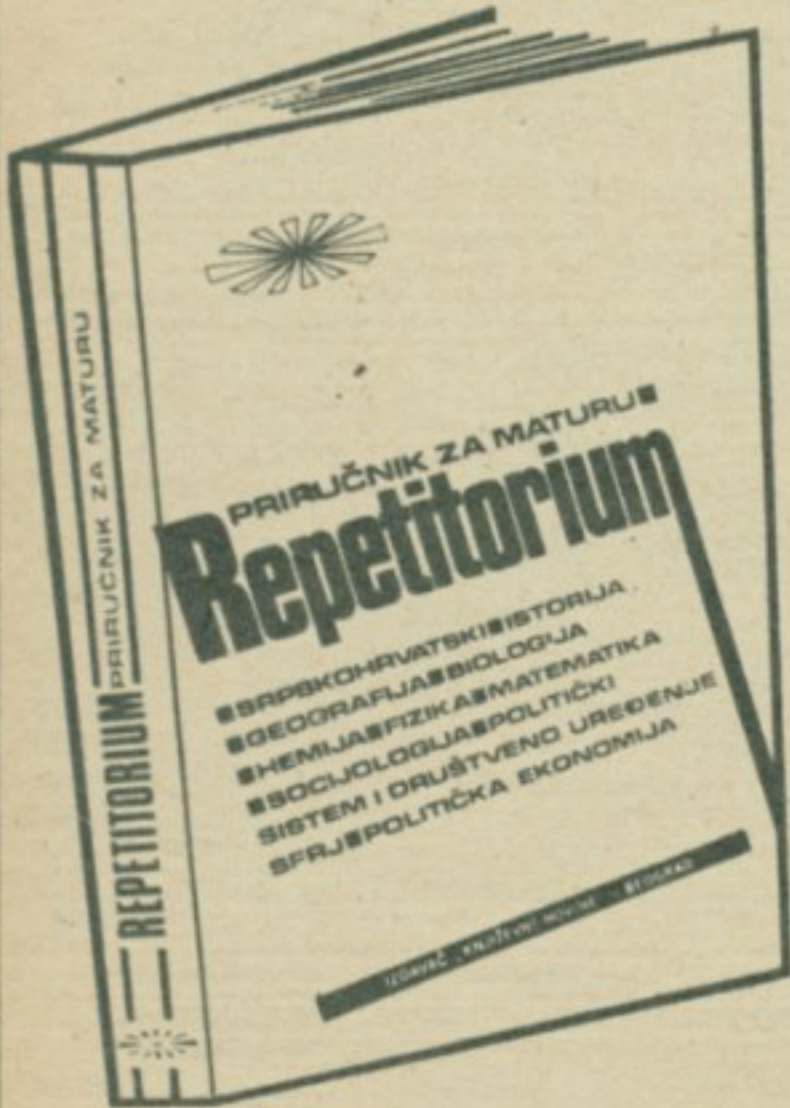
решење
загонетке:

Злочин на плажи

Убица је слуга Александар. Стари Д'Обињак био је далековид и због тога није ни могао да види шта деца раде на песку иако су била сасвим близу њега. Међутим, разбијене наочаре нађене код жртве биле су за кратковиде. У гушању са жртвом Александар је сломио своје наочаре. Како се без наочара није смео појавити узео је наочари своје жртве иако кроз њих ништа није видео. Зато је, приближавајући се групи на плажи поспртао. Наравно, искусном детективу као што је био Жеди ови детаљи нису могли да промакну.

УЧЕНИЦИ - СРЕДЊОШКОЛЦИ! ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, социологије, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда.

Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

Репетиторијум можете добити поузећем, по цени од 60.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НЦП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, пошт. факс 23.

$$\log x = \cos 60^\circ \\ \Rightarrow x = \sqrt{10}$$

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ

Лако и брзо можете и сами научити из књига „ИЗРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ“. Нудимо вам четири књиге које садрже целовиту израду свих задатака из математике за гимназије, техничке и остале средње школе (I књига — Алгебра за I разред, II књига — Алгебра за II разред, III књига — Тригонометрија и алгебра за III разред и IV књига — Аналитичка геометрија, низови, диференцијални и интегрални рачун и стереометрија за IV разред). Наручите дописницом или писмом са знакомом које књиге желите на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п.п. 64. Књиге ћете одмах добити и платити поштару кад вам донесе (поузећем). Цена сваке књиге је 60 динара. Ко наручи све четири књиге заједно, платиће свега 190 динара!

